NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע 12–13 זייט

14 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 166 | Łódź, Niedziela, 19 lipca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג פ' דברים כ"ט תמוז תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

שחיטה-פערבאט אין דאנציג

דאנציגער סענאט ברעכט די קאנסטיטוציע פון דער פריי-שטאט. — אלע אפאזיציאנעלע און פאליטישע פארטייען אויפגעלעזט. — איינגעפיהרט שוץ-ארעסט

דאנציג, 18 (יט"א טעלעגראפיש)
אין היינטיגען נומער פון דאנציגער געזעץ-בלאט איז היינט פערעפענטליכט געווארען א געזעץ פון סענאט, לויט וועלכען ס'ווערט פולשטענדיג אפגעשאפען די יודישע שחיטה. די שחיטה וועט קענען פארקומען נאר נאכדעם ווי די בהמות וועלען פריהער בעטויבט ווערען.

דאנציג, (18 טעלעפאניש)
נעכטען אינדערפריה האט דער דאנציגער סענאט פערעפענטליכט פערארדנונגען, וואס שטעלען מיט זיך פאר א פערגוואלדיגונג פון דער פערפליכטענדער דאנציגער קאנסטיטוציע. עס זענען ארויסגעגעבען געווארען 4 דעקרעטען:

דער ערשטער פון זיי לעזט אויף אלע עקזיס-טירענדע פאליטישע פארטייען אין דאנציג.

דער צווייטער דעקרעט לעזט אויף אלע געזעל-שאפטליכע ארגאניזאציעס.

דער דריטער פיהרט איין די אינסטיטוציע פון דעם אזוי גערופענעם שוץ-ארעסט, דער פירטער ענדליך פיהרט איין דעם פערבאט פון דער יודישער שחיטה.

די קלאנגען וועגען פערעפענטליכען די דא-זיגע דעקרעטען האבען זיך שוין נעכטען בעוויזען אין דער אויסלענדישער פרעסע.

די פערעפענטליכונג פון די דעקרעטען איז פארגעקומען באלד צומארגענס נאך דער ווארשאווער מאניפעסטאציע אין דעם דאנציגער ענין, די מאני-פעסטאציע האט געמאכט א גרויסען איינדרוק אין דער פריישטאט, זי האט בעוויזען, אז די פוילישע געזעלשאפט איז סאלידאריש אין דער דאנציגער פראגע.

ביי דער דאנציגער אפאזיציע האט געהערשט די איבערצייגונג, אז פוילען וועט אין קיין שום פאל נישט דערלאזען צו דער פערגוואלדיגונג פון דער דאנציגער קאנסטיטוציע, און וועט מאכען בעווארענישען. וואס ליגען אין דעם קרייז פון איהרע גרויסע בערעכטיגונגען.

די פערעפענטליכטע דעקרעטען זענען א גרוי-סע ענטוישונג פאר די פיהרער פון דער דאנציגער אפאזיציע.

דאנציג, 18 (ספ·טעל.)
דער דאנציגער סענאט האט היינט ארויסגעגעבען א רייהע פערארדנונגען, דערונטער אזעלכע, וואס פיהרען איין ענדערונגען אין געזעץ וועגען פעראיינען אין דעם זין, אז פעראיינען וועלען אויפגעלעזט ווערען אויך אין דעם פאל ווען די מיטגלידער פון דער פערוואלטונג, עווענטועל פון פעראיין וועלען פערשפרייטען ידיעות, וואס בע-דראהען די אינטערעסען פון דער פריישטאט.

ווייטערדיגע פערארדנונגען זעהען פאר, אז די פאליציי פערארדנונגען אין פאליטישע פראגען וועלען נישט אונטערווארפען זיין די בעשטעטיגונג פון דער געריכטליכער מאכט, דאס בעציהט זיך צו פאליציי-פערארדנונגען וועגען פערזאמלונגען, פעראיי-נען און פרעסע, ווי אויך וועגן בעזיצען געוועהר, און ענדליך שוץ-ארעסט· די מעגליכקייט פון אנווענ-דען שוץ-ארעסט ווערט פערלענגערט פון דריי וואכען אויף דריי חדשים.

די אלטע פארשריפט, אז דעפוטאטען קענען נישט זיין קיין פעראנטווארטליכע רעדאקטארען פון צייטונגען ווערט צוריקגעשטעלט

גלייכצייטיג האט דער סענאט ארויסגעגעבן א פערבאט פון דער יודישער שחיטה.

מארגען — די לויה פון גענעראל ארליטש-דרעשער

קאנדאלענץ דעפעשע פון מלוכה פרעזידענט

ווארשא, 18 (טעל.)
אין שייכות מיט'ן טראגישען טויט פון אינ-ספעקטאר פאר לופט פערטיידיגונג גענעראל אר-ליטש-דרעשער, האט די אלמנה פון גענעראל, וועל-כע געפינט זיך אין גדיניען בעקומען הונדערטער קאנדעלענץ דעפעשען·

דער מלוכה-פרעזידענט, פראפעסאר מאשטשיצ-קי האט צוגעשיקט פאלגענדע דעפעשע:

איך שיק אייך איבער אויסדרוק פון טיפען טרויער און אויפריכטיגען מיטגעפיהל. פוילען פער-לירט אין דער פערזאן פון גענעראל א ריטער אהן פלעק און מורא, איינעם פון איהרע ערשטע און מוטיגסטע זעלנער פון די קאמפען פאר דער אונאפהענגיגקייט, פון די קאמפען אויסצושמידען די גרעניצען און מאכט פון דער רעפובליק.

(—) י. מאשטשיצקי.

גדיניע, 18 (טעל.)
דער גרויסער זאל פון דער פלאט אנפיהרונג אין אקסיווא, איז פערהילט אין קרעפע, און טרינקט זיך אין גרינס און מבול פון ליכט און איז פערוואנ-דעלט געווארען אין טרויער קאפליצע, אין וועלכע עס רוהען אויף איין קאטאפאלק דריי טרומנעס בע-דעקט מיט פוילישע פעהנער.

אין דערמיט די שווארצע מעטאלענע טרומנע מיט'ן קערפער פון גענעראל ארליטש-דרעשער. אויף דער טרומנע ליגט דאס היטעל פון גענעראל און די אולאנער שווערד.

פון בײדע זייטען שטעהען אויך טרומנעס מיט די קערפער פון פאדפולקאווניק לאט און קא-פיטאן לאגאווסקי·

ביים קאטאפאלק האלטען די עהרען-וואך אפיצי-רע' פון קריגס-פלאט, מאטראסען מיטגלידער פון דער „ים און קאלאניאל ליגע", ווי אויך מיטגלידער פון ארגאניזאציע פון געוועזענע מיליטער לייט פון מונדירען ·

מיניסטער בעק און מיניסטער ראמאן, האבען אין נאמען פון דער רעגירונג אוועקגעלעגט א פרעכ-טיגען קראנץ מיט דער אויפשריפט: „דעם אינ-ספעקטאר פון לופט-פערטיידיגונג פון דער מלוכה, דעם קעמפער פאר פרייהייט –– די רעגירונג פון דער רעפובליק

גדיניע, 18 (טעל.)
אין הסכם מיטן בעפעהל פון קריגס-מיניסטער וועט די לויה פון גענעראל ארליטש-דרעשער פאר-קומען מאנטאג דעם 20 ד. ח. 9 א זייגער אינדער-פריה אויפ'ן מיליטער'שען צמענטארזש אין אקסיווא.

די טויטע קערפער פון פאדפולקאווניק לאט און קאפיטאן לאגאווסקי וועלען געבראכט ווערען קיין ווארשא

עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז אין די לויה פייערליכקייטען וועט זיך בעטייליגען דער מלוכה-פרעזידענט, וואס געפינט זיך איצט אין ווויסלא·

ב

צווישען די אהן א צאהל קאנדעלענץ דעפעשען זענען אויך איינגעקומען קאנדעלענץ דעפעשען פון לאדזער וואיעוואדע האוקע נאוואק און לייטער פון ד· א· קא לאדזו גענעראל לאנגער.

אין שייכות מיט'ן טויט פון גענעראל ארליטש דרעשער, דעם פרעזעס פון דער ים און קאלאניאל ליגע איז ערקלערט געווארען א 6 וואכענדיגער טרויער פאר אלע מיטגלידער פון דער ליגע.

מארגען הויבט זיך אן דער פראצעס וועגען די געשעהענישען אין קוויף

ראדאם, 18 (יט"א טעל.)
מאנטאג הויבט זיך אן אין היגען קרייז-געריכט א פראצעס געגען א גרופע פויערים, וועלכע זענען אנגעפאלען אויף די יודען פון שטעטעל קוויף, וואס זענען דעם 29 נאוועמבער 1935 ענט-לאפען פון שטעטעל, בעת דארט זענען פארגעקומען די פויערים-אונרוהען. אויפ'ן וועג זענען די יודען ־עפאלען געווארען און מערדערליך צושלאגען, איי-נער פון די יודען מאניש פאזנאנסקי איז באלד גע-שטארבען אין שפיטאל, עטליכע זענען שווער פער-וואונדעט געווארען און זענען נאך קאליקעס ביז היינט·

אחרי מחלה כבדה וממושכה שבק חיים לכל חי בעלי, אבי, אחינו, גיסינו ודודנו

נ"ע יהודה ליביש וויינבערג
ב"ר שלמה זאב ז"ל
(נכד הרב אב"ד זצ"ל משעראדז) בשנת 45 לימי חייו.
הלוי' תהי' היום, יום א' כ"ט תמוז תרצ"ו בשעה 1 אחה"צ מבית האבל זשעראמסקיעגא 17.
השרויים בצער עמוק אשתו, בנו וכל משפחתו

טאג-טעגליך

א נייער פעראט

די לאגע אין דאנציג ווערט איצט מיט יעדען טאג ערנסטער. עס זעהט אויס, אז גרייזער — דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט, האלט ווארט. די דראהונגען, וואס ער האט געווארפען די פעלקער-ליגע אין פנים אריין, פיהרט ער אויס. די לאגע פון דעם פעלקער-בונד קאמיסאר אין דאנציג איז נישט מקנא צו זיין. די דאנציגער האבען זיך אונטערגענו-מען איהם צו פערמיאוס'ן דאס לעבען. ער ווערט געהיטען אויף טריט און שריט און עס איז געקומען אזוי ווייט, אז זיין פרוי און טאכטער האבען פשוט מורא צו פערלאזען די וואוינונג און זיי זיצען גאנ-צע טעג אין שטוב.

נאך ערגער איז אבער די לאגע פון דער אפאזי-ציע אין דאנציג. גרייזער איז צוגעטרעטען מיט דער גאנצער נאציסטישער ברוטאלקייט זיי צו ליקווידי-רען. זייערע צייטונגען זענען אפגעשטעלט געווארען, זייערע פיהרער ווערען אריינגעווארפען אין תפיסה, און דער פעלקער-בונד, וואס איז דער גאראנט פון דאנציגער סטאטוט, שווייגט.

און ווידער דערמאנט מען אידען'ען, וואס ער האט אין 1935 ערקלערט אויף דער זיצונג פון פעל-קער-ליגע ראט וועגען דער דאנציגער פראגע. ער האט דאן צווישען אנדערען געזאגט: „די פעלקער-ליגע-ראט וועט נישט דערלאזען, אז דער דאנציגער סע-נאט זאל איינשרענקען די פעלקער-בונד גאראנטיע פון דעם דאנציגער סענאט. ער וועט נישט ערלוי-בען, אז די דאנציגער בירגער, וואס ווענדען זיך צו איהם, זאלען הערנאך אפגעשטראפט ווערען אין מלוכה פעראט"...

אזוי האט אידען גערעדט אין 1935, היינט הא-בען מיר שוין 1936 און אין דער לעצטער צייט הא-בען מיר געהאט נישט איין געלעגענהייט זיך איבער-צייגען, אז רייד פון ערפליכטען ענגלישע מיניסטא-רען צו נארנישט. חאם וואס מען ערקלערט היינט פייערליך אין פארלאמענט דערפון, שאקעלט מען זיך מארגען איינגאנצען אפ. אזוי איז געשעהען מיט אבי-סיניען און דעם זעלבען גורל טיילט איצט די דאנ-ציגער אפאזיציע, וואס איז אויסגעליפערט געווארען אויפ'ן חסד פון דינאציס.

אין· ענין דאנציג וועט די פעלקער-ליגע האבען צו פערצייכענען א נייעם פעראט, וואס זי איז בע-גאנגען לגבי א שוואכען, וועמען זי האט גאראנטירט שוץ און פערלאזען ביי דער ערשטער געלעגענהייט..

דילעצטע ידיעות, וואס מיר האבען דערהאלטען פון דאנציג פארן שליסען פון נומער, זאגען דער ערנסטער בעוויז דערצו.

ש.

אונזער ווארט

„פאטריאטיזם" פון די ענדעקעס

צייטען בייטען זיך!

עס איז נארנישט לאנג געווען א צייט, ווען דער דייטשער היטלעריזם האט ביי אונז אין פוילען גענא-סען פון סאציאלע פריווילעגיעס. מען האט נישט צו דויך ערלויבט פראטעסטירען געגען דעם בארבא-ריזם פון די נייע מושלים פון דריטען-רייך. און אפילו דער עקאנאמישער אפוועהר-קאמף געגען די פערפאלגונגען פון די יודען אין דייטשלאנד — דער עקאנאמישער, וואס איז געגען די איינענע בירגער אין לאנד, טאלערירט און שפעטער אפילו עפענט-ליך פון דער סים-טריבונע סאנקציאנירט געווארן — איז דער יודישער בעפעלקערונג פערוועהרט געווא-רען.

און איצט זעהט אויס, קומט איינציגוויז א ענ-דערונג אין דער דאזיגער משונה'דיגער לאגע. מען האט זיך, ווי עס שיינט, ארומגעזעהן, וואס עס דער פיהרט דער מערקווירדיגער „פלירט" מיט דעם דייט-שען היטלעריזם. א אונגאטירליכער פלירט, וואס היט נישט אויס פון רײן-אינערליכע קאנפליקטען, ווי למשל דער נישט לאנג פערענדיגט געוואָרענער סט-גאוויצער פראצעס און גיט אויך נישט די קלענ-סטע גאראנטיע געגען קאנפליקטען פון אינטערנא-ציאנאלען כאראקטער. און עס איז דעריבער געקו-מען דערצו, אז אויף די גאסען פון ווארשא זאל מען שרייען „נידער מיט'ן היטלעריזם", און דאס סטאראסטא-געריכט זאל דערפאר נישט אריינזעצען אין ארעסט.

אויף אזא אופן האט דאס פאטריאטישע ווארשא פרייטאג מאניפעסטירט פאר דער פוילישקייט פון דאנציג און געגען דער סכנה, וואס דראהט מצד דעם היטלעריסטישען דייטשלאנד. פון די דאזיגע מאניפעסטאציעס, אין וועלכער ער האט זיך אויך בע-טייליגט די יודישע בעפעלקערונג, האבען געפרובט צו שטערען נישט קיין אנדערע ווי די, וואס האבען זיך אוזורפירט דעם מאנאפאל אויף פאטריאטיש-קייט — די טרייע שילער פון היטלעריזם — די ענ-דעקעס... זיי האבען דאס אויסגענוצט דעם מאמענט אין וועלכען עס האט זיך געדארפט מאניפעסטירען דער איינהייטליכער ווילען פון דער גאנצער פויל-ישער בעפעלקערונג — אהן אונטערשיד פון קלאס און נאציע פאר דער פוילישקייט פון דאנציג, צו אנטי-יודישע אוואנטורעס.

באמת! א מוסטער פון „פאליטישער חכמה און פאטריאטיזם" האבען די ענדעקעס בעוויזען מיט זייער פריטאגדיגער אנטי-יודישע אוואנטורע. פון זייער האנדלונג וועט דאס היטלעריסטישע בערלין זיכער האבען נחת...

ר

פראוויזארישער אפמאך

צווישען פראנקרייך און פוילען וועגען די ווירטשאפטליכע בעציהונגען

פאריז, 18 (ספּ. טעל.)
היינט איז אונטערגעשריבען געווארען א פראוויזארישער אפמאך צווישען פראנקרייך און פוילען, וואס רעגולירט די ווירטשאפטליכע בעציהונגען צווישען ביידע לענדער. דער אפמאך געהט אריין אין קראפט דעם 20 ד. ח., פארטרעטענדיג די האנדעלס-קאנווענץ פון 1924, וואס פערלירט איהר קראפט דעם 20 ד. ח.

ענגלאנד גרייט אויף קאלאניאלע הנחות לטובת דייטשלאנד

פאריז, 18 (ספּ. טעל.)
הצוואס מעלדעט פון לאנדאן: לויט ידיעות פון פארלאמענטארישע קרייזען, וואלט די רעגירונג נישט געווען געגען געוויסע קאלאניאלע הנחות לטובת דייטשלאנד, אבער פריהער וואלט דייטשלאנד געמוזט אויף א קלארען און פרעציזירטען אופן בעשטימען איהר בעציהונג צו די אייראפּאישע פראגען. דער כאראקטער פון די הנחות איז נישט קלאר בעצייכענט, אבער וואהרשיינליך האנדעלט עס זיך וועגען קאלאניעס, וואס ליגען ביי דער גווינעער איינגוס.

10 טויזענט זל. פאר יודישע פילאנטראפּישע ארגאניזאציעס האט סטיפען וויז איבערגעלאזט איז ווארשא

ווארשא, 18 (יט"א טעל.)
בעת זיין בעזוך אין ווארשא האט סטיפען וויז זיך שטארק פעראינטערעסירט מיט דער לאגע פון די יודען אין פוילען. ער האט איבערגעלאזען דעם אינזש' רייס א סומע פון 10 טויזענט זל. פונאנדערצוטיילען צווישען די יודישע וואוילטעטיג קייטס-געזעלשאפטען.

—*X*—

א דעלעגאציע פון פשיטיקער יודען ביי סטיפען וויין

ווארשא, 18 (יט"א טעל.)
פאר זיין אפּפאהרען פון פוילען האט סטיפען-וויז אויפגענומען א דעלעגאציע פון פשיטיקער יודען, וועלכע האבען אנגעוויזען דעם גאסט אויף דער אונערטרעגליכער לאגע, אין וועלכע זיי געפינען זיך.

סטיפען וויז האט צוגעזאגט צו שטיצען די ביטע פון די פשיטיקער יודען צו העלפען אויסוואנדערען קיין פאלעסטינע די יעניגע, וועלכע קענען זיך בשום אופן מעהר דא נישט איינארדענען.

די לעצטע מאדעלען זומער-שיך ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון פלעטשאנקעס
בעקוועמסטע מען נאר ביי
A. Ogórek
Łódź, Zawadzka 11
tel. 202-86
בעמ.: א ספּעציעלער אויסוואהל פון מענער-פלעטשאנקעס!

אכטונג אכטונג
100־טער מענשען
האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע
היגיענישע טאפּטשאנעס, מאזעטקעס און מאטראצען
ווי אויך פערשידענע טאפּעציר-ארבייט
זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער לאדזשער ווערקשטאט פון אויסנעמבעסערע היגיענישע טאפּטשאנען און מאטראצען
„ZURMA" א. ס.
אינה. י. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג

Mgr. Praw
Ludwik Goldkorn
Tłumacz Przysięgły
dla języków:
niemieckiego
hebrajskiego
i żydowskiego
Al. I Maja 9, tel. 114-50
przyjmuje od 11—2 pp. i od 4—7 w.

אויערען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועס אפּעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש) פון 9-2 און פון 4-8 אוונט. ביי דער קליניק איז פעטיג
א רענטגען-קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לומאמירסקא 4, טעל. 184-78
נעמט אן פון 8—10 פרי, פון 30 1—4 נ"מ און פון 6—7 אוונד.

פערלאג „יונג-יודיש"
שוין דערשינען
דאס נייעסטע בוך פון
חיים לייב פוקס
זינגט מיר די וועלט
פרייז 2 זל.
צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען.
הויפּט-פערקויף פאר לאדז אין דער בוכהאנדלונג פון ש. בערלינסקי, אלטשטאט 12.

גינעקאלאגישער אמבולאטאריום
ביים
„לינת הצדק"
צעגעלניאנא 17
טעל. 115-11
אין טעטיג יעדען טאג פון 9—10 פריה און פון 3—4 נאכמ.
אונטער דער לייטונג פון די בעסטע ערצטליכע ספּעציאליסטען.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט. זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען – א ספּעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאליסט פאר טריפּער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט. זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספּעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
90 פּיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספּעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
פּיינער-כירורג-ספּעציאליסט
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פּאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אוונד אויף נארוטאוויטשא 13. —:— צוגענגליכע פּרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ב' קונדשאפט, אז די שוין גוט-בעקאנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף
זאוואדזקא 4 טעל. 209-49
אין איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגן אייך קאלאציעס
און איך פערהאף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען.
מיט אכטונג
ראובן וואלף.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען, ווי אויך פערטיגע שייטלען
ביי קערש
ציגעל-גאס 37
וו. 38 אין הויף 1-טער שטאק

לעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספּעציאליסטען
פּיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונד.
א בעראטונג 3 זל.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פּאקען-שטעלען מיט פרישע קראוויאנקע.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
פאלודניאווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—7 נאכמ.

אכטונג, קאנקורענץ-פרייזן!
הערען-שניידער-מייסטער
א. ח. קוטשינסקי,
13 נארוטאוויטשא 13
קווער אפיצינע, 1-טער שטאק, טעל. 247-90
מאכט בעקאנט, אז צום פריהלינג און זומער-סעזאן ווערען אנגענומען אלערליי בעשטעלונגען פון אייגענע און אנפערטרויטע סחורות
מיט די נייעסטע מאדעלען.
ערשטקלאסיגע ארבייט! מעסיגע פרייזען!
בעמ.: געלעגענהייטליך צו פערקויפען אלפאגענע רעשטלעך אויף יופיצאס און מארינארקעס.
קומט און איבערצייגט אייך!

אכטונג, הויז-בעזיצער!
ווען איהר רעמאנטירט אייערע הייזער אדער וואוינונגען, געדענקט, אז דאס אלטע
פארבען- און כעמיקאליען-געשעפט א.פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און ווערט די קונדשאפט צופרידען שטעלען.
בעמערקונג: צעמענט אויף לאגער.

Nowy-Otwock
דאס בעסטע אפרוה-ווינקעל און די בעסטע ערהאלונג איז נור אין גוט-בעקאנטען כשר'ן
פענסיאנאט באמבערג
פאר פאמיליעס גרויסע הנחה-פרייזען. ערשטקלאסיגע בעדינונג! — דער באגאזש ווערט פון לאדז אויס איבערגענומען. — אינפארמאציעס אין דער עקספּעדיציע „ISKRA", אגראדאווע 2.

Dr. med.
A. Kleszczelski
כירורג-אוראלאג
ספּעציאליסט פאר הארן, נירען און בלאזען-קראנקהייטען
Pidłsuskiego 76
(Narutowicza 16)
נעמט אן פון 4 ביז 8 אוונד.

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספּעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראזו קראנקהייטען
פּיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.
ספּעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט

Dr. J. LUBICZ
כירורג און ארטאפּעד
צוריקגעקעהרט.
9 פאלודניאווא 9
ארדינירט אויך אין ווישניאווא-גורא
ווילא אגינסקי.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8-11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב – פון 8—1 בייטאג.

נייע יודישע קרבנות פון אראבישען טעראר אין ארץ-ישראל

שוין 46-טער קרבן זייט דער אויסברוך פון די אונרוהען.—געפונען 49 באמבעס בעת א רעוויזיע ביי א אראבער. — שיסערייען אין פערשידענע פונקטען פון לאנד. — איבערגעריסען באהן-ליניע אין קלקליה.—

י ר ו ש ל י ם, (יט"א) אין הדסה-שפיטאל אין ירושלים איז פרייטאג, געשטארבען פון די בע קומענע וואונדען פון אראבישע טעראריסטען, דער 40-יעהריגער בוכארער יוד יעקב איזראילאוו.

יעקב איזראילאוו איז שווער פערוואונדעט געווארען דעם 9-טען יולי בעת אראבישע טעראריסטען זענען באפאלען די גרויסע יודישע שטיין-האקעריי נעבען מוצא, וועלכע געהער צו דעם „איפיקא" (רזשואיש פינענשיעל קארפאריישען). עס איז דאמאלסט דערהרגעט געווארען דער ארבייטער יוסף כ"ץ, 2 יודישע ארבייטער, דערונטער איזראילאוו זענען שווער פערוואונדעט בעווארען און דריי זענען לייכט פערוואונדעט געווארען, נישט געקוקט אויף די אנגעשטרענגטע בעמיהונגען איז נישט געלונגען צו דערהאלטען יעקב איזראילאוו ביים לעבען. ער האט איבערגעלאזט אנ'אלמנה און 7 קינדער. יעקב איזראילאוו איז שוין דער 45-טער קרבן פון איצטיגען אראבישען טעראר אין ארץ-ישראל.

א יודישע פרוי, וועמענס נאמען עס איז דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געווארען איז פרייטאג, פערוואונדעט געווארען אין טבריה, ווען אראבער האבען בעשאסען א יודיש הויז.

אין עזה האבען היינט אויפגעריסען 4 באמבעס. קיין הזיקות זענען נישט געווען.

נעבען קלקליה האבען אראבישע טעראריסטען היינט אויפגעריסען די באהן-ליניע. קיינער האט נישט געליטען.

אראבישע טעראריסטען האבען געמאכט באריקאדען אויפ'ן שאסע צווישען רמלה און לאטרון און בעשאסען דורכגעהענדע מיליטער. דאס מיליטער האט צוריקגעענטפערט מיט א שיסעריי. קיינער איז נישט פערוואונדעט געווארען.

י ר ו ש ל י ם. 18 (יט"א טעלעגר.) פרייטאג אין אווענד איז אין חדרה דערשאסען געווארען דער 22 יעהריגער יודישער ארבייטער אנשל קמחי. קמחי איז דערשאסען געווארען דורך אראבער, וועלכע זענען בעפאלען דעם אויטא, אין וועלכען ער איז געפאהרען צוזאמען מיט נאך צוויי יודישע ארבייטער.

דאס איז דער 46-טער יודישער קרבן זייט דעם אנהויב פון די אונרוהען אין ארץ ישראל.

י ר ו ש ל י ם, 18 (יט"א טעלעגראפיש).

היינט איז אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע ביי אנ'אראבער אין עזה, מ'האט ביי איהם געפינען 49 באמבעס.

אין עטליכע פונקטען פון ארץ-ישראל האט מען געווארפען באמבעס, ווי אין באר שבע און אויף דער. גרעניץ פון תל-אביב. קיינער האט נישט געליטען.

אראבער זענען אנגעפאלען אויף מיליטערישע פאטרולען אין חברון, יפו און טול כרם, די טעראריסטען זענען פערטריבען געווארען.

ס'זענען ארעסטירט געווארען פיל אראבער אין חיפה און אין דער אומגעגענד פאר בעזיצען געוועהר און העצען צו געוואלדטאטען.

ועד-הקהלות אין ענגלאנד
פערלאנגט אנ'אונגעשטערטע עליה קיין א"י

ל א נ ד א ן, 18 (יט"א טעלעגראפיש).

די א"י-קאמיסיע פון וועד הקהלות פון ענגלישען יודענטום (באָרד אָף דעפיוטיס) האט איינשטימיג בעשלאסען ארייגצוטראגען א רעזאלוציע אויף דער מאנאטליכער סעסיע פון ועד הקהלות, וואס קומט פאר היינטיגען זונטאג, וועגען דער עליה פראגע, אין דער רעזאלוציע וועט ווערען אויסגעדריקט אנערקענונג דער ענגלישער רעגירונג דערפאר, וואס זי האט אפגעווארפען די אראבישע פאדערונגען וועגען אפשטעלען די עליה קיין א"י.

אין דער רעזאלוציע ווערט בעטאנט, אז דאס אפשטעלען די עליה אין א וועלכער עס איז פארם, וואלט בעדייט א קאפיטולאציע אונטערן דרוק פון געוואלדמיטלען.

די רעזאלוציע דריקט אויס דעם פולען צוטרוי, אז עס וועט געפינען ווערען א לעזונג, וואס וועט פערשנעלערען די ענטוויקלונג פון א"י און וועט אין א פולער מאס פערלייכטערען די יודישע איינוואנדערונג אין לאנד פון זייערע אבות.

די אראבער פעהלט שוין אויס געלד ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק

ל א נ ד א ן, 18 (יט"א טעל.)

ווי יט"א דערוויסט זיך, פעהלט שוין אויס די אראבער געלד אויף ווייטער צו פיהרען דעם שטרייק, אזוי, אז מ'דארף זיך רעכענען דערמיט, אז א ליאדע טאג וועט דער שטרייק זיך ענדיגען.

די שטימונג אין ישוב איז א שטארקע און א האפנונגספולע. אין לאנדאן איז נאך די עליה פראגע נישט אויפגעקלעהרט. פון פערשידענע זייטען מאכט מען א דרוק אויף ארמסבי-גאר, אז די קעניגליכע קאמיסיע זאל ארויספאהרען קיין ארץ ישראל און אויף דער צייט זאל די יודישע אימיגראציע אפגעשטעלט ווערען.

פראיעקט פון א יודיש-אראבישע קאנפערענץ ביים רונדען טיש

ל א נ ד א ן, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

אין געוויסע פאליטישע קרייזען ווערט איצט בעטראכט די פראגע פון צונויפרופען א יודיש-אראבישע קאנפערענץ ביים רונדען טיש.

מיט אנ'עהנליכער פראפאזיציע איז היינט ארויסגעטרעטען דאס קאנסערוואטיווע וואכענבלאט „ספעקטעיטאר", די צייטונג שרייבט, אז די יודישע אגענץ דארף איינגעהן אויף הנחות און אויף דער צייט פון דער קאנפערענץ ביים רונדען טיש זאל אפגעשטעלט ווערען דאס פערטיילען די סערטיפיקאטען. בכלל, שרייבט די צייטונג, דארפען די יודען ענדערן זייער בעציהונג צו די אראבער.

OSZCZĘDZASZ
KUPUJĄC OBUWIE
podczas
POSEZONOWEJ SPRZEDAŻY
PO REWELACYJNIE
NISKICH CENACH
Be-Ka
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 59

א אומגליקספאל מיט א יוד אין כפר סבא

י ר ש ל י ם, 18. (יט"א טעל.)

אין כפר סבא איז געשעהן אנ'אומגליקס-פאל מיט זיין פרדס-פערוואלטער מנחם פערלען פון ריגא, נאכ'ן אונטערצינדען א פערגעל מיסט, האט אויפגעריסען אנ'אלטע טערקישע באמבע, פון אויפרייס איז פערלין דער'הרגעט געווארען אויפ'ן ארט.

קאוואלעריע-רעגימענט אנגעקומען קיין א"י

י ר ו ש ל י ם (יט"א) די ענגלישע מיליטערישע כוחות אין א"י זענען היינט פערשטארקט געווארען מיט א נייעם קאוואלעריע-רעגימענט. אין לאנד איז אנגעקומען א קאוואלעריע-רעגימענט פון דער 11-טער הוזארען-קאמפאניע פון דינסט-קארפוס אין עגיפטען.

זעלבסטמארד פון א יוד אין בית-וגן

י ר ו ש ל י ם, 18. (יט"א טעלעג.)

פרייטאג איז אין בית-וגן בעגאנגען זעלבסט-מארד דער פוילישער יוד יצחק בעכער. די סיבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט איז נישט בעקאנט בעכער איז אלט געווען 58 יאהר, ער שטאמט פון שאר'ן.

ווייטערע שטאט-טיילען אין יפו וועלען אויפגעריסען ווערען

י ר ו ש ל י ם, 18 (יט"א טעלעגראפיש)

די מיליטער-מאכט האט בעשלאסען אויפצו-רייסען און אפצוזייניגען נאך א גרויסען טייל פון דער אלטשטאט אין יפו.

די איינוואוינער פון 150 הייזער האבען בעקומען א בעפעהל זיך ארויסצוציהען פון די הייזער, וועלכע וועלען אויפגעריסען ווערען מיט דינאמיט.

גרויסע מאניפעסטאציע פאר דער פוילישקייט פון דאנציג אין ווארשא

וו א ר ש א, 18. (טעלעפ.)

פרייטאג 6 אווענד איז גערופען געווארען אויפ'ן גרויסען פלאץ פון אלטשטאט-מארק א מאני-פעסטאציע-מיטינג וועגען ענין דאנציג. דעם אויפ-רוף צום מיטינג האבען אונטערגעשריבען 276 געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, פוילישע און יו-דישע.

די איניציאטיוו צום מאניפעסטאציע-מיטינג האט געגעבען די „ליגע מארסקע און קאלאניאלנע".

די צענטראל-קאמיסיע פון די קל. פעראיינען און דער ראט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון ווארשא האבען גערופען אלע פעראיינען, זיי זאלען זיך זאמלען ארום 5 א זייגער מיט זייערע פעהנער ביים הויז פון די באהן-ארבייטער (רויטער קרייץ 20), כדי פון דארט אפצומארשירען צו דעם מיטינג-פלאץ אויף אלט-שטאט.

אויך די הויפט-פערוואלטונג פון „טור" האט גערופען אלע איהרע מיטגלידער, זיך צו בעטייליגען אין דאנציג-מיטינג.

די טראמוואיען, וואס זענען געגאנגען אין דער ריכטונג פון פראגע זענען געגאנגען אין א לאנגזאמען טעמפא. די גאסען און טראטוארען זע-נען געווען איבערפולט מיט דעלעגאציעס פון אר-גאניזאציעס, וואס האבען געטראגען פעהנער און טראנספאראנטען. צווישען אנדערע זענען אויך גע-ווען פאלגענדע אויפשריפטען: „דער אויסגאנג פון דער ווייסעל מוז זיין פויליש". „דאנציג איז גע-ווען, איז און וועט זיין פויליש".

די אנטיילנעהמער פון די דעלעגאציעס האבען בעת דעם אדורכגעהען די גאס געמאכט צווי-שען אנדערע פאלגענדע אויסרופען: „נידער מיטן היטלעריזם!" „נידער מיטן דייטשען נאציאנא-ליזם!"

פון א ספעציעל-אויסגעבויטער טריבונע האט דער וויצע-פרעזעס פון דער הויפט-פערוואל-טונג פון דער „ים- און קאלאניאל-ליגע" פעליקס ראסטקאווסקי געהאלטען די ערעפנונגס-רעדע. אין אנהויב האט ער גערעדט וועגען דעם טראגישען טויט פונם אינספעקטאר פאר לופט-פערטיידיגונג גענעראל ארליטש-דרעשער.

* * *

נאכ'ן בעהערען מיט א מינוט שווייגען דעם גענעראל ארליטש-דרעשער, האבען גערעדט צוויי-שען אנדערע דאנקעוויטש פון דער „ליגא מארסקא", פיאטראווסקי אין נאמען פון פ. פ. ס. און פראפ. פעראיינען, מאלעצקי פון ז. ז ז.

דערנאך איז איבערגעלייענט געווארען די רעזאלוציע:

פעסטשטעלענדיג, אז די געשיכטליכע ענט-וויקלונג פון פוילען פאדערט די אויסברייטערונג פון אונזערע רעכט אין דאנציג אויפ'ן געביט פון ווירטשאפט און טלוכה-פערטיידיגונג, אז די ענט-וויקלונג פון דאנציג צוליב איהר געאגראפיש-פאליטישער לאגע איז שטענדיג געווען אונאפהענגיג פון איהר פערבינדונג מיט פוילען, אז צוליב דעם, וואס די אייביגע לעבענס-נויטווענדיגע און נאטיר-ליכע רעכט פון דער פוילישער מלוכה זענען ביז איצט בעפרידיגט געווארען בלויז אויף א העלפט, האט דאנציג ביז אהער נישט דערגרייכט אלע נוצען, וואס דריגגען ארויס דערפון. וואס זי געפינט זיך ביים אויסגוס פון דער ווייסעל, פאדערן מיר: ענדגילטיג בעפעסטיגען די אייביגע היסטארישע רעכט פון דער פוילישער מלוכה אין דאנציג און אין דאנציגער פארט, בעפעסטיגען די גאראנטיע פון זיכערקייט און איינגעפונדרעוועטקייט פון פול-שטענדיגען פרייען האנדעל דורכ'ן דאנציגער פארט.

מיר דערקלערען: יעדע רעוויזיע פון איצ-טיגען דאנציגער סטאטוס קאן גיין נאר אין דער ריכטונג פון אויסברייטערן אין דאנציג די רעכט פון דער פוילישער מלוכה, ווייל נאר דאס קאן פער זיכערן דער גאנצער בעפעלקערונג בעדינגונגען פון פרייער, קולטורעלער, פאליטישער און ווירטשאפט ליכער ענטוויקלונג, און דער פוילישער בעפעלקע-רונג גאראנטירען א פאראלעלע ענטוויקלונג אלס מיטבעלהבית פון דאנציג.

אין לעצטען מאמענט, ווען דער צוג איז שוין געווען פארמעל געשלאסען, האט די פעפעסישע אפטיילונג, וועלכע האט געצעהלט ביז 500 מאן. אנגעהויבען זינגען דעם „טשערוואני שטאנדאר" און דעם „אינטערנאציאנאל". האלטענדיג די פויסטען אין דער הויך. אין דער רגע איז פון א זייטיג גע סעל אנגעלאפען אנ'אפטיילונג פאליציי, וועלכע האט צעטריבען דעם צוג, ארעסטירענדיג דרייסיג עטליכע ארבייטער.

ענדעקעס פרובירט צו שטערען די מאניפעסטאציע

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש)

צום סוף פון דער מאניפעסטאציע אויפ'ן אלטען מארק, ווען מען האט זיך שוין געגרייט צום צוג צום בעלוועדער, האט א געוויסע גרופע מיט איהר פערהאלטען זיך, געפרובט ארויסצורופען א טומעל, מאכענדיג אנטי-יודישע אויסרופען. עס האט גורם געווען א געוויסע פאניק. פון צוג האבען זיך געהערט בערוהיגענדע אויסרופען: „נישט אנטלויפען"! „שטעהן בלייבען"! „נידער מיט דער ענדעקישער כוליגאנעריע"! די פאליציי האט נישט דערלאזען צו געשעהענישען, ארעסטירענדיג עטלי-כע פערזאן.

„נארא"-לייט שטערבליך פערוואונדעט דעם מיטרעדאקטאר פון „ראבאטניק" דיבוא

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש).

אויף עק נייוועלט און כמיעלנא איז היינט אנגעגריפען און צושטאכן געווארען מיט מעסערס דער מיטרעדאקטאר פון „ראבאטניק" געוועזענער דעפוטאט און געוועזענער בריסקער ארעסטירטער דיבוא.

דיבוא האט בעקומען שטערבליכע מעסער-וואונדען אין דער ברוסט און אין קאפ. געשטאכן האבען איהם פערשפרייטער פון „נארא" בלעטער. אין א געפעהרליכען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–8 אווענד,

מיליטערישער אויפשטאַנד
אין שפּאַנישען מאַראָקאָ
פּאָליציי, ציוויל=גוואַרדיע און סאָציאַליסטיש=קאָמוניסטישע מיליץ
קעמפען מיט די אויפשטענדיגע

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
היינט אינדערפריה זענען אַלע טעלעפאָנישע פערבינדונגען מיט מאַדריד איבערגעריסען געוואָ־רען. עס האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז אין מאַדריד זענען אויסגעבראָכען בלוטיגע אומרוהען. אין די שטעט ניבען גיבראַלטאַר איז ערקלערט גע־וואָרען קריגס־צושטאַנד.

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
„זשורנאַל" מעלדעט פון מאַדריד, אַז לויט ידיעות, וואָס זענען אָנגעקומען היינט אינדערפריה איז אין מאַדריד און אין איניגע אַנדערע שטעט אויסגעבראָכען אַ קאָנטר־רעוואָלוציע. די רעגירונג ערקלערט, אַז זי בעהערשט די לאַגע, דאָס מיליטער און אָפּטיילונגען פון דער ציווילער גוואַרדיע זענען געבליבען טריי דער רעגירונג און האָבען בעוויזען אינטערצודריקען דעם אויפשטאַנד פון די מאָנאַר־כיסטען.

בערלין, 18 (ספּ. טעל.)
דאָס דייטשע אינפאָרמאַציע ־ ביוראָ מעלדעט פון מאַדריד: דאָס צעבענטעוועטע מיליטער אין אַפריקא, ביי אַזוי גערופענע טערציאָס, וואָר האָבען זיך געפונען אונטער דער אָנפיהרונג פון גענעראַל גאָמעראַלעס ווערט איצט אָנגעפיהרט דורך אַ פּאָל־קאָווניק, אַ אָנהענגער פון דער מאָנאַרכיע. די פּאָ־ליציי און ציווילע גוואַרדיע איז געבליבען טריי דער רעגירונג. אין די שטעט פון צפון־אַפריקא, אין וועלכע עס איז פאַרהאַן אַ סאָציאַליסטיש ־ קאָמו־ניסטישע מיליץ, קעמפט זי אויף דער זייט פון דער רעגירונג.

אין מאַדריט זענען אָנגעקומען געוואָרען אויסער געוועהנליכע פערהיטונגס ־ מיטלען. אויף די גרעסטע פּלעצער פון די צענטער פון דער הויפּט־שטאָט זע־נען קאָנצענטרירט געוואָרען טאַנקס ווי אויך שטאַר־קע פּאָליציי ־ אָפּטיילונגען. דיסאָציאַל ־ קאָמוניס־טישע מיליץ איז מאָביליזירט געוואָרען און זי פּאַט־רולירט אויף די גאַסען. זי פאָדערט צו בעפרייען פון די תפיסות די אַנאַרכאָ סינדיקאַליסטען, בכדי זיי זאָלען קאָנען קעמפען אויף דער זייט פון דער רעגי־רונג.

פון דער שפּאַנישער גרעניץ מעלדעט מען, אַז אַ חוץ אין מאַראָקאָ זענען פאָרגעקומען בונטען אויך אין סאַמטק.

פּאַריז, 18 (ספּ. טעל.)
רייטערג, וואָס קומען פון קאַזאַבלאַנקאַ פער־זיכערן, אַז דער אויפשטאַנד אין שפּאַנישען מאַ־ראָקאָ פערשפּרייט זיך. אַ סך איינוואוינער פון שפּאַ־נישען מאַראָקאָ זענען אַנטלאָפען קיין פראַנצויזיש מאַראָקאָ.

אין מעלילאַ האָט אַ טייל פון דער בעפעלקערונג זיך בעמיהט אַנטגעגען צושטעלען די אויפשטענדיגע. די אַרבייטער האָבען פּראָקלאַמירט אַ אַלגעמיינעם שטרייק. איך צאָהלרייכע צוזאַמענשטויסען זענען 9 מאַן דערהרג'עט געוואָרען, הונדערטער זענען פער־וואונדעט געוואָרען. אָפיצירען פון דער ציווילער גוואַרדיע, וואָס ווערען אונטערשיצט דורך דער סאָ־ציאַליסטישער און קאָמוניסטישער יוגענד, שטעלען זיך אַקעגען די אויפשטענדיגע.

די אָפיציעלע קרייזען אין מאַדריד פערזיכערן, אַז דאָס רעגירונגס ־ מיליטער האָט שוין בעהערשט די לאַגע און אַ סך אָפיצירען, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין אויפשטאַנד זענען אַנטלאָפען אין פראַנצויזישען מאַראָקאָ. אַלע ידיעות, וואָס קומען פון אויפשטאַנד־געביט, דאַרף מען אויפנעהמען מיט בעוואָרענישען.

צו די מאַראָקאַנישע ברעגעס זענען אָפּגעשיקט געוואָרען איניגע קריגס־שיפען. אין גאַנץ שפּאַניען געפינען זיך די גאַרניזאָנען אין קריגס־בערייטשאַפט. אין בורגאָס און פּאַמפּעלאָנאַ איז געקומען צו ערנס־טע אומרוהען.

מאַדריד, 18 (ספּ. טעל.) צווישען דער ראַדיאָ סטאַציע אין מאַדריד און דער ראַדיאָ־סטאַציע אין צעאוטאַ, וואָס געפינט זיך אין די הענד פון די אויפ־שטענדיגע, קומט פאָר אַ אמת'ער קאַמף. די סטאַציע אין מאַדריד טייל מיט, אַז די ידיעות פון דער סטאַ־ציע אין צעאוטאַ זענען ליגענט. צו די ברעגעס פון אַפריקאַ שווימען קריגס־שיפען און די אָרדנונג וועט אינגיכען צוריקגעשטעלט ווערען.

גיבראַלטאַר, 18 (ספּ. טעל.)
עס האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז אַ טייל פון די אויפשטענדיגע אין שפּאַנישען מאַראָקאָ האָט בהעה אָפּצושווימען קיין שפּאַניען. אין גאַנצען טייל פון שפּאַנישען מאַראָקאָ האָט די מאַכט איבערגע־נומען מיליטערישע פאַקטאָרען.

לויט די לעצטע מעלדונגען זענען 20 טויזענד זעלנער פון שפּאַנישען פרעמדען לעגיאָן צוגעשטאַ־נען צו די אויפשטענדיגע אין מאַראָקאָ. קיין מע־לילאַ זענען אָפּגעשוואומען צוויי שפּאַנישע קריגס־שיפען.

קאָנפערענץ פון ענגלאַנד, פראַנקרייך, בעלגיען וועט די טעג פאָרקומען אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 18 (כפ טעל.)
הגם נאָך נישט אַלע פאָרמאַליטעטען זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען, איז אָבער שוין אַ פאַקט, אַז אין דער היינטיגער וואָך וועט פאָרקומען אַ קאָנ־פערענץ צווישען פראַנקרייך, ענגלאַנד און בעלגיען, אַ חוץ דעם ווערט פעראייננהייטליכט דער טעקסט פון קאָמוניקאַט וואָס וועט מיטטיילען וועגען דער קאָנפערענץ און איהרע אויפגאַבען.

אין די גוט אינפאָרמירטע לאָנדאָנער פּאָליטישע קרייזען זעהט מען פאָר דריי עטאַפּען: ערשטענס די קאָנפערענץ פון דריי אין לאָנדאָן אין דער לויי־פענדער וואָך. דאַן אין די ערשטע טעג פון סעפּ־טעמבער אַ קאָנפערענץ פון 5 אין ברוסעל און ענדליך נאָכ'ן שליסען דעם נייעם לאָקאַרנאָ. דאָס פערוואַנדלען די לאָקאַרנאָ קאָנפערענץ אין אַ קאָנ־פערענץ פון 9 מלוכות, וואָס זאָל אויך אַרומנעהמען רוסלאַנד, פּוילען, די קליינע קאָאַליציע און דעם באַלקאַן בלאָק

אַנגענומען דעם טעקסט פון דער נייער קאָנווענץ וועגען די דורכגוסען

מאָנטרע, 18 (ספּ. טעל.)
די קאָנפערענץ וועגען די דאַרדאַנעלען האָט אויף דער פּלענאַר־זיצונג אַנגענומען דעם ענדגיל־טיגען טעקסט פון דער נייער קאָנווענץ, וואָס וועט אונטערגעשריבען ווערען מאָנטאָג. די קאָנפערענץ האָט אויך אָנגענומען אַ טעקסט פון אַ ספּעציעלען פּראָטאָקאָל, וואָס בעפולמעכטיגט טערקיי צו בע־פעסטיגען די דורכגוסען.

רוים, 18 (ספּ. טעל.)
דער טערקישער אויסערן ־ מיניסטער דושרי אַראַס האָט מיטגעטיילט דעם איטאַליענישען דעלע־גאַט ביי דער פעלקער־ליגע, באַוואַ סקאַפּאַ, אַז דער אָפּמאַך וועגען די דורכגוסען וועט אינגיכען גע־שלאָסען ווערען און אַז אויך אַנדערע מלוכות וועט לען קענען צו איהם צוטרעטען. די איטאַליענישע אָפיציעלע קרייזען ערקלערען, אַז איטאַליען בע־האַנדעלט דעם אָפּמאַך מיט אַלע בעוואָרענישען, ווייל זי האָט זיך נישט בעטייליגט אין דער קאָנפער־רענץ אין מאָנטרע.

מאָנטרע, 18 (ספּ. טעל.)
אַלע פּאָסטולאַטען פון דער יאַפּאַנישער דעלע־גאַציע אויף דער קאָנפערענץ אין מאָנטרע זענען בעריקזיכטיגט געוואָרען. יאַפּאַן האָט געמאַכט אַ בעוואָרעניש אין דער פראַגע פון פערופען זיך ביים איבערשרייטען די דורכגוסען נישט נאָר אויף דעם אַרטיקעל 16 פון פעלקער־ליגע פּאַקט, נאָר אויך אויף די פונקטען, וואָס עקזיסטירען אין די ראַהמען פון דער פעלקער־ליגע.

אַ חוץ דעם האָט מען בעריקזיכטיגט די בעוואָ־רעניש פון יאַפּאַן ערטיילענדיג דאָס רעכט אַריינ־צופיהרען אין שוואַרצען ים נאָר אונטערוואַסער־שיפלעך, וואָס זענען ערשט איינגעקויפט געוואָרען דורך די מלוכות פון שוואַרצען ים, אָדער אַזעלכע, וואָס געהען זיך אַהיים נאָך אַ רעפּעראַציע.

ענדליך האָט יאַפּאַן בעקומען דאָס רעכט אַדורכ־ציגעהן די דורכפלוסען פאַר צוויי יאַפּאַנישע שויך־שיפען.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43). טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוועגד

דאַנק-תפילות אין די שוהלען אין ארץ-ישראל
צוליבן ניצול ווערן פון ענגלישען קעניג

ירושלים, 18 (יט"א טעל.) שבת זענען אין אַלע שוהלען און בתי מדרשים פון ארץ ישראל אָפּגעריכט געוואָרען דאַנק־תפילות צוליב דעם ניצול ווערען פון ענגלישען קעניג עדוואַרד, אויף וועלכ' ס'איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַנ'אַטענטאַט.

פערבאָטען די וואַהלען צום יודי־שען וועלט קאָנגרעס אין ליטע

קאָוונאָ, 18. (יט"א טעל.) אין ליטע זע־נען פערבאָטען געוואָרען די וואַהלען צום יודישען וועלט־קאָנגרעס, דאַנען איז ערלויבט געוואָרען צו שיקען דעלעגאַציעס אויף אַ קאָנפערענץ פון יודישע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע קומט היינט פאָר אין קאָוונע.

זיצונג פון ציוניסט. אַקציאָנס=קאָמיטעט — דעם 25 יולי

וואַרשאַ, 18 (יט"א טעלעפאָניש)
אינזשיניער רייס האָט בעקומען אַ דעפּעשע, אַז די זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס קאָמיטעט איז צונויפגערופען געוואָרען אויפ'ן 25 יולי. די זיצונג וועט פאָרקומען אין ציריך אָדער אין פּראַג.

טרויפּער = אַקאַדעמיע נאָך סטע־פאַן לוקס אין פּאַריז

פּאַריז, 18 (יט"א טעלעגראַפיש)
אין פּאַריז איז פאָרגעקומען אַ גרויסע טרויער אַקאַדעמיע נאָך סטעפאַן לוקס, וועלכער האָט זיך דערשאָסען אויף דער פערזאַמלונג פון דער פעלקער־ליגע.

די רעדנער האָבען גערעדט וועגען פער שטאָרבענעם ווי אַלס אַ מאַרטירער, וועלכער איז געפאַלען אַלס קרבן פון נאַצי־רעזשים.

4600 קרבנות פון דער היץ אין אַמעריקאַ

ניו־יאָרק, 18 (ספּ. טעל) נאָך אַ צוויי־טעגיגען איבעררייס לאָזט זיך ווייטער פיהלען די כוואַליע היץ. בעזונדערס ליידען פון דער היץ די צענטראַל־מערב־שטאַטען; די צאָהל קרבנות פון דער היץ בעטרעפט שוין 4600 טויטע. די מעטעאָראָ־לאָגישע אָבסערוואַטאָריומס זאָגען אָן אַ ווייטערדיגע וואוקס פון דער טעמפּעראַטור.

2 רעדעס: פון אידען'ען און באַלדווין'ען

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.)
רעדענדיג היינט אין בידפאָרד האָט אידען צווישען אַנדערען ערקלערט, אַז ענגלאַנד איז גרייט צוזאַמענצואַרבייטען אויף פולשטענדיג גלייכען רעכט מיט יעדער מלוכה, די רעגירונג בעאָבאַכט אויפמערקזאַם און אין בעסטען ווילען אַלע פאָרדערונגען, וואָס מעצוועקען צו בערוהיגען די אינטערנאַציאָנאַלע מוראַס אין אַלע טיילען פון אייראָפּאַ און בעגריסט גינסטיג די לעצטע ענט־וויקלונג אין עסטרייך אין דער האַפנונג, אַז עס וועט גורם זיין צו דער געוואונשענער בערוהיגונג.

לאָנדאָן, 18 (ספּ. טעל.)
פּרעמיער באַלדווין האָט געהאַלטען אַ רעדע אין קאַרדיף, אין וועלכער ער האָט בעטאָנט די שלום־שטרעבונגען פון ענגלאַנד. באַלדווין האָט צווישען אַנדערען געזאָגט: מיר שטרעבען צו שלום און ווילען זיך נישט לייכט לאָזען פּראָוואָצירען, אָבער ווען עפּעס אַ פאָלק וועט בעדראָהען אונז אונזער פרייהייט, ווילען מיר זיך שלאָגען ביז צום לעצטען מאַן.

קולטור און קונסט איצט ביי יודען אין דייטשלאַנד
וואָס עס דערצעהלט דער זוהן פון בעל מחשבות, וועלכער איז רעזשיסער ביים „קולטור בונד פון די דייטשע יודען"

פון קאָוונע שרייבט מען. אַז אהין איז געקו־מען צו גאַסט פון בערלין ד"ר עליאשעוו, דער זוהן פון בעל־מחשבות. ד"ר עליאשעוו האָט זיך ער־צויגען אין דייטשלאַנד וואו ער האָט שטודירט טע־אַטער וויסענשאַפטען. שפּעטער האָט ער געאַר־בייט אין פערשידענע שטודיאָס און האָט אָנגעפיהרט אין בערלין אין די יאָהרען 1930—1931 מיט דער יודישער טעאַטראַלער סטודיע, וועלכע איז בעשטאַ־נען אויף אַ גרויסען קינסטלערישען הויך.

איצט אַרבייט ד"ר עליאשעוו אין „קולטור בונד פון די דייטשע יודען", וואו ער איז שויפּשפּילער און רעזשיסאָר.

ד"ר עליאשעוו האָט אין אַ געשפּרעך דער־צעהלט וועגען קולטור בונד פון די דייטשע יודען — אַנ'אינסטיטוציע, וועלכע האָט אַ גרויסען ווערט פאַר'ן דייטשען יודענטום. ער האָט געזאָגט:

„דער קולטור בונד איז געגרינדעט געוואָרען אין האַרבסט 1933. דאָס איז אַנ'אָרגאַניזאַציע פון פעראַנשטאַלטען יודישע טעאַטער פאָרשטעלונגען און ענליכע פעראַנשטאַלטונגען פאַר אַ יודישען פּובליקום. צו דער גרינדונג פון קולטור־בונד האָט געפיהרט די נויט פון די יודישע קינסטלער אין דייטשלאַנד. נאָך דער איבערקעהרעניש זענען זיי געבליבען אָהן אַ מעגליכקייט פאַר עקזיסטענץ. א טייל פון די יודישע קינסטלער אין דייטשלאַנד האָבען זיך איינגעאָרדענט אין אויסלאַנד, דאָס איז בעזונדערס געלונגען די וועלט בעריהמטהייטען, צווי־שען זיי: עליזאַבעטה בערגנער, פריץ קאָרטנער, מאַקס ריינהאַרדט א. א. די וואָס זענען פערבליבען אין דייטשלאַנד, האָבען נישט געהאַט קיין שום אויסזיכט אויף עקזיסטענץ און דאַן האָבען אַ גרוי־סע קינסטלער בראָש מיט ד"ר קורט זינגער, דעם געוועזענעם אינטענדאַנט פון דער בערלינער שטאָ־טישער אָפּערע געגרינדעט דעם קולטור־בונד פון די דייטשע יודען. עס איז געגאַנגען שווער מיט דער ערלויבניש און זי איז געגעבען געוואָרען מיט דער בעדינגונג, אַז נאָר יודען זאָלען זיין די מיט־גלידער און אויך דאָס פּובליקום זאָל זיין אויס־שליסליך אַ יודישע.

אין קולטור־בונד איז איינגעפיהרט דער סיס־טעם פון אַבאָנענטען, ד. ה. די מיטגלידער צאָהלען אַ געוויסען אָפּצאָהל און דערפאַר קענען זיי בעזו־כען די פאָרשטעלונגען. קיין בילעטען צו די פאָר־שטעלונגען ווערען נישט פערקויפט. פאַר צוויי מאַרק און פופציג אַ מאָנאַט קען יעדער מיטגליד בעזוכען במשך פון דעם חודש איין טעאַטער פאָר־שטעלונג און איין קאָנצערט. אויסער דעם בעקומט ער אומזיסט די צייטשריפט פון קולטור־בונד, פאַרן בעזוכען אַנדערע פעראַנשטאַלטונגען ווערט געצאָהלט עקסטרא געלד.

דער צענטער פון קולטור־בונד איז בערלין, וואו ער פערמאָגט 20 טויזענד מיטגלידער. אויסער דעם זענען פאַרהאַן אָפּטיילונגען וועלכע אַרבייטען זעלבסטשטענדיג אין קעלן (בעדינט דעם גאַנצען רוהר געביט). ברעסלוי, האַמבורג און פראַנקפורט אַם מיין.

אין גאַנץ דייטשלאַנד זענען פאַרהאַן אָרגאַני־זאַציעס פון קולטור־בונד אונטער דער לייטונג פון בערלין. אַלע אָפּטיילונגען צוזאַמען בילדען דעם „רייכס פערבאַנד פון די דייטשע קולטור בונדען". ביים פערבאַנד זענען בעשעפטיגט איניגע הונדערט קינסטלער, אַקטיאָרען מוזיקער, דעקאָראַטאָרס א. אז. וו. וועלכע בעקומען אַ לוין דורכצולעבען.

ביים קולטור בונד עקזיסטירט אַ דראַמאַטישער טעאַטער, אַ אָפּערע און אויסער דעם ווערען איינגעאָרדנט אָרקעסטער קאָנצערטען, כאָר קאָנצערטען, קאַמער קאָנצערטען און קאַבאַרעט פאָרשטעלונגען. אין רעפּערטואַר פון די טעאַטער פאָרשטעלונגען זע־נען איינגענומען געוואָרען די שאַפונגען פון דייטש יודישע דראַמאַטורגען, יודישע שרייבער און אויך שאַפונגען פון דער וועלט־ליטעראַטור. דער אַנסאַמבל פון קולטור־בונד האָט געשפּילט פאַר דער צייט פון זיין גרינדונג ביז איצט „נאַטאַן דער ווייזע" פון לעסינג און אַ גאַנצע רייהע פיעסען פון סטעפאַן צווייג, אַרטור שניצלער, יאַקאָב וואַסערמאַן, אסוף דימאָוו, פּרץ הירשביין, פרידריך העבעל, ווי אויך „אָטעלאָ" פון שעקספּיר און „טאַרטיוף" פון מאָליער. פון אָפּערעס זענען געשטעלט געוואָרען „נבוכדנצר", „שמשון און דלילה" און אַנדערע.

דער אויבער־רעזשיסאָר פון טעאַטער ביים קול־טור בונד איז פריץ יעסנער, געוועזענער דירעקטאָר פון קעניגסבערגער טעאַטער, אויבער־דיריגענט איז דער בעריהמטער דיריגענט ראָזענשטאָק.

אַ גרויסען ערפאָלג האָבען געהאַט די דורך ד"ר עליאשעוו אינסצענירטע יודישע פאָלקס־לידער. די דאָזיגע פאָרשטעלונג איז צעהנדליגער מאָל אויפגעפיהרט געוואָרען אין גאַנץ דייטשלאַנד, זי האָט גע־געבען די דייטשע יודען אַ מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט די אוצרות פון יודישען פאָלקס ליד. וועלכע זענען זיי ביז אַהער געווען פרעמד. ס'איז פאַר זיי געווען אַנ'אַנטדעקונג. זיי האָבען ביז איצט געהערט צופעליגע יודישע פאָלקס לידער אין פערשידענע קאָנצערטען. אָבער דער גאַסט פון יודישען פאָלקס ליד איז זיי געווען פרעמד.

מען דאַרף פערשטעהן, אַז די דייטשע יודען וועלכע זענען במשך פון לאַנגע יאָהרען גאַנץ אַסי־מילירט, האָבען נישט געקענט אַפילו איין מאָל ווע־רען אמת'ע יודען. אָבער זיי ווייזען אַרויס אינטע־רעס פאַר אַלץ וואָס האָט צו טון מיט יודישקייט, דעריבער האָבען די פאָרשטעלונגען, וועלכע האָבען געשילדערט דעם יודישען שטייגער ווי אויך די פּיעסען פון יודישען לעבען (הירשביינס „גרינע פעלדער" א. א.) געהאַט גרויס ערפאָלג.

דער טעאַטער און די אָפּערע פון קולטור־בונד שטעהען אויף אַ הויכען קינסטלערישען ניוואָ, אַרום זיי קאָנצענטרירען זיך גרויסע קינסטלערישע כחות, וועלכע האָבען פריהער געהאַט אַ נאָמען אויף דער דייטשער ביהנע.

אפטימיזם איז נישט קריכעריי

פונקט ווי דעם פרעמיער סקלאדקאווסקיס „אזוי־סעס” האט בשעתו ארויסגערופן א געוואלדיגען אפקלאנג אין דער פרעסע, אזוי האט אויך די פרעסע זיך שטארק אפגערופן אויף די לעצטע ווערטער און מעשים פונ׳ם פרעמיער בנוגע דעם מסחר אין פוילען און בעזונדערס טאקע דעם יודישען דערביי האבען דאס רוב יודישע צייטונגען, ווי אויך די יודישע סוחר׳ישע דעלעגאציע אליין. אויפגענומען עס ווי א נייע ווענדונג פונ׳ם פרעמיער לטובת די יודען. א קליינע טייל אבער יודישע אפשאצערס איז נאך אלץ געבליבען ביי דער שארפער אומצופרידענהייט.

די דאזיגע „מתאוננים” חזרן נאך אלץ איבער דעם אלטען פזמון וועגען יודישער קריכערישקייט און צו שמארקער נאכגיביגקייט, ווי מ׳קען די הנעה־יודען בעפרידיגען מיט א צוגעווארפע־נער ברעקעל.

ס׳איז אבער נישט אזוי. ס׳האנדעלט זיך דא נישט מכוח געבען א יישר כוח דעם מיניסטער פאר זיין חסד, צו בעהאנדלען אונז גלייך מיט אנדערע, נאך ווייניגער גייט עס וועגען פערדעקען דערמיט די עוולות, וואס ווערען אונז כסדר געטון שוין א לאנגע צייט. און וואס האבען זיך נאכמעהר פערשמארק, זינט דער בעקאנטער „אוושעם” איז דער־הערט געווארען מפי הגבורה.

מיר ווייסען, אז מיט די לעצטע פרעמיער׳שע דעקלאראציעס וועט די אנטי־יודישע בעוועגונג אין פוילען נישט אפגעשוואכט ווערען און מיר זענען אויך איבערצייגט, אז דער מיניסטער אליין האט מיט זיינע לעצטע דעקלאראציעס אפילו נישט געהאט אין זינען צו איבעררייסען דעם עקאנאמישען קאמף, וואס ווערט געפיהרט געגען אונז.

יעדערער פערשטייט, אז ווען א מיניסטער רעדט וועגען אלגעמיינע גלייכע רעכט אין מסחר קען עס אויסגעטייטשט ווערען, אז דער פאליאק האט אויך רעכט צו האנדלען און דעריבער דארף עס איהם נישט פערכעכנעט ווערען פאר קיין עוולה, ווען ער רייסט זיך צו א סטראגאן, אדער צו אנ׳אנדער פאזיציע.

מיט א צייט צוריק איז בעקאנט געווארען, אז די רעגירונג האט פערטיילט פאר די יודישע און קריסטליכע האנדווערקער־פעראיינען גלייכע קרעדי־טען. האט איטליכער געקענט אויסחשבונען, אז פאר די יודישע בעלי־מלאכות איז די דאזיגע סומע כלומרשט אויך איין צאן, און פאר די קריסטען איז עס א היפשע אונטערשטיצונג, ווייל זייער צאהל איז בכלל קלענער. נאך בולטער איז די פראפארץ אין האנדעל, און אויב מ׳זאל געבען די עלביגע קרעדיטען איינעם און דעם אנדערען פעראיין, איז עס אוודאי גאנץ ווייט פון א גלייכער פערטיילונג.

א פשיטה, אז מ׳דערוויסט זיך וועגען א קרע־דיט פון צוויי מיליאן, וואס דער מיניסטער האט צו־געזאגט דעם פוילישען האנדעל, ווערט שוין קלאר, אז די פוילישע קאנקורענץ געגען יודישען מסחר ווערט פשוט געשטיצט.

אבער וואס־זשע זאל זיין די מסקנא פון אזא איבערצייגונג? וואס דארפען מיר אליין טון ביי דער געשאפענער סיטואציע? צי דארפען מיר אראפלאזען די הענט און זיך מייאש זיין פון א וועלכער ס׳איז אויפריכטונג אט דא, אדער מיר מוזען ווייטער זיך מאטערען צו האלטען זיך אויפ׳ן אויבערפלאך?

אט וועגען דעם גייט עס דער עיקר. די אפשאצונג פונ׳ם פרעמיערס ווערטער און מעשים איז אונז וויכטיג נישט כדי צו וויסען ווי אזוי צו רע־גולירען אונזער בעציהונג צו דער רעגירונג, — וואס ס׳איז איצט לחלוטין נישט אקטועל, — נאר פאר אונזער אייגענער אריענטאציע אינ׳ם קאמף פאר אונזער עקזיסטענץ.

דער פעסימיזם איז אינ׳ם דאזיגען פאל נישט שעפעריש און נישט פראדוקטיוו. ווארום אויב ס׳־בלאזט אונז אין פנים אזא מעכטיגער שטורעם, ווי די בעוועגונג פונ׳ם פוילישען פאלק, אנגעשפארט דורך דער פאליטיק פון דער רעגירונג, טא וואס איז די פעולה פון רודערען אנטקעגען דעם שטורעם? אויב אבער מיר קענען קאנסטאטירען, אז דער אימ־פעט פונ׳ם ענטגעגענדיגען שטורעם איז אביסעל אפגעשוואכט, דאמאלס קענען מיר אליין פערשטאר־קען אונזער אימפעט און פרובען גובר זיין די מכשולים און מניעות.

אט ווייסען מיר, אז דער באיקאט געגען אונז ווערט פאקטיש געפיהרט שוין א יאהר 23, זינט די יאגעלא־וואהלען אין ווארשע. מיר ווייסען אויך, אז די בעוועגונג פונ׳ם פוילישען האנדעל ווערט שוין א לאנגע צייט סובסידירט און פאוואריזירט דורך פערשידענע אפיציעלע אינסטאנצען, און פונ־דעסטוועגען האבען מיר נאך ביז איצט פערמאגט גענוג כחות אויסצוהאלטען די אלע אטאקעס.

אויב דער יודענטום אין א״י האט געפונען גע־נוג כוחות אויסצוהאלטען די אומגעהייערע קלעפ, וואס ווערען איהם געגעבען, איז עס נאר פון זיין אפטימיזם. פון זיין אמונה אין אייגענע כוחות. דארט הורט זיך פאקטיש איבער דער נס פון „רבים ביד מעטים”; נישט געקוקט אויף דער בלאקאדע פון די שטרייקענדיגע אראבער, בעווייזט מען זיך אליין אויסצוהאלטען מיט כלערליי שפייזען און אנדערע ערשטע נויטווענדיגקייטען און מ׳האט אפילו גע־שאפען א כמו־פארט, כדי צו פערבייטען דעם סאבא־טירענדיגען פארט פון יפו.

אבער יודען זענען שטענדיג, אין דער גאנצער וועלט געווען „רבים ביד מעטים”, אומעטום האט מען אויך א נאטירליען אופן אטאקירט אונזערע פאזיציעס, און מיר האבען אויסגעהאלטען, אדער נישט אויסגעהאלטען, אבער פארט איבערגעלעבט די צרה מיט׳ן צער צוזאמען.

אייך די שטארקע ווינטן, וואס בלאזן אנטקע־גען אונז, האבען אנגעהויבען אביסעל נאכלאזען, איז עס א סימן, אז דארט איז מען אהנמעכטיג, צו פיהרען אנטקעגען אונז די מלחמה מיט׳ן גאנצען שטויס־כוח און מ׳מוז זיך רעכענען מיט די צעהן פראצענט יודען אין פוילען, מיט די 40—50 פרא־צענט אין די שטעט, אפשר אויך מיט׳ן יודישען מא־ראלישען כוח אין דער גאנצער וועלט.

ס׳גייט נישט איצט קיין פאליטישער געראנגעל אין סיים, מ׳דינגט זיך נישט מכוח דעם פרייז פאר יודישע שטימען, און ס׳שטייט נישט די פראגע, צי מיר זאלען פאדערען מעהר, אדער לאזען פאר ביליגער — סיי־ווי גיט מען אונז גארנישט.

מיר דארפען בלויז זיך אליין איינגעבען א קאווע לעפעלע אפטימיזם, כדי צו קענען ווייטער ציהען אונזער עקזיסטענץ און פיהרען אונזער קאמף.

אזוי האבען יודען געטון אין אלע יאהרען פון דער געשיכטע, אזוי טוען מיר איצט אין ארץ־ישראל און אזוי מוזען מיר טאן אויך אין פוילען און אין אלע אנדערע לענדער.

ס׳גילט דער יואבשער לאזונג: חזק ונתחזק!

פ. ק.

די איצטיגע לאגע אין ארץ־ישראל

פון פישל קארנאווסקי

(סוף).

דער אראבישער שטרייק און די אראבער.

די אראבישע עפענדים (פריצים) וועלכע האבען ארגאניזירט דעם שטרייק מיט דער מאראלישער הילף פון די העכערע א״י בעאמטע האבען פארמולירט זייערע פרעטענזיעס אויף פאלגענדען אופן: זיי האבען קיין טענות נישט צו די יודען וואס געפינען זיך אין א״י. נאר אין א״י געפינען זיך היינט 400.000 יודען און 800.000 אראבער. די יודען זענען שטארק עקאנאמיש־פינאנציעל, קולטורעל און האבען אויף זייער זייט די ישטיצע און סימפאטיע פון דער גאנצער יודישער און נישט יודישער וועלט. אזוי אז די 800 טויזענד אראבער שפילען שוין איצט א נישטיגע ראָלע אין דער ענטוויקלונג פון א״י. און אויב די עליה וועט געהען אין דעמזעלבען טעמפא ווייטער, וועלען די יודען איננאנצען פערדרענגען די אראבער, אלזא זיי, די אראבער זענען נישט געגען די יודישע עליה, וועלכע שאפט א וואוילשטאנד נישט נאר פאר די יו־דען נאר אויך פאר די אראבער, נאר זיי ווילען אז אין לאנד א״י זאל אויף ווייטער פליבען דיזעלבע פראפארציע: 1 דריטעל יודען און צוויי דריטעל אראבער, און וויפיל עס וועלען צוקומען אראבער זאל מען אריינלאזען די העלפט דערפון — יודען. דעם ריכטיגען ענטפער אויף אזא פראפאזיציע האבען די אראבער בעקומען אין לאנדאן־הויז.

די אראבער האבען זיך געווענדעט נאך הילף אין די אראבישע לענדער. און עס איז אינטערעסאנט די תשובה פון מאטבע אראבישע לענדער: מיר גליי־בען נישט אז אין א״י איז אייך שלעכט צוליב די יו־דען, א בעווייז איז אז אין משך פון די לעצטע 30 יאהר האט נישט נאר קיין אראבער אויסגעוואנדערט פון א״י נאר א סך אראבער פון אנדערע לענדער האבען איינגעוואנדערט צו אייך און מיליאנען אראבער פון אנדער לענדער זענען מקנא דעם אראבישען וואוילשטאנד אין א״י.

אין פערלויף פון שטרייק איז די מאכט אריבער צום „שאבאב” ד.ה. צום המון, וועלכער האט צוזא־מענגעשטעלט א פראגראם פון 3 הויפט־פונקטען 1) הפקר מאכען אין פערניכטען יודישע לאנדווירטשאפטען; 2) שטערען און פערניכטען די קאמוניקאציע, ד.ה. די שאסעען, באהנען, בריקען, כדי צו אויס־הונגערן די שטעט, נישט צולאזענדיג קיין פראוויאנט פון חוץ אין שטאט אין צוריק און 3) צו טעראריזירען די רייכע עפענדים און אויספרעסען ביי זיי געלד אויפ׳ן שטרייק, רען די עפענדים זענען דאך אממייסטען רייך געווארען דורך די יודען. די עפענ־דים און די סוחרים האבען געליטען געפערענטע צרות פון זייערע פריהערדיגע חברים, מען האט זיי בדלות געשטעלט פעדערענדיג ביי זיי אלע פאר טעג פרישע גרויסע סומעס, און די וואס האבען אפגעזאגט האט מען געשלאגען, געהרגעט, געשאסען, געווארפען אויף זיי באמבעס ביז זיי האבען אנגעהויבען לויפען פון איין שטאט אין דער צווייטער און אז דאס האט נישט געהאלפען האבען זיי אנגעהויבען לויפען נאך אויסלאנד. אדער זיך בעהאלטען צווישען יודען. דערביי האבען דאס רוב אראבישע גבירים אריבער־געטראגען זייערע קאפיטאלען פון אראבישע בענק אין דער יודישער כדי עס זאל זיין זיכערער. דאס בי־סעל פערמעגען וואס זיי איז נאך געבליבען.

די איצטיגע פיהרער פון שטרייק פערלאנגען אפ־צושטעלען די עליה ווען אויך אויף א האלב יאהר. דער מאטיוו איז פאלגענדער: אין 1921 האט דער יודישער נציב העליון נאך די אונרוהען איינגע־שטעלט די עליה אויף 1 יאהר. אין 1929 האט מען איינגעשטעלט אויף א האלב יאהר, פערלאנגען די אראבער יעצט ווענינסטענס די דאזיגע סאטיס־פאקציע, וואס איז שוין ביי זיי א אלטע קאנצעסיע.

וואס דארפען די יודען אין א״י לער־נען פון אראבישען שטרייק.

די אראבער אין א״י זענען געווען בעקאנט מיט צוויי קארדינאלע מידות — איינגעשאפטן, דורך וועלכע מען האט געקענט די אראבער און געוואוסט מיט זיי אומצוגעהן. איין איינגעשאפט איז געווען דער פאטריארכאליזם ד.ה. די מאכט פון עלטסטען אויף די גאנצע גרופע. וואס דער שייך האט פער־לאנגט האט דאס גאנצע דארף געטון. אדער דער פאר־ווער פון דער פאמיליע איז געווען דער בעל־הבית איבער דאס לעבען פון אלע ווייבער און קינדער, נאך דעם טויט פון פאטער איז דער עלטסטער ברודער גע־וואָרען דער בעל־הבית אין דער פאמיליע און אלע האבען איהם געמוזט בלינד געהארכען. און ווען א שייך אין דארף איז געווען געגען א שטרייק איז דאס גאנצע דארף געווען בלינד געגען שטרייק אדער אומגע־קעהרט, צום ביישפיל ווען א יודישער ישוב איז גע־לעגען צווישען 5 אראבישע דערפער זענען נאר 5 שייכען געווען פעראנטווארטליך פאר דעם פריהען אדער אנגרוהען אין דער אומגעגנט. ביי דעם איצטי־גען שטרייק איז דער פאטריארכאליזם צופאלען און יעדער יונג האט אין דארף מעהר חוצפה און ער קען זיין דער יונגסטער, דער האט די דעה און מיט איהם האלטען אלע.

די צווייטע איינגעשאפט ביי די אראבער איז גע־וועזען די קדושה פון הכנסת אורחים אויף דער העכסטער מדרגה. צום ביישפיל ביי די אראבער איז אייג געווארצעלט דעם נקמת־דם ד״ה ווען מען האט דער־הרגעט א מיטגליד פון איין פאמיליע וועט די דאזיגע פאמיליע נישט געפינען קיין תיקון אזוי לאנג ביז זי וועט נישט דערהרגענען א נפש פון דער רוצחישער פאמיליע. נאר צו הכנסת אורחים האט דאס נישט קיין שייכות און ווען א געגנער קומט צופעליג צו א גאסט, קריגט ער דעם שענסטען פלאץ און דאס בעס־טע עסען און ביז ער פערלאזט נישט די שטוב איז ער דער הייליגסטער מאן. אין לעצטען שטרייק איז די מידה צופאלען ווי שפינוועבס.

אין פאל, פאר א״י א שרעקליכער, איז פארגע־קומען אין נחלת יהודה ווען צוויי אראבער זענען אריין צו זייערע בעקאנטע יודען און טשעטשען ווא־סער, נאך דעם ווי זיי האבען בעפרידיגט חעם דורשט האבען זיי מערדערע מאל געשאסען אויף זייערע זיי־ערע מכניסי־אורחים. אזא שרעקליכער פאל איז אויך געווען אין פתח־תקוה און דאס בעווייזט אז די גרוי־סע מידה פון די הייליגקייט פון הכנסת אורחים איז צושטערט.

פון דעם אויבענגעזאגטען דארף מען לערנען, אז די אראבער זענען נישט מעהר קיין פעראנטווארטלי־כע מענשען, מען קען און דארף צו זיי קיין צוטרוי נישט האבען, קיין נאהנטע מחותנים מיט זיי זיין און קיין משא־ומתן מיט זיי נישט האבען, כדי צו פערמיידען קרבנות אין דער צוקונפט אין אלע אר ביטים ־ פאזיציעס דארף מען בעזעצען דורך יודען, מיר ערפילען דאדורך א נאציאנאלען געבאט און ערמעגליכען א גרעסערע עמיגראציע. דער אונטערשיד אין ארבייטסלוין צווישען אראבער און יודען איז נאר א שייכואבער, דען פון אראבער זעהט מען נישט צו ריק א גראשען, ער גיט אוים מינימום און דאס נאר ביי זיך אין דארף און דעם רעשט בעגראבט מען אין ליימענע טעפ. דאגעגען גיט אויס דער יוד די גאנצע 100 פראצענט פון ארבייטס־לוין און פערשטארקט דערמיט דעם האנדעל. די בעוועגונג אין לאנד און אויך די עליה, ד.ה. עס קומען צו נאר קאנסומענטען און דורך דעם ווערט אויך פערבעסערט די לאגע פון ארבייטס־נעמער.

דער אראבישער שטרייק וועט זיך ענדיגען אין דער זעלבער וואך ווען ענגלאנד וועט דעם שטרייק נישט מעהר ברויכען. צו איהרע פאליטישע מאניפולאציעס און די יודען דארפען ארויסגעהן פון אראבישען שטרייק מיט א פעראייניגטען פראנט און א רעפאר מירטען פלאן פון א פערשטארקטען בנין הארץ.

די רעארגאניזאציע אין דער דייטשער ארמעע ווערט פארענדיגט

פון גאנץ מאסגעבענדע קוועלען גיט מען איבער אז די רעארגאניזאציע און צוריקשטעלונג פון דער דייטשער ארמעע, ווערט שוין פערענדיגט. א גע־נויע ציפער ווערט נישט אנגעוויזען, אבער ווי עס שיינט, איז דער צאהלמעסיגער שטאנד פון דער דייטשער ארמעע בעדייטענד קלענער, ווי עס גיבען אן די אויסלענדישע צייטונגען.

צום טייל איז דאס א רעזולטאט פון דער נויט־ווענדיגקייט צו פערקלענערן די הוצאות אויף אויס־צוהאלטען די סאלדאטען; דאס געלט ווערט בעסער בענוצט אויף דער טעכנישער פערזעהונג פון דער ארמעע. צום טייל ווידער צוליב דעם, וואס שוין ביז צום פאבאר־עלטער ווערט די דייטשע יוגענד מיליטעריש אויסגעבילדעט. אזוי למשל די ריין־מיליטערישע מעטאדען ביי דער אנפיהרונג מיט די ארבייטסלאגערס, וואס ווערען מאבילזירט צו פערשי־דענע ארבייטען (שאסעען, אויטאסטראדעס) — ווע־רען גערעכנט פאר פולשטענדיג גענוגענד, בכדי אריינצוגיסען די דאזיגע גאנצע מאסע אין דער ארמעע, אויב דאס וועט נויטיג זיין.

עס דארף דערביי בעטאנט ווערען, אז דאס מיליטער איז פערטיילט אין די קליינע אפגעלעגענע שטעטלעך, און מען זעהט עס כמעט נישט אן. די אויכלענדער, וואס קומען קיין בערלין זענען ממש איבערראשט פון דער קליינער צאהל סאלדאטען, וואס מען טרעפט אויף די בערלינער גאסען און אויך פון זייער קליינגעוויקסיגקייט (די סאלדאטען פון גרענאדיר־ און גווארדיע־טיפ האלט מען אויף דער פראווינץ).

דער גייסט פון דער ארמעע, בעזונדערס פון אפיצירען־בעשטאנד, אונטערשיידעט זיך שטארק פון גייסט פון דער ארמעע אין ווילהעלמס עפאכע. צווי־שען די סאלדאטען און אפיצירען בעמיהט מען זיך איינצופלאנצען חברישע בעציהונגען. די לאזונג, וואס איז געגעבען געווארען פון דער העכערער מיליטערישער אנפיהרונג איז: דער אפיציר — איז דער זעלבער סאלדאט, נאר פון א העכערען ראנג

ריזיגע מיטלען זענען בענוצט געווארען אויף דער טעכנישער אויסשטאטונג פון דער ארמעע און אין דער היגזיכט האט דייטשלאנד אויב נישט איבעריאגט פראנקרייך, איז יעדענפאלס איבערשטי־גען די ערווארטונגען פון די ספעציאליסטען.

אלס א גרויסער מינוס פון דער ארמעע ווערט אבער גערעכנט דער מאנגעל אין ערפאהרענע ארטילעריסטען, קאוואלעריסטען און פילאטען. גוטע ארטילעריסטען בעשאפט מען נישט אין משך פון צוויי יאהר, בעזונדערס אין פלאט.

צוגעבענדיג א גרויסע בעדייטונג דער טעכ־נישער זייט (הארמאטען, טאנקס, לופט־פליהער־הא־פעטען און כעמישע קאמפס־מיטלען), האבען די אר־גאניזאטארען פון דער ארמעע בעשלאסען, אז די אלע מיטלען האבען אויך אנדערע מלוכות און וואהרשיינליך נאך אין א פולקאמערען צושטאנד, דעריבער האבען די אנפיהרער מיט דער דייטשער ארמעע געווענדעט זייער אויפמערקזאמקייט אויף דער פעראייניגונג, ריכטיגער וועט זיין צו זאגען אויסטערווארפונג פון דער גאנצער דייטשער אינ־דוסטריע דעם גענעראל־שטאב, און אויך דעם שאַ־פען (אין גאנץ בעהאלטענע ווינקעלעך) אייגענע פאבריקען, ד.ה. אזעלכע, וואס געהערען צו דער ארמעע.

די גרויסע פריוואטע פאבריקען, וועלען בעת א מלחמה מיליטאריזירט ווערען. שוין איצט איז דעם דייטשען גענעראל־שטאב גענוי בעקאנט, אז איז דער און דער פאבריק געפינען זיך אזויפיל און אזויפיל מאשינען, וואס פראדוצירען דאס און יענץ אין אזא סכום. אויב דאס וועט נויטיג זיין, וועט דורך אנ׳איינפאכען מיליטעריש׳ען בעפעהל ארויס־געשיקט ווערען א געהעריגע בעשטעלונג.

ווייט איז א רייחה אונטערנעהמונגען אויף דער גרעניץ, איבערגעשראגען טיף אין לאנד און להיפוך א רייחה פאבריקען פון וועסטפאליען, איז איבערגע־טראגען געווארען קיין מזרח פרייסען. אויפ׳ן פאל ווען עס וועט אומעגליך זיין צו קאמוניקירען זיך מיט דער פראווינץ דורכ׳ן קארידאר. מזרח־פרייסען וועט זיין און וועט אליין אלץ קענען פראדוצירען פאר דער ארמעע. דער פלאן פון דער מיליטאריזא־ציע פון דער ווירטשאפט איז אויסגעארבייט געווא־רען דורך דעם פאלקאווניק ישומאס. אלס גוטער עקא־נאמיסט און געבילדעטער מענש האט ער עס גע־מאכט גלענצענד. איבעריגענס האבען די ארגאניזאטא־רישע פעהיגקייטען פון דייטשען פאלק איהם נישט ווייניג צוגעהאלפען אין זיין ארבייט.

אין דער דאזיגער היגזיכט פערדינען גרויס אויפמערקזאמקייט די ווערטער, וואס עס האט גע־זאגט א אנגעזעהענער אויסלענדער: אויב מען זאל דייטשלאנד געבען די זעלבע טעכנישע און מאטער־יעלע בעדינגונגען, אין וועלכע עס געפינט זיך איהרפון שונא, ווע זי זיכער זיגען, ווייל אין היגזיכט פון אר גאניזאציע איז זי דאס ערשטע לאנד אויף דער וועלט

און דאן קען אין די נאהענטסטע יאהרען נישט זיין קיין רייד וועגען מלחמה. עס זענען דערויף פאר־האן פערשידענע סיבות. ערשטענס האט דייטשלאנד נישט קיין געלד, וועלן אפילו די מלחמה זאל גע־דויערן נישט לענגער ווי א חודש (די איינציגע געלד־מיטלען אויף א מלחמה זענען די שטאבען גאלד, וואס דייטשלאנד בעקומט פון ראטען־פערבאנד אויף צו דעקען די חובות). צוליב דעם, וואס דער האנדעל מיט ראטען־פערבאנד האט זיך אפגעשטעלט, וועט אין לויפענדען יאהר צום לעצטען מאל דייטשלאנד בעקומען רוסיש גאלד). צווייטענס הערשט א גרוי־סע אונזיכערקייט אין דער שטימונג אין „הינטער־לאנד” ד. ה. אין דער בעפעלקערונג. דאס ווייזט זיך צווישען אנדערען ארויס אין דער לעצטער צייט אין דער שטארקער אנטצופרידענהייט צווישען פערשי־דענע גרופען פון דער בעפעלקערונג און בעזונדער אויך פון דעם פארטייאפאראט, א חוץ דעם ווייסט די דייטשע דיפלאמאטיע, אז וואס קיין מלחמה עס זאל נישט זיין, וועט די סימפאטיע פון דער וועלט נישט זיין אויף דער זייט פון די דייטשען.

עס איז זעהר אינטערעסאנט צו בעטאנען, נאך א געוויסען אומשטאנד, וואס אויפ׳ן ערשטען בליק זעהט ער אוים נישט וויכטיג, און דאך ווארפט עס א ליכט אויף דער איצטיגער פאליטיק.

אויף די פיינדליכע מיליטערישע פאראדען און אפילו אויף די מאנעווערס זענען די אויסלענדישע אטאשעס ממש איבערראשט פון דער ארימקייט פון דער מיליטעריש ־ טעכנישער אויסריסטונג און פון דער באנאלקייט פון די מעטאדען, מיט וועלכע די מעכניק ווערט בענוצט. דאס איז זעלבס־פערשטענד־ליך נאר א אנשטעל. דער דייטשער גענעראל־שטאב ווייסט גאנץ גוט, אז עס איז גענוג איינצופיהרען אין דער ארמעע יעפעס נייעס, מעג זיין א קלייניגקייט, ווערען שוין די שכנישע מלוכות אויפמערקזאם און די פארלאמענטען פערגרעסערן באלד די ארמעע אבער די קרעדיטען פאר דער ארמעע. דעריבער בע־נוצט מען זיך אין דייטשלאנד מיט דער מעטאדע פון „שפילען דעם ארימאן”, נישט קוקענדיג דע־רויף, וואס די הויפט־אויפגאבע פון די נאצים, פון ערשטען טאג זייט זיי זענען געקומען צו דער מאכט, איז אפצושרעקען אייראפא, אזוי אז די דייטשע שטי מען זאלען זיך אלעמאל אויסרופען, ווי דאס ברומען פון א ליב.

יודישע פרומקייט אין ראַטענפערבאַנד

מעהר פרומע יודען אין רוסלאַנד, ווי אין ניו־יאָרק.

וועט איהר זאָגען: „זאָל זיין, אַז פון בירגער־ליכער גלייכקייט געניסט דער רוסישער יוד אַ־שר מעהר ווי וועלכער עס איז אנדערער יוד אין דער וועלט; אַז מיט פרנסה איז ער אויך, אונטער סאָוו־יעטישע אומשטענדען בעזאָרגט, נישט צום פער־זינדיגען, אָבער וואָס הערט זיך מיט אסימילאציע, וואָס מאַכט א תל פון רוסישען יודענטום, מיט'ן פער־באָט אויף העברעאישע למודים פאַר דער יוגענט?“

ביי רוסישע פרומע יודען איז אלעמאָל געווען אנגענומען, אַז אדעס איז אזא פערשייטע שטאָט, אַז הונדערט מייל ארום איהר „ברענען שוין די פייע־רען פון גיהנום?“ נו, קאָן איך אייך דערצעהלען, אַ וואָך פאַר פסח, ווען איך בין אָנגעקומען קיין אדעס, האָט מען אין די דאָרטיגע יודישע גאַסען גע־פיהלט דעם ערב יום־טוב נישט ווייניגער ווי ערגעץ אנדערשוואו.

אין די מעהרסטע יודישע הייזער, וואָס איך האָב דאָרט בעזוכט איבערצוגעבען גרוסען — און איך האָב אבזיכטליך אָנגענומען אויף זיך די דאָ־זיגע יורישליכע מיסיע, כדי צו בעזוכען וואָס מעהר יודישע היימען אין סאָוויעטען־פערבאַנד, — האָט מען געשייערט און גע'כשר'ט לכבוד פסח, מיט גרויס פלייס. אויף די גאַסען האָט איהר געזעהען יודען און יודענעס טראָגען פעק מצות פון די פאַדריאַדן, ביים באַקן מצות זענען געווען פערנומען א היבש ביסעל יודישע יונגעלייט. זייער פרומע פערטוגענקייט אין דער הייליגער ארבייט איז געווען אנ'איבערראַשונג פאַר מיר און פאַר מיין בעגליי־טער אויפ'ן שפּאַציר איבער די אדעסער פאַדר'אַדען, ד"ר מ. אלמוג, א בערי־המטער פעדאַגאָג פון ארץ־ישראל.

מיינט נישט, אַז אדעס איז איצט צופעליג גע־וואָרען א פעסטונג פון יודישקייט. צום ערשטען סדר האָב איך אָנגעשפּאַרט אין מיין אלטער היים־שטאָט, דניעפּראָפּעטראָווסק (די אמאָליגע יעקאטערי־נאָסלאַוו), אויך א קנאָפּער צענטער פון פרומקייט פאַר דער רעוואָלוציע, און דאָך איז מיר גראָד אויסגעקומען ביי'צוואוינען דעם ערשטען עכ־טען סדר, אין די זעקס און דרייסיג יאָהר זינט איך בין אוועק פון רוסלאַנד.

געפּראַוועט דעם סדר מיט אלע הדורים, האָט טאַקע אַן אַלטער יוד, אָבער ביים טיש זענען גע־זעסען זיהן און טעכטער, איידימס און שניר, פלימע־ניקעס פון אנדערע שטעט, אווי געסט, אפילו די אוקראַינישע ווייבעל פון'ם מיזינ'ק. איז אויך גע־

נישט קוקענדיג אויף דעם קאַמף געגען רעליגיע זענען אין ראַטען־פערבאַנד פאַרהאַן פרומע יודען. — פסח'דיגע סדרים אין אדעס און אין קיעוו. — א געשפּרעך צווישען צוויי יודען.

איינדרוקען פון א בעזוך

פון י. חייקין

קומען מיט'ן מאן בעטייליגען זיך אין יום־טוב'דיגען מאלצייט. היינט וואָלט איהר געראָפט הערען מיט וואָס פאַר א בעגייסטערונג דער יונגער עולם האָט געזאָגט די גאַנצע הגדה!

א סקאַנדאַל: יודישע אינטעליגענ־טען פּראַווען דעם סדר, און שוהלען זענען פול מיט יודען.

און מיינט נישט, אַז די משפחה מיט וועלכער איך האָב פערבראַכט דעם ערשטען סדר איז אַן אויסנאַהם, ארומפאָהרענדיג די נעכסטע וואָכען איבער אזעלכע שטעט ווי קיעוו, מאָסקווע און לעני־נגראַד, האָב איך אומעטום געטראָפען גרוסען פון אזעלכע עכטע יודישליכע סדרים. וואָס דאַרפט א הר מעהר: די סאָוויעטיש־יודישע טאָג־צייטונגען האָבען טאַקע נישט אויפגעהערט צו קלאָגען אויף דער אפגעשוואַכטער אפיקורסישער טעטיגקייט פון די יודישע קאָמוניסטען. די צייטונג „קרעמענטשוגער ארבייטער“ האָט גהאַט צו דערצעהלען א „מורא־דיגע געשיכטע“ וועגען די אינטעליגענטע שטאָטישע לייט, וואָס האָבען גצואַלט ליפערן א מוסטער פאַר די פראָסטע ארבייטער און אנשטאָט דעם האָבען זיי גאָר אַליין געפּראַוועט ביי זיך סדרים. און דער „עמעס“, פון מאָסקווע גופא, האָט געווידמעט א גאַנצען ערשטען לייט־אַרטיקעל דעם 21. אפּריל, א וואָך נאָך פסח, אויסצומוסר'ן די קאָמוניסטישע פאַרטיי־אָרגאַניזאַציעס אליין פאַר אזא שווערער זינד, ווי „אָפּאָרטוניזם אין דער אנטי־רעליגיעזער ארבייט“...

דעם ערשטען טאָג פסח, פאַרנאַכט, בין איך געווען אין איינער פון די צוויי שולען, וואָס זענען נאָך אָפען אין דניעפּראָפּעטראָווסק. קאָן איך פער־זיכערען, אַז איך האָב נאָך אין מיין לעבען נישט גע־זעהען אזא געדראַנג ביי א פסח'דיגער מנחה־ומעריב. עטליכע מנינים, ביז שפּעט אין דער נאַכט, האָבען געדאַווענט מעריב. די שול־פערוואַלטער האָבען גע־טון אלץ צו געבען א מעגליכקייט יודען, וואָס ארבייטען, צו דאַווענען בציבור, לכבוד יום־טוב.

היינט וואָלט איהר געדאַרפט הערען די דרשה פון מגיד, פאַר מעריב. — איך פערזיכער אייך, אַז אזא מוכיח פון מיטעלאלטעל'כער יודישער פרומ־קייט און בטלנות, וואָלט אויסגענומען אפילו ביי די אַג'דה'לייט אין דער עלטסטער טייל אין ירושלים!

אויף מאָרגען נאָך פסח איז מיר אויסגעקומען צו געהען איבער'ן אמאָליגען קרעסטשאַטיק, אין קיעוו, צווישען עולם אויפ'ן טראָטואַר האָב איך בעמערקט א מיטעליאָהריגען יודען, וואָס פלייסט זיך צו געהען וואָס שנעלער. איך בין איהם נאָכגע־גאַנגען עטליכע טריט, ביז ער האָט זיך אָנגעשטויסען אויף א בעקאַנטען און צווישען זיי איז פאָרגעקו־מען אַזאַ געשפּרעך:

„וואוהין איילט איהר זיך אזוי, בארוך דאַ־ווידאָוויטש?“

„וואוהין זאָל איך זיך איילען? — אַמאָל פלעג איך לויפען כאַפּען א הונדערטער, אָבער איצט איילט מען זיך שוין אריינצוכאַפּען א מנחה־ומעריב, א קדושה!“

„וואַרט־זשע א ווײַלע, מיר איז שווער צו געהען אזוי גיך, וועל איך מיט אייך מיטגעהען אין שול אריין“.

ביידע יודען זענען אוועק און איך — נאָך זיי. אין עטליכע מינוטען האָבען זיי זיך פערקירעוועט אויף דער גאַס, וואָס טראָגט איצט דעם נאָמען פון'עם פּועלי־ציון טעאָרעטיקער באָראָכאָוו, אויף יענער גאַס געפינט זיך די אַמאָליגע בראָדסקי שול, וואָס איז איצט פערוואַנדעלט געוואָרען אין א יודישען קינדער־טעאַטער. א טייל פון דער געביידע דינט ווי אַ היים פאַר דער נאַציאָנאַלער יודישער ביבליאָ־טעק פון דער אוקראַינישער רעפּובליק. נישט ווייט פון דאָרט וואו די בראָדסקי שול איז געווען, געפינט זיך די אַלטע גרויסע יודישע שול. אהין זענען די יודען אריין און באַלד האָט טאַקע א מנין אָנגע־הויבען דאַווענען מנחה, אַ ביסעל שפּעטער האָב איך אין חדר שני געזעהען עטליכע יודען, פון דרייסיג ביז פערציג יאָהריגען עלטער, א [illegible] פלייסיג אין ספרים, ווי זייערע טאַטעס און זיידעס פלעגען טאָן, אין זייערע צייטען..

רדיפות געגען רעליגיע האָט גע־בראַכט מעהר פאַנאַטיזם.

עטליכע געשייטערע קאָמוניסטען האָבען מיר מודה געווען, אַז די ביז איצטיגע „פרימיטיווע“ אגיטאציע געגען רעליגיע האָט ביי פיל יודען גאָר ארויסגערופען א בענייטען פאַנאַטישען גלויבען. די דאָזיגע לייט זענען איצט געניגט צו לאָזען רעליג־יעזע מענשען צורוה. זיי מאַכען טאַקע א קאַפּען וועגען פון די מוסר־דרשות אין „עמעס“ און די אנ־דערע „פרומע“ צייטונגען.

נאָך וואָס: מיר האָבען זיך אָנגעהערט איבער־געניג וועגען דער צושטערונג פון דער יודישער משפּחה אין רוסלאַנד און וועגען דער עפּידעמיע פון געמישטע הייראַטען. לאָזט זיך אויס, אַז אויך די דאָזיגע ידיעות זענען שטאַרק איבערטריבען.

פערקעהרט, עס איז מיר אָפּט אין סאָוויעט־פערבאַנד אויסגעקומען צו בעגעגענען אזעלכע שטאַר־קע פאַמיליע־פערבינדונגען, וואָס האָבען מיר אי־בערצייגט, אַז די היסטאָרישע אויפטרייסלונג האָט ווייניגער געשאַדט אונזער משפּחה־לעבען אין סאָוו־יעטען־פערבאַנד, ווי למשל די איבערוואַנדערונג פון דער אלטער וועלט קיין אמעריקע.

פרנסה און בילדונג צווינגען אָפט יונגע מענ־שען איבערצולאָזען טאַטע־מאַמע און אנדערע נאָ־הענטע קרובים און אריבערקלייבען זיך ערגעץ פאַר טויזענטער מייל פון דער אלטער היים. דאָך ווערט אָבער די פערבינדונג מיט אייגענע נישט איבערגעריסען. ביי דער ערשטער מעגליכקייט ווערט דער נייע־וועלט־בער „קאָמסאָמאָל“ אדער „קאָמסאָ־מאָלקע“ ברענגען צו זיך די אַלטמאָדישע עלטערן פון'ם קליינעם שטעטעל. [illegible] פעטערס און מומעס פערגעסט מען אויך נישט. משפּחה־סאָלידאַריטעט ביי יודען אין רוסלאַנד איז נאָך געניג איינגעוואָר־צעלט.

דערצו קומט נאָך די גרויסע ווירקונג פון דער נאַציאָנאַלער אויטאָנאָמיע, וואָס די יודישע מאַסען אין ווייס־רוסלאַנד, אוקראַינע, דערהויפּט אין די לאַנדווירטשאַפטליכע ראַיאָנען אין אוקראַינע און קרים, געניסען איצט. די יודישע יוגענד האָט אלע מעגליכקייטען צו קריגען א מיטעלשולבילדונג, פון קינדער גאָרטען ביז'ן אוניווערזיטעט, אויף דער יודישער שפּראַך. רעגירונגס־אינסטיטוציעס אין די דאָרפישע אויטאָנאָמע ראַיאָנען ווערען געפיהרט אויף יודיש. פיל נישט־יודישע שכנים געפינען אָפט פאַר בעקוועמער אויסצולערנען זיך דעם לשון פון דער ארטיגער מעהרהייט. אויך אין פיל גרויסע שטעט גילט די יודישע שפּראַך אין רעגירונגס־אינסטי־טוציעס און אין ספּעציעלע נידער געריכטען.

שווערע נסיונות צוליב'ן זיווג

איין כלה זיינע איז געשטאָרבען. א צווייטע איז משוגע געוואָרען און די דריטע איז געווען זיין אייגענע שוועסטער. — א געשיכטע מיט א וואַסער־פיהרער און זיינע קינדער וואָס הויבען זיך אָן אין מאָזיר. פּאָלעסיע, און ענדיגען זיך אין אַמעריקע

שטויבענדע געשיכטעס פון אמת'ען לעבען

פון ה. אַקערמאַן

דאָס האָט בעני'ן זעהר דערשלאָגען, ווייל דאָס איז שוין געווען דער פאַל מיט זיינער א צווייטער כלה, וואָס זי איז געשטאָרבען. ווי מיר ווייסען פון פריהער, איז דאָך בעני שוין איינמאָל געווען א חתן פאַר א מיידעל אין דער אלטער היים, וועמענס עלטערן עס האָבען בערעל'ן צוגעזאָגט ארויסצו־נעמען פון פאָגיעס הענט, דערנאָך איז די כלה זיינע געשטאָרבען.

און די כלה אין אמעריקא איז שוין געווען די צווייטע. דערפון האָט בערעל (אָדער בעני) געהאַט גרויס עגמת נפש, אָבער ער האָט זיך גאָר איינגע־בען ווייטער געטרייסט מיט א דריטער כלה פאַר וועמען ער איז א חתן געוואָרען, און ער האָט געהאָפט, אַז זי וועט שוין זיין זיין אמת'ע בעשערטע מיט וועמען ער וועט שוין זיין גליקליך.

אָבער, איידער מיר וועלען אייך פאָרשטעלען בע־ני'ס דריטע כלה, וועלען מיר א קוק טון וואָס עס טוט זיך ביי בערעל'ס מאַמע אין באַברויסק, וואו־הין זי איז אָנגעקומען מיט איהרע צוויי קליינע קינ־דער, מיט יאָהרען צוריק, באַלד נאָכדעם ווי זי האָט זיך גע'גט מיט איהר מאַן, דעם וואַסער־פיהרער.

בערעל'ס מוטער, די גרושה, איז אָנגעקומען קיין באַברויסק מיט איהרע צוויי פיצלעך קינדער און זי האָט זיך מיט זיי געמוטשעט.

די ערשטע צייט האָט זי נאָך געהאַט עטליכע קערבלעך, וואָס איהר גוטער מאַן האָט איהר געגע־בען אויפ'ן וועג. דאָס ביסעל געלד, וואָס ער האָט אָנגעגעבען פאַר'ן פערד מיט דער „סאָקא“ — אָבער דאָס געלד האָט איהר נישט געסטייעט אויף לאַנג.

באַלד ווי זי איז געקומען קיין באַברויסק, איז איהר קליין מיידעלע פערשלאָפט געוואָרען און עס האָט זי אויסגעמאָרדעוועט ביז צום ביין, וואו נאָר זי האָט גשהאַט א קערבעל, האָט זי עס אויסגעגעבען אויף דאָקטוירים און אויף רעצעפּטען, אָבער גע־האָלפען האָט עס ווי א טויטען באַנקעס. דאָס מייד־עלע איז געשטאָרבען סיי ווי סיי.

פאַר רחמנות האָט דער וואַסער־פיהרער'ס אַנ־עלטער מוהמע זי אריינגענומען צו זיך אין הויז אריין מיט איהר מיידעלע און אלעצוזאַמען אויף דער קאַפּע האָבען זיי זיך געמוטשעט פאַר א קריש־קע ברויט.

די עלטער־מוהמע פלעגט פליקען פעדערן פאַר רייכע מיידלעך, וואָס האָבען זיך אָנגעגרייט בעט־געוואַנט צו זייער חתונה, האָט בערעל'ס מוטער מיט איהר [illegible] אויב דאָס זעלבע געטון און אזוי האָבען זיי געלעבט.

מיט א פּאָר יאָהר שפּעטער האָט בערעל'ס מוטער נאָכאַמאָל חתונה געהאַט אָבער זעהר אויפגעריכט איז זי נישט געוואָרען. זי האָט גענומען א שמידט (א קאָוואַל) פאַר א מאַן, האָט ער געהאַט פון זיין ערשטער ווייב זעקס קינדער, האָט זי איצטער אליין בעדאַרפט ארומגעהן א שטוב פון ניין מענשען, איז איהר נישט געווען וואָס מקנא צו זיין..

אזוי זענען אוועקגעגאַנגען יאָהרען און יאָהרען. דעם קאָוואַל'ס קינדער זענען עלטער געוואָרען און ווי א סטאַיע פייגעל זענען זיי זיך צעפלויגען איבער דער וועלט; צוויי פון זיי זענען אוועקגעפאָהרען קיין אר־גענטינא און האָבען זיך דאָרטען בעזעצט, איין טאָכטער האָט חתונה געהאַט און האָט זיך מיט איהר מאַן בעזעצט אין עסטרייך, און די איבריגע דריי קינדער — זיהן, זענען אלע געווען אין אמערי־קא, אין ניו־יאָרק, איז נאָך דעם געקומען דערצו, אַז דער קאָוואַל מיט זיין פאַמיליע (בערעל'ס מוטער מיט דער שוועסטער) זענען אויך אריבערגעקומען קיין ניו־יאָרק, און האָבען זיך בעזעצט אויף דער איסט סייד.

א מיידעל פון באַברויסק קומט קיין אַמעריקאַ און ווערט בעני'ס כלה

דעם קאָוואַל'ס שטיף־טאָכטער ביטריס (אין יו־דיש ביילע) איז אוועקגעגאַנגען אין שאַפּ ארבייטען און נאָך דער ארבייט פלעגט זי לערנען ענגליש, האָט לאַנג ביי איהר נישט גענומען און זי האָט זיך שנעל אַמעריקאַניזירט.

א שמאַלצע שעהנע מיידעל איז זי געווען, איז זי א כלה געוואָרען פאַר א רייכען, אָבער ציי דאָס איז שוין געווען איהר גליק, וועלען מיר ערשט שפּע־טער זעהן...

און איהר, ליבע לעזער, שטעלט זיך שוין מס־תמא אָן פאַר וועמען ביטריס איז א כלה געוואָרען — טאַקע פאַר איהר אייגענעם ברודער בערעל'ן.

און אָט ווי אזוי דאָס איז געקומען דערצו.

בעני איז אין אמעריקא געשטיגען וואָס אַמאָל העכער און העכער. און בעני האָט אין א משך פון עטליכע יאָהר אָפּגעשפּאָרט א שעהן ביסעל געלד.

איצטער איז נאָר געווען איין זאַך, וואָס וואָלט געקאָנט פערפולען בעני'ס גליק: ער זאָל זיך אָפּ־ליבען נעמען א לייטישע, שעהנע מיידעל, מיט וועמען ער זאָל חתונה האָבען.

בעני האָט נישט געזוכט קיין געלד, געלד האָט ער געהאַט גענוג זיין אייגענס. דער עיקר'שט האָט זי נאָר בעדאַרפט זיין א באַלעבאַטישע מיידעל, און בע־סער וואָלט געווען, ווען זי זאָל נישט זיין קיין גע־בוירענע אַמעריקאַנער יענקי — עפּעס א היימישע באַלעבאַטישע מיידעל האָט בעני געזוכט פאַר א כלה — ביז ער האָט געפונען וואָס ער האָט געוואָלט.

קאָן מען זיך דאַך חידוש'ן, ווי עס קומט, וואָס ביטריס'עס מוטער האָט נישט דערקענט אין בעני'ן איהר אייגענעם זוהן, בערל'ען, וועמען זי האָט אי־בערגעלאָזט ביי איהר גע'גט'ן מאַן מיט יאָהרען צו־ריק אין דער אלטער היים? און וואו קומט עס, וואָס בערעל. וואָס איז דאַן אַלט געווען זיבען יאָהר, האָט נישט דערקענט זיין מוטער?

אָבער דאָס לעבען אליין איז דער גרעסטער תירוץ צו פערענטפערן אזא פראַגע..

בערעל'ס מוטער האָט זיך גענוג אָנגעליטען אין איהר לעבען, איז זי שוין געווען גרוי ווי א טויב און דער גלאַנץ פון איהרע אויגען איז שוין געווען אנ'אויסגעלאָשענער; דאָס פּנים געקנייטשט, גע־קאַרטאָשעט, און בערעל?

בערעל איז געווען א בחור א דעמב. א הויכער, א געזונטער, מיט ברענענדיגע אויגען, און א חוץ דעם איז געווען נאָך א גרויסע אורזאַך פאַרוואָס עס איז געקומען דערצו:

בעני איז געווען אזוי איבערגעגעבען און געטריי צו זיין שטיף־מוטער, און זי צו איהם, אַז קיינער האָט אפילו נישט געוואוסט, אַז זי איז נישט זיין אייגענע מאַמע.

און ביטריס'ען האָט שוין בעני אויך נישט דער־צעהלט. וואָס עפּעס וועט ער איהר דערציילען אזא זאַך, אַז זיין פאָטער האָט זיך גע'גט מיט זיין מו־טער, וועט עס איהם (בעני'ן) דען פערשאַפען כבוד אין ביטריס'עס אויגען? איז בעסער, אַז ער זאָל עס איהר נישט דערציילען.

און זי ווידער, ביטריס, זי האָט אויך געטראַכט דאָס זעלביגע, אַז עס וועט איהר נישט פערשאַפען קיין כבוד אין בעני'ס אויגען, ווען זי וועט איהם דערציילען, אַז דער פאָטער איהרער איז נישט דער אייגענער...

און אזוי זענען זיי געוואָרען חתן־כלה, בעני מיט ביטריס'ן.

ביטריס האָט זעהר אויסגענומען ביי בעני'ס מחותנים אין די אויגען און ווען די מחותנת'טעס זענען זיך צוזאַמענגעקומען, האָט מען זיך איבערגע־שמועסט, און אלעס איז געווען ווי געוואונשען. מען האָט געטרינקען לחיים און מען האָט געבראַכט טעלער.

און אָט מאָרגען דאַרף שוין זיין די חתונה. איז אנ'אויפהערטאַכט פאַר דעם טאָג פון דער חופּה, זע־נען זיך די חתן־כלה מיט זייערע עלטערן צוזאַמענ־געקומען ביי בעני'ן אין הויז איבערצורייד[ע]ן ווי אזוי די חתונה — צערעמאָניע זאָל צוגעהן.

די מחותנים צערייד[ע]ן זיך און דער גרוי־סער פּלאַנטער ווערט אויפגעוויקעלט.

איז מען געזעסען ביז שפּעט אין דער נאַכט צריין און ווען מען האָט שוין אלעס געהאַט ארומ־גערעדט וועגען דער חתונה, איז מען ארויפגעקו־מען אויף א שמועס וועגען די חתן־כלה'ס קינדער־יאָהרען.

דער כלה'ס מוטער האָט דערציילט ווי ביטריס האָט אויסגעקוקט ווען זי איז געווען א קליין מיי־דעלע, וואָס פאַר א שיינפּערקע זי איז געווען, און וויפיל חן זי האָט דאַן געהאַט און נאָך און נאָך זאַכען, וואָס א מאַמע קאָן אָפּלויבען איהר'ס א קינד.

און דעם חתנ'ס מוטער האָט אויסגעלויבט איהר בעני'ן, וואָס פאַר א שעהן יונגעלע ער איז געווען קליינערהייט... אָבער וואָס דאַרף מען איהר גלויבען אויפ'ן וואָרט, זי וועט עס איבערצייגען מיט א בילדעל, וואו בעני שטעהט אָנגעטאָן מיט קליינע הייזלעך.

און בעני'ס מוטער זוכט אויף עפּעס אנ'אלטען אלבום, וואו עס ליגען א סך אלטע בילדער פון אמאָל, און זי נעמט ארויס בעני'ס א בילדעל, וואו ער שטעהט צוזאַמען מיט זיינע צוויי שוועסטער־לעך

דאָס בילדעל האָט שוין בעני אליין נישט געהאַט. כלה'ס מוטער איז בלייך געוואָרען ווי די וואַנט, אַנגעם שוין לאַנג געוועזען געוויזען זיין כלה, און בעני פרייט זיך אזוי, וואָס מען האָט געפונען דאָס בילדעל.

און די ערשטע, פערשטעהט זיך, וואָס זאָל זעהן דאָס בילדעל, איז געווען די כלה.

און ביטריס האָט זיך א לאַכענדיגע געוואונדערט צו איהר מאַמע. ווייזענדיג איהר דאָס בילדעל:

— קוק, מאַמע, קוקט דאָס קליינע מיידעלע נישט אויס ווי איך...

און ביטריס'עס מאַמע נעמט דאָס בילדעל אין איהרע הענט אריין און הויבט עס אָן בעטראַכטען...

עס האָט קיין צוויי רגע'ס נישט גענומען, דער כלה'ס מוטער איז בלייך געוואָרען ווי די וואַנט. אַנגם מען האָבען זיך בעשלאָגען. א חלשות האָט זי ארומ־גענומען, אַז מען האָט אויף איהר געדאַרפט גיסען וואַסער זי צו מחיה זיין...

עס האָט געדויערט א פּאָר שעה ביז מען האָט דער כלה'ס מוטער געבראַכט צו זיך און ביז מען האָט ביי איהר געקאָנט אויסגעפינען, וואָס איז מיט איהר געשעהען....

האָט מען געוואויינט און געיאָמערט ביים חתן אין הויז, ווען ער האָט אויסגעפונען, אַז זיין כלה ווער־מען ער האָט מאָרגען בעדאַרפט חתונה האָבען, איז זיין אייגענע שוועסטער...

דעם בילדעל דאַרף מען פערדאַנקען, וואָס עס איז נישט געקומען צו אנ'אומגליק, אַז דער ברודער זאָל חתונה האָבען מיט דער שוועסטער.

א יאָהר נאָך דעם געשעהעניש איז ביטריס א כלה געוואָרען פאַר א וואוילען יונגערמאַן און זי האָט מיט איהם חתונה געהאַט, און היינט צו טאָג לעבט זי מיט איהם גליקליך און זיי האָבען דריי גע־ראָטענע קינדער.

און א יאָהר שפּעטער האָט אויך בעני חתונה געהאַט און היינט צו טאָג איז ער שוין א טאַטע פון צוויי מיידלעך.

ער וואוינט אויף 556 וועסט 141־טע סטריט, ניו יאָרק.

די צוועלף טויזענד יודישע קרבנות

פון דעם ערשטען קרייץ-צוג אין דייטשלאנד

פון היסטאריקוס

איצט ווערט 840 יאהר זינט ס'איז פארגעקומען דער ערשטער קרייץ-צוג, וועלכער האט בלויז אין די רהיינישע שטעט פון דייטשלאנד אוועקגעלעגט צוועלף טויזענד יודישע קרבנות אין פערלויף פון צוויי חדשים, פון סוף מאי ביז סוף יולי 1096 (סיון און תמוז ד'תתנ"ו).

דער ערשטער קרייץ-צוג האט זיך אנגעהויבען אויף אזא אופן: אין 1093 איז א מאנאך פון אמיען, פעטער דער „הערמיט“ (פ"וש) אדעק מיט אייניגע אנדערע קריסטען עולה רגל זיין צום הייליגען לאנד, בעזונדערס צום קבר פון קריסטוס'ען. ווען ער איז צוריקגעקומען פון דארט האט ער איבערגעגעבען א בעריכט צום פאפסט אורבאן דער צווייטער, אז די קריסטען ווערען שרעקליך בעהאנדעלט אין מזרח. ער האט אויך געבראכט א בקשה פון הויפט קריסטליכען גייסטליכען פון ירושלים, אז מען זאל זיי רעטען.

צו דער זעלבער צייט האט דער דאזיגער מאנאך, פעטער פון אמיען, אנגעהויבען א גרויסע אגיטאציע, אז קריסטען זאלען זיך בעוואפענען און געהען בעפרייען דאס הייליגע לאנד פון דער הערשאפט פון די מאכמעדאנער, אונטער וועלכע עס איז געווען אונטערווארפען, דער דערמאהנטער פאפסט און זיינע ראטען האבען אין 1095, צוליב אלגעמיינע פאליטישע טעמים, אויך ארויסגעלאזען הייסע מאניפעסטען, דאס מען זאל העלפען רעטען די קריסטען פון די נעגעל פון די מאכמעדאנער. די דאזיגע הייסע רופען האבען געמאכט א געוואלטיג שטארקען איינדרוק אויף די קריסטען פון איירופע; זיי האבען איינפאך ארויסגערופען א זעהר גרויסען אויסברוך פון מאסען היסטעריע, א מאסען פסיכאז, איינער פון די ערגסטע, וואס איז ווען עס איז פארגעקומען. צו דעם מאנאך פעטער פון אמיען זענען צוגעשטאנען אכט ריטער, און אונטער זייער קאמאנדע האבען זיך פערזאמעלט א מאסע פרומע קריסטען, און ס'האט זיך אנגעהויבען דער ערשטער קרייץ-צוג, דאס הייסט דער צוג פון דער קריסטליכער ארמעע צו בעפרייען דאס הייליגע לאנד פון די מאכמעדאנער.

די ערשטע מחנה קרייץ-ציגער, וועלכע איז געפיהרט געווארען פון דעם דערמאהנטען מאנאך און זיינע אכט ריטער, האבען גראדע די יודען נישט געטשעפעט. אבער גלייך נאך זיי האבען זיך בעוויזען נייע מחנות קרייץ-ציגער, וועלכע זענען געווען צוזאמענגעשטעלט פון נידעריגע עלעמענטען. זיי האבען געהאלטען, אז ביז זיי וועלען קומען פנים לפנים מיט די מאכמעדאנער וועט נעהמען צו לאנג, און דערפאר זאלען זיי זיך דערווייל א נעהם טון צו יודען. כדי און זיי נקמה צו נעהמען פאר דאס קרייציגען פון קריסטוס'ען. זייער געשריי איז געווען: „די יודען האבען געקרייציגט אונזער ערלייזער, און דערפאר דארפען זיי ענטוועדער אננעהמען זיין קרייץ, אדער אומקומען“.

די ערשטע קרייץ-ציגע האבען זיך בעוויזען אין פראנקרייך, אבער דארט זענען די אנפאלען אויף יודען בלויז געווען ספאסמאדיש, צופעליג, נישט ארגאניזירט; זיי האבען נישט לאנג געדויערט און זיי האבען אויך נישט אוועקגעלעגט קיין זעהר א סך קרבנות. דעם גרעסטען חורבן האבען די קרייץ-ציגער געמאכט אין די רהיינישע שטעט פון דייטשלאנד, בעזונדער אין טרעוועס, ספייער, ווארמס, מאינץ און קעלן.

די יודען אין דייטשלאנד האבען אפילו אין דער צייט פאר די קרייץ-ציגע געלעבט אין רוהיגקייט, און זיי האבען געדענקט, אז משיח האלט שוין אין קומען. א בעל מקובל האט אויסגערעכענט, אז משיח וועט קומען צווישען די יאהרען ד'תתנ"ו און ד'תתס"ד (1096 און 1104). דאס הייסט, אז גראדע אין דעם שרעקליכען טראגישען יאהר האט מען זיך ערווארטעט אויף משיח'ן, אבער אנשטאט צו הערען דעם שופר של משיח האבען די יודען פון דייטשלאנד דאמאלט ערהאלטען די טרויעריגע ידיעות פון די יודען אין פראנקרייך, וואס ביי זיי קומט פאר, און מען האט זיי געראטען, אז זיי זאלען גוזר תענית זיין און זיי זאלען מתפלל זיין אין די שוהלען, דאס דער אונגליק זאל זיך אבשטעלען.

די דייטשע יודען האבען אלץ נישט געגלויבט אז ס'וועט זיי בעפאלען דער זעלבער אונגליק אויף נאך א פיל שרעקליכערען פערנעהם. זיי האבען צוערשט געמיינט אז זיי דארפען נאר מתפלל זיין פאר די יודען פון פראנקרייך; אבער זיי האבען באלד גאר שוידערליכעס איבערגעלעבט.

עס מוז געזאגט ווערען, אז דאס טרייבען יודען אין קירכע און פון זיי פאדערען זיך צו שמד'ען אדער אומצוקומען, האט זיך צוערשט אנגעהויבען אין רוען, א פראנצויזישע שטאט, וואס האט דאמאלט בעלאנגט צו ענגלאנד. אבער די גרויסע הריגות, ווי געזאגט זענען פארגעקומען אין די רהיינישע שטעט.

נאך אין אנפאנג פריהלינג 1096 האבען די קרייץ-ציגער אויסגעהרג'עט 22 יודען אין מעץ; און אין טרעוועס האבען די יודען זיך אזוי דערשראקען הערענדיג, אז קרייץ-ציגער קומען, דאס אייניגע האבען דערשטאכען זייערע קינדער און זיך אליין מיט מעססערס, זייערע פרויען און מיידלעך האבען זיך צוגעבונדען שטיינער צום האלז און זיך געווארפען אין טייך מאסעל, כדי זיך צו רעטען פון שאנדע און פון שמד.

דאן האבען נאכגעפאלגט פאלגענדע שרעקליכע אויסשלאכטונגען פון יודען אין דייטשע שטעט:

דעם 3-טען מאי 1096, כ"ו אייר ד'תתנ"ו זענען אין ספייער אויסגעהרג'עט געווארען 11 יודען און בלויז דורך דער בעמיהונג פון בישאף יאהאנסען האט מען פערמיידעט, אז מען זאל נישט גלייך אויסהרג'ענען אלע יודען אין דער שוהל. דאס איז אלץ געשעהען אבער מיט עטליכע וואכען שפעטער.

דעם 18-טען מאי, א' סיון פון דעם זעלבען יאהר, ד'תתנ"ו (1096), האט מען אויסגעהרג'עט אלע יודען פון ווארמס, מיט דער אויסנאהם פון עטליכע, וועלכע האבען זיך געלאזט שמד'ען. די צאהל פון די קרבנות אין דער שטאט ווערט אנגעגעבן אלס 18000. פיל פון די קרבנות האט מען דערטרונקען, און א יוד מר שמריה מיט זיין גאנצער משפחה האט מען בעגראבען לעבעדיגערהייט אונטער די זלהלים פון דעם צורייצטען המון. ווען זיי זענען שוין געווען בעגראבען האט מען זיי ווידער אנגעבאטען זיי צו בעפרייען פונ'ם טויט, אויב זיי וועלען לאזען זיך שמד'ען, אבער זיי האבען זיך דערפון אבגעזאגט, און אויסגעהויכט זייערע הייליגע נשמות מיט דעם אויסרוף „שמע ישראל“ שוין ווייענדיג אין קבר.

א כאראקטעריסטישער פאל איז דאמאלט פארגעקומען אין ווארמס. איינער פון די וועלכע האבען זיך געלאזט שמד'ן, א יונגעל שמחה כהן, וועמענס פאטער, מוטער און 7 ברידער זענען דערהרג'עט געווארען פון די קרייץ-ציגער, האט בעשלאסען, אז ער זאל נקמה נעהמען פאר זייער טויט. און בעת ער איז געווען אין קירכע צו דער שמד צערעמאניע, און מען האט איהם געגעבען דעם קרייץ צו קושען האט ער ארויסגעכאפט א מעסער, וואס ער האט געהאלטען בעהאלטען אין ארבעל און האט דערשטאכען דעם פלימעניק פון בישאף פון ווארמס, וועלכער האט די יודען נישט בעשיצט. דער יונגעל איז פשוט און איינפאך צוריסען געווארען אין שטיקער.

אין דעם זעלבען טאג זענען קרייץ-ציגער אויך אנגעקומען קיין מאינץ. פאר צוויי טעג האט דער ארציבישאף פון דער שטאט, רוטהארד, זיי נישט אריינגעלאזען. אבער דעם 20. מאי, ג' סיון ז. י. איז דער ארציבישאף געווען געצוואונגען זיי אריינצולאזען. די יודען האבען דארט געשטעלט א בעוואפענטען ווידערשטאנד, אבער מען האט זיי בייגעקומען. מען האט אלע יודען אויסגעהרג'עט א חוץ דעם ראש פון דער קהלה ר' קלונימוס מיט נאך 53 יודען, וועלכע האבען זיך בעהאלטען אין שאצצימער פון דער קירכע, פיל יודען האבען זיך אליין גענומען דאס לעבען איידער ארייננצופאלען אין די הענד פון די קרייץ-ציגער. די צאהל פון די יודישע קרבנות איז אין יענעם טאג געווען אין מאינץ 1014.

צוויי יודען און צוויי מיידלעך, אוריה און יצחק בן דוד און די צוויי טעכטער פון לעצטען האבען זיך געראטעוועט דורך שמד. אבער ווען די צוויי יודען האבען געהערט, אז מען וויל די יודישע שוהל פערוואנדלען אין א קירכע, האט יצחק בן דוד דערשטאכען זיינע טעכטער אין זיין הויז, און עס אונטערגעצונדען; דאן זענען ער און אוריה אוועק אין שוהל, זי אויך אנגעצונדען, און זיי זענען ביידע אין איהר פערברענט געווארען.

ר' קלונימוס און די 53 יודען, וועלכע האבען זיך געראטעוועט האט דער ארציבישאף רוטהארד אויסבעהאלטען אין ריינגאו ביז דעם 1-טען יוני, ווען ער האט זיי געלאזט וויסען, דאס ער קען זיי מעהר נישט בעשיצען סיידען זיי שמד'ן זיך. ר' קלונימוס און די איבעריגע בעהאלטענע יודען האבען בעשטימט זיך בעסער אליין אויסצוהרג'ענען. ר' קלונימוס האט געהרג'עט זיין אייגענעם זוהן יוסף. ער איז געווען דורך דעם אזוי פערצווייפלט און דערצארענט, אז ער האט געמאכט א פערזוך צו הרג'ענען אויך דעם ארציבישאף, אבער ער איז אבגעהאלטען געווארען פון יענעמס לייבמענשען און מען האט איהם גע'הרג'עט.

דעם 30-טען מאי, וואס איז אויסגעפאלען י"ג סיון ז. י. האבען די קרייץ-ציגער אטאקירט די יודישע הייזער און שוהל אין קעלן. די ארטיגע קריסטען האבען אבער די יודען בעהאלטען אין זייערע הייזער. בעת די קרייץ-ציגער האבען חרוב געמאכט די לעדיגע יודישע הייזער און די שוהל, צורייסענדיג די ספרי תורה, האבען זיי געפונען א איינציגען יודען זיצענדיג אליין אין זיין הויז און לערנען תורה. ער האט ענטזאגט זיך צו בעהאלטען. די קרייץ-ציגער האבען איהם געשלעפט צו דער קירכע איהם שמד'ן. דארט האבען זיי געשטופט צו זיין מויל דעם קרייץ, אז ער זאל איהם קושען. ער האט דערויף א שפיי געטון. מען האט איהם גלייך דער'הרג'עט אין דער קירכע גופא.

די בעהאלטענע יודען פון קעלן האט דער ארציבישאף הערמאן אוועקגעשיקט אין זיבען דערפער, פון ארום. די קרייץ-ציגער האבען דעם פון ערפאהרען און זענען בעפאלען די יודען אין די דערפער. אין נייס און אלטנאהר האבען זיי דער'הרג'עט 200 יודען. צווישען אנדערע האט מען יודישע פרויען און קינדער געווארפען אין טייך. די בעהאלטענע יודען אין וועוועלינגהאפען, אלטנאהר, און קסאנטען האבען זיך אליין אויסגעהרג'עט איידער זיך שמד'ען, אדער ארייננפאלען אין די הענד פון די קרייץ-ציגער. אין אלטנאהר האבען 300 יודען אויסגעקליבען פינף פון זיי, אז זיי זאלען אלע איבעריגע אויסשעכטען.

די קרייץ-ציגער זענען דאן ווידער בעפאלען די יודען אין ספייער, פיל יודען האבען אויך דארט זיך אליין אויסגעהרג'עט, און יודישע טעכטער האבען זיך אליין געווארפען אין די טייכען. פיל יודען האבען דארט זיך בעהאלטען אין פאלאץ פון ארציבישאף עגבערט. ער האט געזוכט דורך א דרשה צו ווירקען אויף דעם המון, אז מען זאל די יודען לאזען צורוה. אבער ס'האט נישט געווירקט. מען איז איהם אליין אויך בעפאלען. ער האט דאן צוגעלאזען די קרייץ-ציגער צו די יודען. זיי האבען אייניגע פון זיי דערהרג'עט און די איבעריגע האבען זיך געלאזט שמד'ען.

די הריגות פון די קרייץ-ציגער אויף יודען האבען זיך נאך פערשפרייט אין רעגענסבורג, מאגדעבורג און אנדערע שטעט; ווי אויך האבען זיי געגרייכט בעהמען, איינגעשלאסען די שטאט פראג.

אט אזוי זענען דעמאלט אומגעקומען 12 טויזענד יודען, בלויז אין די רהיינישע שטעט, איצט איז דער 840-טער יאהרצייט פון אט די קדושים.

פאטער און זוהן

(סקיצע)

א. מ. שמול.

ביים סאמע עק פון געסעל, שטייט אנ'אלט הילצערן הייזעל, ווי אנ'אלטער געבויגענער בעטלער. די פענסטער אין הייזעל זענען פערקלאפט מיט מונקעלע ברעטלעך, ווי לאטעס אויפ'ן שלעפערס בגד. בלויז איין פענסטער איז אויפדערהעלפט פערשטעלט מיט שויבען און די אנדערע העלפט — אינגאנצען ליידיג. ווי אויסגעריסענע אויגען. דא וואוינט הירש בער, דער רבי פון די גנבים.

שפעט ביינאכט שפאנט ער נערוועז און אומגעדולדיג מיט א געבויגענעם קאפ איבער'ן קליינעם לענגליכען צימער און סאפעט ווי א לאקאמאטיוו: — א רוח אין זייער טאטען — ווידעלט ער זיך אריין אין די פולע צעכראסטעטע בראסטען — נאך אלץ נישט דערלעבט צו קומען. טפו... אז דער טייוועל זאל זיי נעמען... ער גייט אלע ווייליע צום פענסטער, וואס איז בעהאנגען מיט א זאק גיט א מאך אוועק דעם מכלומרשטען פארהאנג און קוקט אין דער נאכט אריין.

אין געסעל איז שטיל. פון צייט צו צייט טראגען זיך טריט פון איינצעלנע דורכגייער. וואס לאזען איבער אנ'עכא אין הירש בער'ס אויערען. פון דער שכנות'דיגער גאס הערט זיך דאס רוישען און פערביילויפען פון אנ'אויטא.

הירש-בער'ן דאכט זיך איצט אויס, אז די נידעריגע, האלב-איינגעפאלענע הייזלעך, וואס שטעהען אין געסעל זענען אוהל'ס אונטער וועלכע עס ליגען בעהאלטען צדיקים, און צו וועלכע ער גייט נישט איינמאל אהין בעטען, אז ס'זאל זיין הצלחה... די איינגעבויגענע קוימענס, זענען די מצבות אויף די קברים פון זיינע קרובים, בעקאנטע און גוטע ברידער.. און ס'וועקט זיך ביי הירש-בער'ן א בענקשאפט נאך יענע צייטען, נאך יענע זקנים, וועלכע רוהען שוין דארט, דארט.

— איי זענען דאס געווען חברה — ווארטשעט ער שטיל — פלאם און פייער!... די היינטיגע זענען צו גארנישט. עך, ס'טויג אינגאנצען אויף ספרות... בעדעכט איז אפשר מיין זוהן...

ביי די געדאנקען בעמערקט ער, ווי עס נעמען און שפרינגען פון פערשידענע ווינקלען ווי שאטען-געשטאלטען. זיי שארען זיך, ווי זיי וואלטען געשוועבט מיט שטילע אייל'גע טריט. ביי הירש-בער'ן שטעלען זיך אויף זיינע גרויסע רויטע אויערען. ער וויל דערשנאפען אינ'ם געדעמפטען שושקען, וואסערע לייט דאס זענען. ווען זיי גיבען די אפגעהאדטע 3 קלאפ אין פענסטער אריין, עפענט ער נאך אלץ נישט, צוליב פארזיכטיגקייט, די טיר, נאר קוקט זיך גוט איין צוערשט אין די פנים'ער, אויפמאכענדיג די טיר, גיט ער א גרילץ מיט זיין הייזעריג קול, ווי א סקריפע פון א פערזשאווערטער בלעך:

— נו, חברה, אריין!

אויפ'ן טיש איז שוין געגרייט ברויט מיט ווורשט און טיילמאל אויך ביער. חברה סדרן אויס די זאכען, וואס זיי האבען מיט זיך געבראכט און נעמען זיך מיט אפעטיט אכל'ען. ביי דער סעודה דערצעהלען זיי זיך וואונדער און ניסים, ווי אזוי עס איז צוגעגאנגען די „עבודה“... מען לאכט און מען שיט מיט נבול-פה.

אין דערזעלבער צייט, וואס זיי זענען פערטאן אין דער פרעס, בעטראכט דערווייל הירש-בער זארגפעלטיג די געבראכטע חפצים, און אויף זיינע ברייטע גראבע טונקעל-רויטע ליפען, ווי מיט בלוט אנגעזויגענע פיאווקעס, צעלייגט זיך א צופרידענער שמייכעל. און אפילו, ווען חברה הויבען זיך פלוצים אן, פון דער העלער הויט, צו קריגען איבער דער חליקה און זיי ווערען צוקאכט און נעמען זיך בעווארפען מיט ביטערע קללות, איז נאך אלץ הירש-בער פערנומען מיט די חפצים, ווי ער וואלט גארנישט געהערט, וואס עס טוט זיך ארום איהם. נאר אז זיי הויבען שוין אן צו צעפאהרען מיט די שטארק אויסגעמוסקולירטע ידיים, גיט פלוצים הירש-בער א שטעל אויף זיינע געדיכטע לאנגע ברעמען און גיט א דרעשע מיט'ן מויל ווי א זעג אין א דעמבענעם קלאץ אריין:

— העי, חברה! שא זאל זיין!! הערש-בער לעבט נאך, דערווייל... אטץ געדולד. עטץ קאנט זיך פערלאזען אויף הערש-בערן, כ'וועל שוין מאכען... דעם „גראבען קאפ“ קומט מעהר פון אלעמען, ער איז דער גרעסטער „טאלטל“-גייער.. יאנקעל בענקארט וועט קריגען א שטופ אין די ציין. א פגר, צו גארנישט שוין. זאל ער אהיים גיין צו זיין יודענע.

און ער גיט זיינע מעכטיגע הענד א צעשפרייט ווי די שמיגעס פון א ווינד-מיהל. ס'ווערט שטיל. בלויז פון צייט-צו-צייט פאלט נאך א בייז-ווארט, א ביטערע קללה, ווי אנ'אפקלאנג פון א ווייטען דונער נאך א שטורם.

פארטאגס. חברה שלאפען איין זיצענדיג אויף זייערע ערטער מידע און ברוגז'ע, מיט צעשויבערטע האר, און צעפלאמטע פנימ'ער. אין צימער איז פינסטער און א שווער כראפען שניידט אדורך די שטילקייט. דא כראפען אלע מיט אמאל ווי אין א כאר און דא כראפעט איינער און דער צווייטער ענטפערט אפ, הויך, ראש, ווי זיי וואלטען זיך איצט אין שלאף ווידער גענומען קריגען...

בלויז זעלדע, הירש-בער'ס ווייב, איז וואך. זי איז צעשראקען און קאן נישט שלאפען. יעדעס מאל, ווען חברה קומען, שטעלען זיך איהר פאר די אויגען גרויליכע בילדער, וואס בייסען זי ווי ווערים. אומגליקליכע מענשען, וויינענדיגע, צעבראכענע, זי זעהט איהר מאן בעשפריצט מיט בלוט און ווי מען פיהרט איהם געשלאסען אין קייטען...

זי האט פיינט די חברה און וואלט זיי געטריבען פון שטוב. פון וואנעט וועט זי אבער לעבען?

זי גיט א קוק אין צווייטען ווינקעל, צום ליידיגען בעטעל, וואו ס'ליגט צעווארפען, רויט, נישט איבערגעצויגען בעטגעוואנט און וואס זעהט אין דער טונקעלקייט אויס ווי א ריזיג שטיק פערגליווערט בלוט. זי קוקט און טראכט פון איהר איינציגען זוהן, שלמה מאיר. ער קומט זעלטען אהיים. טראגט זיך ארום מיט עפעס מאדנע געדאנקען, וואס איז שוין נישט פאר איהרע יאהרען צום פערשטיין: — אנדערע וועלט... שאשאליסטען... גוט וועט זיין.. — פלאנטערט זיך אין איהר מח ברעקלעך פון זיינע ווערטער. ביים דערמאהנען זיך אין שלמה מאירן ווערט איהר לייכטער אויפ'ן געמיט. זי פיהלט אין הארץ, אז איהר זוהן איז גערעכט, און כאטש זי ווייסט, אז אויך ער קען לייכט ארייינפאלען אין תפיסה, ארט עס זי ווייניג און זי שרעקט זיך נישט דערפאר. זי גרויסט זיך מיט איהר זוהן און ברומט אין דער שטיל:

— מיין טרייסט, מיין האפנונג!

זי דרימעלט איין מיט א זיסען שמייכעל אויף די ליפען.

אין צימער הויבט זיך אן אריינגנבענען דורך די שפארעס א בלוי-רויטליכער פאס, וואס לייגט זיך ארום די שלאפענדיגע, ווי שטריק. פלוצים דערהערט זיך א דרייסטער קלאפ אין דער טיר. זעלדע דערקענט שוין דעם קלאפ פון איהר זוהן. זי לויפט שנעל אראפ פון געלעגער און לאזט איהם אריין.

שלמה מאיר קומט אריין. קוקט זיך ארום אין אלע זייטען. ער ווארפט בייזע בליקען אויף דער כראפענדיגער חברה און זיין מאגער פנים פערציהט א גרימאסע:

— כ'וועל איינגאנצען אוועק פון דערהיים, כ'וויל ענק נישט קענען — בייזערט ער זיך הויך אויפ'ן קול.

פון געשריי קומט אויף הירש בער א צעטומעלטער. אין אנהויב ווייס ער נישט וואס עס טוט זיך מיט איהם. באלד דערקענט ער דעם זוהן זיינעם און ער שטרעקט אויס צוויי לאנגע בעהארטע הענד:

— וואס שרייסטו, וואס? כ'בין דאך שוין אויף דער עלטער, בין איך. כ'וועל דאך נישט ערשט גיין ווי א יונגעל אין דער לעהר אריין, וואס זאל איך טון?

שלמה מאיר קוקט אויפ'ן פאטער'ס לאנגע, אויסגעשפרעקטע הענד, און א רחמנות נעמט איהם ארום. איהם דאכט זיך אויס, אז אויפ'ן פאטער'ס הענט ליגט אזוי פיל צער, אזוי פיל ווייטאג.

ער פערשעהמט זיך פאר זיך אליין, ווי ער וואלט שולדיג געווען, און גיט א זאג:

— טאטע, כ'ווייס, אז דו ביזט גארנישט שולדיג, שולדיג זענען אנדערע, ווען די וועלט וועט זיך בעפרייען וועסטו זיך אויך בעפרייען, האב נאר געדולד טאטע...

אין פאטער'ס הארץ קריכט ארום עפיס א ווייכקייט. ס'נעמט איהם אן חשק זיך מתוודה צו זיין פאר'ן זוהן.

פלוצים צושמייכעלט ער זיך און גיט א ברום:

— ביזט גערעכט, מאיר'ל, אבער ביז צו דער קרעטשמע בעדארף מען דאך א י.. א טרינק בראנפן.

זעלדע פערשטייט ווייניג וואס דא איז פארגעקומען, זי דערפיהלט נאר, אז איהר זוהן מיט'ן טאטען זענען עפעס בעהנטער געווארען און זי ווישט זיך פאר נחת די אויגען און שעפטשעט שטיל:

— צוויי וועלטען זענען משפחה געווארען...

רעכט און לעבן

יורידישע בײַלאַגע פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

נאָטיצן

לאָקאַטאָרען-שוץ.

דער אַלטער פוילישער רעכטס-געלערנטער אַנטאָני אָקאָלסקי האָט אַמאָל געזאָגט:

א טעזיס קאָן מעהר אָדער ווייניגער בעריקזיכטיגען די אינטערעסען פון דעם אָדער אַנדערען שיכט. בעסער אָדער ערגער קאָנסטרואירט ווערען. ס'מוז אָבער ענטשפּרעכען די פאָדערונגען פון דער צייט, אין טעגענפאַל ווערט עס שעדליך און וואָס איז נאָך ערגער אַפילו לאַכערליך.

אַט טאַקע דער דאָזיגער אַפאָריזם דערמאָנט זיך, ווען מ'רעדט וועגען דער לעצטער נאָוועלע צום דעקרעט פון לאָקאַטאָרען-שוץ מכוח אויסשליסען פון זיין השפּעה געשעפטס-לאָקאַלען.

לעבען מיר דאָך שוין דאָס 8טע יאָהר אין א מוראַדיגען קלעם פון א נאָך נישט געזעהענעם שרעקליכען בסדר זיך פערשאַרפענדען אַלגעמיינעם וועלט-קריזיס. די בעפעלקערונג איז פעראָרימט, אויסגעשעפּט, פעריאָושט, איהר קויפס-קראַפט איז געפאַלען ביז צו דער נידריגסטער מדרגה. די ווירטשאַפטליכע קרייזען האַלטען אין איין רעדוצירען. שניידען די אויסגאַבען און מאַכען די פערמוויפעלטסטע אָנשטרענגונגען בכדי געוועליך נישט אויסגעשלאָסענע צו ווערען פון אויבערפלאַך דורך דער בוישטוועכער קריזיס-כוואַליע.

און אַט גראָד אין אַזאַ ביטערען מאָמענט, ווען די גאַנצע פּריוואַטע און עפענטליכע בעל-בתישקייט מאַטערט זיך אין שווערע אַגאָניען און פּרובט דורך די וויטסטגעהענדע רעדוקציעס זיך צו דערהאַלטען בײַם קיום, ווערט גאָר פּערפענטליכט א נייע אויסשליסען געשעפטס-לאָקאַלען פון לאָקאַטאָרען-שוץ.

די מחברים פון דאָזיגען אויפטו האָבען דאָך גער טראַכטען פאָרויסזעהען, אַז די ווירטשאַפטליך וועלען נישט אויסווייזען אַזוי פיל ביזנעסליכע פערשטענדניש, אַז זיי זאָלען איצט טיישט אויסנוצען די אונטערגעגראָבענע הנחה נאָר אַז זיי וועלען גליך אָנהייבען ריקזיכטסלאָז אויפצושרייבען די שוין אַזוי אויך געענג הויכע דירה-געלד פרייזען פון געשעפטס-לאָקאַלען און אַז די חאָזיגע התפּות וועלען די האַנדעלס קאַסטען פון די געשעפטליכע אונטערנעהמונגען בעדייטענד פערגרעסערען און ממילא וועט זייער הערדאַישען קאַמף פאַר'ן קיום דורך דעם ווערען שטאַרק בעשווערט.

די דערהאַלטענע קינדיגונגען פון דירה-קאָנטראַקטען האָבען טאַקע אַרויסגערופען א בהלה און פערביטערטקייט צווישען די געשעפטסלײַט און דערמיט נאָך מעהר פערשטאַרקט דעם כאָאָס וועלכער בעהערשט איצט דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען.

צי ליגט אין די אינטערעסען פון דער געזעלשאַפט אָדער פון דער מלוכה צו שאַפען א פאַניקע צושטאַנד? צי דאַרף דען נישט זיין אין איצטיגען מאָמענט די הויפּטאויפגאַבע פון דער מלוכה צוזאַמלען אַלע מעגליכע כוחות און אונטערצושטיצען א האַרטנעקיגען קאַמף מיט די פּלאָגען פון קריזיס און איינצושטעלען אַלע בעריננונגען אַז די ווירטשאַפטליכע ספערען זאָלען קאָנען איבערטראָגען דעם קריזיס וואָס ווייניגער שמערצליך און אָנגעטליך.

דער קאַמף מיטן קריזיס קען אָבער געפיהרט ווערען נאָר ביי א מצב פון רוהיגקייט, סטאַביליקייט, זיכערקייט און ביי טעמיקאַמע אָנשטרענגונגען. דאָס געזעץ וועגען אויסשליסען די געשעפטס-לאָקאַלען פון לאָקאַטאָרען-שוץ האָט אַריינגעהאַקט א קלין אין די דאָזיגע פּערהעלטניסען.

דאָס דערמאָהנטע געזעץ האָט בשום אופן איצט נישט געדאַרפט פערעפענטליכט ווערען. קוים איז עס אָבער יאָ שוין פערעפענטליכט געוואָרען טאָר עס איצט נישט רעאַליזירט ווערען — ס'מוז אונבעדינגט אָפּגעלייגט ווערען.

י. א.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

ווען דאַרף מען געבען אורלויב.

אורלויב פאַרן לויפענדען יאָהר קאָן מען פאָדערן ביזן סוף קאַלענדאַר יאָהר און נישט ביזן 30 סעפּטעמבער.

וואָס שייך דעם טערמין פון 30 סעפּטעמבער, שטעלט נאָר דאָס געזעץ א פאָדערונג, אַז אין אונטערנעהמונגען וואו ס'איז בעשעפטיגט א גרעסער פּערסאָנאַל דאַרף ביזן 30 סעפּטעמבער 50 פּראָצ. פון פּערסאָנאַל בעקומען אורלויב. דאַגעגען די איבעריגע מעגען אורלויב ווערען ביזן סוף פון געגעבענעם קאַלענדאַר-יאָהר.

קלאַסיפיקאַציע פון אַרבייטער.

בכדי פעסטצושטעלען צי דער בעטרעפענדער אַרבייטער איז א גייסטיגער אָדער פיזישער, איז נישט אויסשליסליך מאַסגעבענד בײַם ערטיילען אורלויבען דאָס געזעץ וועגען אַרבייטס-אָפּמאַכען מיט פיזישע און גייסטיגע אַרבייטער. נאָר ס'איז גענוג די פעסטשטעלונג אַז לויטן אַרט און סכום פון דער אויסגעפיהרטער אַרבייט, דאַרף דער בעשעפטיגטער אָנגערעכנט ווערען פאַר א גייסטיגער אַרבייטער.

וואָס שייך פּערקויפער אָדער עקספּעדיענטען, זענען לויט די יעניגע פון זיי אָנגערעכנט פאַר גייסטיגע אַרבייטער, וועלכע בעזיצען א 6-קלאַסיגע שול-בילדונג, סיידען זיי האָבען שוין געאַרבייט אויף פּאָסטענס אַלס פּערקויפער אָדער עקספּעדיענטען איידער דאָס געזעץ וועגען אַרבייטס-אָפּמאַכען מיט גייסטיגע אַרבייטער איז אַריין אין קראַפט ד.ה. פאַרן 1928.

לויט דער דערמאָהנטער ענטשיידונג דאַרף בײַם ערטיילען אורלויבען אָנערקענט ווערען פאַר א גייסטיגען אַרבייטער און ממילא בעקומען א 4-וואָכענדיגען אורלויב אויך אַזא פּערקויפער, אָדער עקספּעדיענט, וועלכער בעזיצט נישט דעם געפאָדערטען בילדונגס-צענזוס.

וואָס דאַרף טון אַן אַרבייטער אין פאַל ווען מ'וויל איהם נישט געבען קיין אורלויב?

אין פאַל, ווען אַן אונטערנעהמער ענטזאָגט זיך צו ערטיילען אַן אַרבייטער אורלויב, דאַרף ער זיך תיכף ווענדען וועגען אַן ענטשפּרעכענדער דעצייזיע צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר.

ווען פערלירט אַן אַרבייטער רעכט אויף אורלויב?

רעכט אויף אורלויב פערלירט אַן אַרבייטער אין פאַל, אויב ער'איז געקינדיגט געוואָרען צוליב זיין אייגענער שולד, (גנבה, שאַרפע בעליידיגונג, נישט געהאָרכזאַמקייט אָדער אַנדערע פערלעצונג), אָדער צוליב דער שולד פון ביידע צדדים.

דער אומשטאַנד וואָס דער זעלבער אַרבייטער האָט נאָך כאַסדעם געאַרבייט אין דער זעלבער אונטערנעהמונג א געוויסע צייט, ענדערט נישט די לאַגע.

פליכט צו מאַהנען אורלויב.

אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען לויפענדען יאָהר האָט א געקינדיגטער אַרבייטער רעכט צו מאַהנען אַן'ענטשעדיגונג פאַר נישט בעקומענעם אורלויב אַפילו אויך אין דעם פאַל אויב ר'האָט קיין אורלויב נישט געמאַהנט.

אורלויב אין דער קינדיגונגס-צייט.

אין דער צייט פון א קינדיגונג טאָר מען נישט ערטיילען אַן'אַרבייטער קיין אורלויב.

פּונקטלעך אַזוי אויב ס'איז יאָ געגעבען געוואָרען אַן'אורלויב בשעת א קינדיגונג און דער אורלויב-טער האָט נישט אָפּגענוצט אין דער ערטיילטער אורלויב גילטיג.

אויב אין קינדיגונגס קאָמפּטע איז נאָך דער אַנגע שטעלטער נישט געווען בערעכטיגט אויף אורלויב, דאַגעגען האָט ער אָבער יאָ שוין געהאַט רעכט אויף אורלויב אין מאָמענט ווען דער אַרבייטס-אָפּמאַך האָט געדאַרפט אויפגעלעזט ווערען, קומט איהם א פערגיטיגונג פון נישט אויסגענוצטען אורלויב.

וויבאַלד אַן'אַרבייטער איז צוגעגומען געוואָרען אויף א בעשטימטען טערמין און מ'האָט איהם פריי-צייטיג געקינדיגט, אויסצאָהלענדיג באַלד די בעטרעפענדע שכירות פאַר דער גאַנצער צייט איז ער נישט בערעכטיגט אויף א פערגיטיגונג פאַרן אורלויב.

קורצע אויפקלערונגען פון אַקטועלע רעכטליכע ענינים

סובלאָקאַטאָרען.

א לאָקאַטאָר מעג פערדינגען א טייל פון פּערנעמענעם לאָקאַל א סובלאָקאַטאָר און ער דאַרף דערויף נישט די הסכמה פון הויזווירט.

אנדערש איז אָבער ווען דער הויזווירט האָט זיך באַלד אין געשלאָסענעם דינג-אָפּמאַך רעזערווירט די רעכט נישט אַריינצולאָזען קיין סובלאָקאַטאָר אָהן זיין וויסען און דערלויבניש. דאַן מוז טאַקע דער לאָקאַטאָר בעקומען די הסכמה פון הויזווירט אַריינצונעהמען א סובלאָקאַטאָר. אין געגענפאַל קאָן דער הויזווירט געבען איהם אַרויסטרעטען מיט אַן'עקסמיסיע פּראָצעס.

שטיבלעך, פעראיינען.

טייל ווירטסלײַט טײַטשען אויס די נאָוועלע צום לאָקאַטאָרען שוץ פון 14 נאָוועמבער 1935 אין חנם זיין, אַז אויך די לאָקאַלען אין וועלכע ס'געפינען זיך שטיבלעך פעראיינען זענען אויסגעשלאָסען פון לאָקאַטאָרען-שוץ ממילא איז אויף זיי נישט חל די חוק רעדוקציע פון דירה-געלד.

אַזאַ אינטערפּרעטאַציע איז נישט בעגרינדעט, אויסגעשלאָסען פון לאָקאַטאָרען שוץ זענען נאָר אַזעלכע לאָקאַלען אין וועלכע ס'געפינען זיך האַנדעלס און אינדוסטריע אונטערנעהמונגען, שטיבלעך, פעראיינען אָדער אַנדערע אַזעלכע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס ווערען נישט אָנערקענט נישט פאַר קיין האַנדעלס און אויך נישט פאַר קיין אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. די פערנומענע דורך זיי לאָקאַלען ווערען בעטראַכט פאַר פּריוואַטע וואוינונגען.

אין דעם פאַל דאַרף זיין מאַסגעבענד די צאָהל פערנומענע צימערען, געוויס אויב א חברה, פעראיין אָדער אַנדערע אינסטיטוציע פערנעהמט א דירה פון מעהר ווי 6 שטיבען איז דער לאָקאַל אויסגעשלאָסען פון לאָקאַטאָרען-שוץ און ממילא אונטערליגט אויך נישט דאָס דירה-געלד קיין רעדוקציע. קוים פערנעמען אָבער די אינסטיטוציעס קלענערע לאָקאַלען, בלייבען זיי יאָ אונטער'ן לאָקאַטאָרען-שוץ און דאָס דירה-געלד דאַרף דעמגליכען רעדוצירט ווערען, ענטשפּרעכענד דער צאָהל צאָהל פערנומענע צימערען (ביז 3 — אויף 15 פּראָצ. און איבער 3 ביז 6 אויף 10 פּראָצ.)

א געוויסער ספק קאָן נאָר ענטשטיין אין פאַל אויב די בעטרעפענדע אינסטיטוציע געפינט זיך אין א פּראָנטגעוועלב אָדער אין א ספּעציעלען בנין.. אָבער אַפילו אוי דאַן אַזאַ פאַל איז נאָך נישט געהערט געגען אי די טענות פון די ווירטסלײַט זענען בעגרינדעט. ביז אַן'ענטשיידונג פון העכסטען געריכט בלייבט נאָך אַלעמפאַלס די לאַגע נישט אויפגעקלערט.

קינדיגען דירות.

אַפילו אויך אין אַזא פאַל איינגאַם נישט געדרונגען, קינדיגען א דירה-קאָנטראַקט קאָן מען אויך דורך יענטאַלער מעלדונג.

אַרבייטס-טאָג אין דער הויז-ווירטשאַפט.

אין דער הויזווירטשאַפט איז נישט פּערפליכטענד קיין 8-שטינדיגער אַרבייטסטאָג און ממילא קען נישט קיין הויזדינסטערין פאָדערן א פערגיטיגונג פאַר איבערשטונדען.

ראַדיאָ.

אויפנעהמען ראַדיאָ-אויסשטיצונגען אין די שפּעטערע אָוונט-שעהן (נאָך 10). אויב דאָס שטערט די רוה די שכנים איז נישט דערלויבט.

צו עפענטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט קאָן צוגעצויגן ווערען דער שולדיגער נישט בלויז אויפן פערלאַנג פון די בעאונרוהיגטע שכנים, נאָר אויך דורך דער פּאָליציי. פון אייגענער איניציאַטיוו לויט די בעשטימונגען פון שטערען די עפענטליכע רוה.

רעדוקציע פון דירה-געלד.

די רעדוקציע פון דירה-געלד אין דער הויך פון 10 פּראָצ. פאַר האַנדעלס- (4 פּאָס.) און אַרבייטס- (8 קאָנ. פּאָס.) לאָקאַלען האָט אָן'אָנווענדונג אַפילו אויך דאַן דעם פאַל ווען די אונטערנעהמונג פיהרט א סובלאָקאַטאָר.

אַכטונג, לעזעניקעס פון ווישניאָוואַ-גוראַ, סטרוזשעוו און קראָשעוו!
דעם
נייעם פאָלקסבלאַט
קען מען בעקומען יעדען טאָג 7 אינדערפרי ביים צייטונגס-פערקויפער **יאַמניק**, ווילא קאָווילאַ, געגענאיבער דער כלאָדניע.

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

79

ווען סאָניע איז געבליבען מיט ראַזוסקין אַליין, האָט זי אויסגעצויגען צו איהם די האַנד און האָט געזאָגט:

— זייט מיר מוחל, וואָס איך האָב געהאַט אַזוי פיל דרייסטקייט און אייך אַהער געבעטען, גלייכצייטיג אָבער דאַנק איך אייך דערפאַר פאַרוואָס איהר זענט געקומען.

איך בין געווען אין א שרעקליכער לאַגע, איך האָב זיך דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבען געפינען אויג אויף אויג מיט דעם וואָס ווערט אָנגערופען בעפאַהר.

ראַזוסקי האָט אַלץ נאָך נישט געהאַט די דרייסטקייט צו פרעגען וואָס עס איז פאָרגעקומען, ער האָט געוואוסט, אַז אויב דאָס איז אַן'ענין וועגען וועלכען סאָניע קען דערצעהלען וועט זי דאָס אין איהר גרויסער אויפריכטיגקייט טון, אויב אָבער נישט איז א שאָד צו פרעגען וועגען דעם.

— איהר פרעגט אַפילו נישט וואָס איז פאָרגעקומען? האָט סאָניע געזאָגט רויט ווערענדיג איבער די אויערען.

— כ'האָב געהאַלטען, אַז ס'איז איבעריג צו פרעגען וועגען דעם, ווייל אויב איהר וואָלט געהאַלטען פאַר נויטיג דאָס צו דערצעהלען, וואָלט איהר דאָס אַליין געטון.

— ס'איז אפשר א נאַרישקייט פון מיין זייט, אָבער איך שעהם זיך פשוט אייך צו דערצעהלען, ס'קען זיין, אַז כ'האָב אַליין געטון א נאַרישקייט וואָס כ'האָב אייך געהאָפען.

— דאָס זיכער נישט, אויב איהר האָט נאָר געהאָט צו טון מיט דעם פערשוין, וועלכען איך האָב ביי אייך געטראָפען, איז א סימן, אַז די געפאַהר איז באמת געווען גרויס.

— דאָס איז אַ נידערטרעכטיגער אויסוואורף, האָט סאָניע זיך אויפגערעגט. ער האָט געמיינט, אַז ער איז אין דאָרף און האָט צו טון מיט די דאָרטיגע דאָרפס מיידלעך, ער האָט מיר געדראָהט מיט די ערגסטע קאָנסעקווענצען אין צוזאַמענהאַנג נאָך מיט יענער געשיכטע, צוליב וועלכער עס ליידט נאָך דער אָרימער פישעל, וואָס ער האָט געוואָלט דאַרף איך אייך נישט דערצעהלען.

— כ'פערשטעה, ער האָט געוואָלט דאָס וואָס יעדער אויסגעלאַסענער, נידערטרעכטיגער יונג וויל.

— נישט בלויז געוואָלט נאָר ער האָט אָנגעהויבען צו ווערען אַגרעסיוו צו מיר, דאַמאָלט בין איך אָנטעטער אַן'אויטדייך אַרויס פון שטוב און טעלעפאָנירט צו אייך.

— איך וועל מאַכען א סוף מיט דעם דאָזיגען אויסוואורף, ער וועט סוף כל סוף אַריינפאַלען אין מיינע הענד און איך וועל איהם פערניכטען.

— איהר קענט זיך נישט פערגלייכען מיט א הם ער געהער צו דער שליאַכטע, האָט איינפלוסען, מען רעכענט זיך מיט איהם...

דעריבער מעג ער אַפּטון אַלע געמיינהייטען?

דעריבער מעג ער אויסטראַכטען בלוט-בלבולים צוליב וועלכע ס'ליידען נישט נאָר איינצעלנע מענשען, נאָר א גאַנץ פאָלק, דעריבער מעג ער זיך אַריינכאַפּען צו א מענשען אין שטוב אַרײַן...

— אין דאָך וועט ער שטענדיג זיין גערעכט, האָט סאָניע געזאָגט.

— ניין, דאָס קען נישט זיין, דער סוף מוז זיין אַזעלכער. אַז ער וועט בלייבען דער נישט גערעכטער, ווייל לויט מיין מיינונג מוז די גערעכטיגקייט זיגען, ווי באַנאַל דער דאָזיגער אויסדרוק זאָל נישט זיין.

— אַלץ וואָס ער טוט, האָט סאָניע געזאָגט, הילט ער איין אין א אידעאַלישען שלייער, כלומרשט.

— און וואָס איז זיין אידעע?

— זיין אידעע איז שנאה צו יודען, יעדער געמיינהייט וואָס ער טוט און ער טוט זעהר פיל געמיינהייטען איך קען איהם זעהר גוט פון דער היים — פערטייטשט ער מיט זיין יודען-האַס.

— דעריבער זענט איהר נישט גערעכט ווען איהר זאָגט, אַז איך קען זיך נישט פערגלייכען מיט איהם. אויב דאָס אַלץ ווערט פערוואַנדעלט אין א יודישער פראַגע, דאַרפען מיר אַלע יודען זיכער נישט רעזיגנירען פון קאַמף, מיר מוזען דעמאַסקירען אַזאַ פערשוין און צוזאַמען דערמיט דעמאַסקירען זיינע מעטאָדען.

ראַזוסקי האָט זיך אַלץ מעהר בעגייסטערט מיט זיינע רעדען, ער האָט געזוכט צו איבערצייגען סאָניען, אַז רעזיגנירען פון קאַמף הייסט זיך אונטערגעבען, הייסט אונטערשטעלען די פּלייצעס פאַר דער בייטש וואָס שלאָגט. יודען, האָט ער געהאַלטען טאָרען גאַנץ בעזונדערס דאָס נישט טון, ווייל זיי וואָלטען ענטשטאַנען די געפאַהר פון פאָלקס-רעזיגנאַציע וואָס וואָלט געווען גלייך מיט אונטערגאַנג פון פאָלק.

סאָניען האָט מען דערין נישט געדאַרפט איבערצייגען, זי איז אויך געווען אין דערזעלבער מיינונג און האָט דאָס שוין אַרויסגעוויזען אין קליינעם שטעטעל ביי פערשידענע געלעגענהייטען.

— דאָס איז, האָט זי געזאָגט, ריכטיג ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען א קאָלעקטיוו און ענין. ווענגען אַן'אַלגעמיינע זאַך, אָבער ווען ס'קומט פאַר א קאַמף צווישען איין פערזאָן מיט דעם אַנדערען, דעצידירט דאָך דער וואָס ס'איז שטאַרקער, פשוט פיזיש שטאַרקער.

— געוויס זענט איהר גערעכט, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַ קאַמף צווישען צוויי מענשען, אָבער דער קאַמף פון קאָלעקטיוו געגען קאָלעקטיוו שטעלט זיך דאַן צונויף פון אַזעלכע אינדיווידועלע קאַמפען, דעריבער דאַרף מען זעהען און זיך בעמיהען, אַז אויך ביי אינדיווידועלע קאַמפען זאָל מען אַרויס אַלס זיגער, רעזיגנירען טאָר מען לויט מיין מיינונג קיינמאָל נישט, איהר רעדט זעהר שעהן און גוט, אָבער נישט יעדער פון אונזער פאָלק קען אַזוי רעדען, נישט יעדער קען זיך ערלויבען דערויף און נישט יעדער האָט די דרייסטקייט...

— מוזען מיר דאָס פאָלק ערציהען, מוזען מיר דאָס פאָלק לערנען, אַז יעדער איינציגער פון אונז זאָל שטרעבען צום זיג און אינדיווידועלען קאַמף און דעמאָלס וועט קומען דער זיג אויך אין קאָלעקטיווען קאַמף. פערשטעהט זיך, אַז דעמאָלס ווען איך רעד וועגען אינדיווידועלען קאַמף האָב איך נישט אין זינען קיין באָקס קאַמף, נישט קיין קאַמף אויף פויסטען נאָר דעם קאַמף פון שטאָלצען ווידער-שטאַנד, געגען שונא וועלכער קומט פערניכטען און אומברענגען און דאָס איז דער עיקר, אויב מ'רעדט וועגען אַזא קאַמף, זענט איהר, פערייליין זאָמ פּעלד, נישט גערעכט, ווען איהר זאָגט, אַז איך וועל זיך נישט קענען אַקעגענשטעלען דעם אויסוואורף מאַריאַן אושעלאַווסקי.

(המשך קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג, 19 יולי
כ"ט תמוז תרצו
זון-אויפגאנג 3.37
זון-אונטערגאנג 7.42

הכנות צו די שטאט-ראט-וואהלען

פ.פ.ס. גייט ענדגילטיג נישט אין קיין בלאק מיט'ן בונד

עהערגעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון די פראפעסיאנעלע קלאסען - פער-איינען אין לאדז, אויף וועלכער ס'האט געהאלט בע-שטעטיגט ווערען דער באשלוס פון פ. פ. ס. צו גיין צו די שטאט-ראט וואהלען נאר מיט די פראפעסיאנע-לע קלאסען - פעראיינען און נישט אין קיין בלאק מיט דער דייטשער ארבייטס - פארטיי און „בונד", ווי דאס איז געווען ביי די פריהערדיגע וואהלען.

דעם פארזיץ האט געפיהרט געוו. דעפ. שטשער-קאווסקי.

דעם ענין-שטאט-ראט וואהלען האט רעפערירט דער סעקרעטאר פון א. ק. ר. פ. פ. ס. — וואכא-ווימש, נאך דעם רעפעראט האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האבען אנטייל גענומען די ה"ה: סאדינסקי, צערבע, מילמאן, נאלינסקי נא-פריעבאלסקי, סטאווינסקי א. א.

ס'איז דאן אנגענומען געווארען פאלגענדע רע-זאלוציע: די פערוואלטונג פון די פראפעסיאנעלע קלאסען-פעראיינען איינשטימט אן דעם פארשלאג פון פ. פ. ס. צו שאפען א בשותפות'דיגע ליסטע צו די קומענדיגע שטאט-ראט-וואהלען אין לאדז און בעשליסט צו גיין צו די וואהלען צוזאמען מיט פ. פ. ס. און שאפען א ליסטע אונטערן נאמען „פ.פ.ס. און די פראפעסיאנעלע קלאסען - פעראיינען".

די פערוואלטונג פון די פראפעסיאנעלע קלאסען פעראיינען דריקט אויס איהר וואונש, אז אויף דער דאזיגער ליסטע זאלען זיך אויך געפינען פארשטע-הער פון דער דייטשער ארבייטער - בעוועגונג.

די צווייטע רעזאלוציע שטעלט פעסט, די בעצי-הונג פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען צו דער ליס-טע פון די יודישע סאציאליסטישע ארבייטער. אין דער רעזאלוציע ווערט געזאגט:

די פערוואלטונג פון די פראפעסיא-נעלע קלאסען - פעראיינען פאדערט אויף די יודישע ארבייטער, וואס זענען ארגאניזירט אין די פעראיינען, וואס גע-הערען צום קולטור-אמט, אז זיי זאלען שטימען אויף דער ליסטע וואס וועט געשאפען ווערען דורכן „בונד" און דעם קולטור-אמט.

ווי מיר האבען שוין מיגעטיילט איז אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פארגעקומען א זיצונג פון דער קאארדינירונגס - קאמיסיע פון אלע ציוניס-טישע גרופירונגען אין לאדז, אויף וועלכער ס'איז ארומגערעדט געווארען די מעגליכקייט פון שאפען אן אלגעמיינעם ציוניסטישען בלאק צו די שטאט-ראטוואהלען. ווי עס ווייזט אויס, וועט אזא בלאק געשאפען ווערען **נאר צווישען די אלגעמיי-נע ציוניסטען, „מזרחי" און יודען-שטאאטס - פארטיי.** דאנעגען איז זעהר צוויי פעלהאפט דער אנטייל אין אזא בלאק פון **„התאחדות" און די רעכטע פועלי ציון.**

וואס שייך די רעכטע „פועלי ציון" איז שוין מעט ווי זיכער, אז זיי וועלען נישט גיין אין אזא ציוניסטישען בלאק, אין וועלכער ס'וועלען ס'ע-פינען זיך די „מזרחי".

דערוועיל ווערט געמאכט א פרוב צו שאפען א בלאק צווישען די ציוניסטישע ארבייטער - פארטייען, „רעכטע פועלי ציון" און „התאחדות".

צו דעם צוועק קומט היינט פאר ווענען דעם די ערשטע בעראטונג. צו דער דאזיגער בעראטונג זע-נען אויך איינגעלאדען געווארען די לינקע פועלי-ציון און פועלי-ציון אקטיוויסטען, כדי אויך זיי צוציהען צו דעם בלאק פון די ציוניסטישע ארבייטער-פארטייען.

ליקווידירט דעם שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

מאנטאג הויבען זיך די ארבייטען אן נארמאל

(א) אויף די ארבייטס-פונקטען פון די סע-זאן-ארבייטער, האט מען נעכטען פריה בעקענט בעמערקען אן אנגעשטרענגטע שטימונג צוליב די פארגעקומענע קאנפערענצען אין דער וואיעוואדז-טווע און אין דער שטאט-פערוואלטונג. אויך צוליב דעם, וואס ס'זענען געווען קלאנגען, אז די וואיעוואדסטווע וועט די פאדערונג וועגען העכערן די לוינען נישט נאכגעבען.

אויף די קאנאליזאציע-ארבייטען, האט דער שטרייק ווייטער אנגעהאלטען, די צאהל, פון די וואס האבען אקופירט האט זיך פערקלע-נערט, צוליב דעם. וואס א סך ארבייטער זענען געווארען פער'חלש'ט און געמוזט א היים גיין.

אויף די בעטאן-ארבייטען: אויף לאגעוויצקא. זגאניקאווא און 6-טער שיקרפיען האט דער שטרייק ווייטער אנגעהאלטען און די שטרייקענדע האבען פערנומען זייערע ארבייטס-פאזיציעס.

אויף סטאקי האבען די 305 קאנאליזאציע ארבייטער ווייטער פערנומען זייערע ארבייטס-ערטער:

די פלאנטאציע-ארבייטער זענען אין דער פריה צוגעטרעטען צו דער ארבייט, אין די מיטאג-שעה, געוואויר-ווערענדיג פון דער קאנפע-רענץ אין דער וואיעוואדזטווע האבען זיי אלס אויסדרוק פון סאלידאריטעט פערשטרייקט.

א טייל פון די ברוקער-ארבייטער האבען יא געארבייט.

סך-הכל האבען נעכטען געשטרייקט קרוב 80 פראצענט ארבייטער.

* * *

(א) 12 בייטאג איז אין דער וואיעוואדזטווע צוזעק א דעלעגאציע פון קלאסען-פעראיין אין שטרייק-קאמיטעט, וועלכע איז געווארען אויפגענו-מען פון נאטשעלניק פון זיכערהייטס-אמט ה' קענ-דזשערסקי.

די דעלעגאציע האט פאר'ן נאטשעלניק ער-קלערט: אז זיי פערפליכטען זיך צו האנדירען די בעשלוסען, וואס זענען אנגענומען געווארען אויף דער קאנפערענץ פון די צווישען פעראיינס-קאמיטעס. און אויף דעם יסוד זענען זיי מסכים צו ליקווידירען דעם שטרייק און מאנטאג צוריק צוטרעטען צו דער ארבייט.

אין שייכות מיט דער ערקלערונג איז דער שטרייק געווארען אנערקענט פאר ליקווידירט.

פון דער וואיעוואדזטווע איז די דעלעגא-ציע אין דער שטאט-פערוואלטונג, וואו ס'איז פאר-געקומען א קאנפערענץ ביים שטאט-פרעזידענט גאדלעווסקי.

פרעזידענט גאדלעווסקי אויסהערענדיג די פאסטולאטען פון דער דעלעגאציע, וועלכע איז געווארען פראפאבירט פון דער וואיעוואדזטווע, האט געזאגט דער דעלעגאציע, אז דער ענין פון א קאלעקטיווען לוין-אפמאך וועט נאך די טעג ווערען ערלעדיגט. איבריגענס האט די פראגע נאך פאריגע וואך נישט ארויסגערופען קיין שטרייק מצד דער שטאט-פערוואלטונג.

אויך האט דער שטאט-פרעזידענט צוגעזאגט דער דעלעגאציע, אז ער וועט די וואך די ארביי-טער אויסצאהלען קאנטעס אויף די קומענדע אר-בייטען.

ווי מיר ווערען אינפארמירט, איז די הויפט-פאדערונג וועגען לוין, ארום וועלכען עס האט זיך געפיהרט דער גאנצער קאמף נישט גע-ווארען נאכגעגעבען.

—*×*—

שרעקליכע קאטאסטראפע אויף גדאנסקא-גאס

צוזאמענשטויס פון אן'אויטא מיט א מאטאציקל. — 2 פערזאן שטערבליך פערוואונדעט

פרייטאג בייטאג איז אויף עק גדאנסקא און 6-שערפיען פארגעקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע פון לעגיאנוב-גאס איז אנגעקומען א טאק-סובקע נומער 302, וועלכע איז געפיהרט געווארען דורכ'ן שאפער קאטשאראווסקי. פון 6-שערפיען איז געפאהרען א מאטאציקל, אויף וועלכען ס'איז גע-זעסען דער 30-יאהריגער באלעסלאוו קאלאק (לעשנא 40). אויף עק 6-שערפיען און גדאנסקא איז דער מאטאציקל מיט דער גאנצער האסטיגקייט ארויף אויף דער טאקסובקע.

דער מאטאציקליסט איז אפגעפאלען און גע-בליבען אהן בעוואוסטזיין. די טאקסובקע וואס איז ארויפגעפאלען אויף דעם טראטואר-זייל, וועלכער געפינט זיך אויפ'ן ארט, וואו דער טראמוואי שטעלט זיך אפ. דער זייל איז צובראכען געווארען און איין שטיק האט געטראפען די 50-יעהריגע בארע טיגער (קאשטשושקי 26), וועלכע האט גע-ווארט ביי דער סטאציע. דעם שאפער האט גאר-נישט געשאדט. דער דאקטאר פון דער אנגע-קומענער פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט, אז ביי-דע פערוואונדעטע קאלאקאווסקי און טיגער זענען שטערבליך פערוואונדעט און מ'האט זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער שאפער איז ארעסטירט געווארען, ווייל ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ער בעזיצט נישט קיין רעכט צו פיהרען אן'אויטא.

צוזאמענשטויס פון צוויי אויטאבוסען

6 פערזאן לייכט פערוואונדעט

(א) אויפ'ן סטריקאווער שאסע האבען זיך צוזאמענגעשטויסען צוויי אויטאבוסען. אין רעזול-טאט פון צוזאמענשטויס, זענען 6 פאסאזשירען גע-ווארען לייכט פערוואונדעט.

פאליציי פיהרט אן אויספארשונג פעסטצו-שטעלען, ווער עס טראגט די פעראנטווארטליכקייט פאר'ן צוזאמענשטויס.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דירר. דוד צעלמייסטער.
גאסטשפילען פון
פסח'קע בורשטיין
דריטע וואך פון רעקארד און אויסערגעוועהנליכען ערפאלג
היינט, זונטאג, 4.15 נאכמיטאג און 9.15 אוונד
א חתונה אין שטעטל
צו רעדוצירטע פרייזען פון 54 גר. ביז 2 זל.
מיט'ן אנטייל פון: באדיא קארעבל און יעקב פישער
און א געקליבענעם אנסאמבל. דירר. דוד ביינגעלמאן.
אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

בריפטרעגער דערשאסען אן'אנפאלער

פרייטאג 2 א זייגער ביינאכט זענען עטליכע פערשוינען בעפאלען אויף עק פראנטשישקאנער און זאווישא, דעם בריף-טרעגער בראניסלאוו דור-קא, וועלכער איז געגאנגען צו זיך אהיים אויף קריזיסאווא 9. בעוואפענט מיט מעסערס האבען זיי פערלאנגט פון דורקאן געלד. דורקא האט אבער ארויסגענומען א רעוואלווער און אויסגעשאסען אין די אנפאלער. איינער פון זיי, סטעפאן סעוועריניאק, (פראנטשישקאנער 66), איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט.

דורקא איז ארעסטירט געווארען. ער איז אבער אויף צומארגענס בעפרייט געווארען, ווייל מ'האט פעסטגעשטעלט, אז ער האט געשאסען אין זיין נויט-פערטיידיגונג.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.
אויספלוג קיין
יוגאסלאוויען און אונגארן
אויסלענדישע הנחה-און קורצייט-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

דעם 23 און 24 יולי ה. י. אמטירט אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז־שטאט 2.

עס דארפען זיך מעלדען די, וועלכע זענען גע־געבוירען אין 1915, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי־קא־מיסאריאטען וועלכע האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראס־טווע.

נייע יודישע אפיטרופעס

פון סאציאלער הילף ביי דער שטאט-פערוואלטונג

צוליב דעם, וואס עטליכע אפיטרופעס פון גע־וועלשאפטליכער הילף ביי דער שטאט־פערוואלטונג האבען רעזיגנירט פון זייערע פונקציעס, האט דער שטאט־פרעזידענט בעשטימט נייע אפיטרופעס, צווי־שען וועלכע ס'געפינען זיך פאלגענדע יודען: שלמה כעגאל, בנימין רוס, יעקב הערשקאוויטש, מיכאל קליין, חיים טויב, אברהם רעכטמאן, לייבוש ראָ־זענבערג, לייב לייזעראוויטש, און אלטער לעווין.

פערגרעסערען די עטאטען פאר לעהרער

(א) די אקציע פון פוילישען לעהרער-פער-איין, וועגען פערגרעסערען די עטאטען, זענען אין פולען גאנג. דער לעהרער פעראיין בעמיהט זיך, אז צוליב'ן פערגרעסערן זיך פון די צאהל שול-קינדער זאלען אויך פערגרעסערט ווערען די עטא-טען, אויך בעמיהט ער זיך, אז עס זאלען פער-גרעסערט ווערען די צאהל שול-בנינים, ווייל היי-יאהר מעהר ווי אלע יאהר איז פארהאן א מורא אז א גאר גרויסע צאהל שול-קינדער וועלען נישט קענען אריינגענומען ווערען אין די שול-לאקאלען צוליב מאנגעל אין פלעצער.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: סאראטאווסקא־זאנציער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי 11 (ליס־טאפאדא 15), ט. קארלין (פילסודסקיעגא 54), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. כאנדזשינסקי (פעטריקאווער 165), ע. מילער (פעטריקאווער 46), נ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 56).

ארעסטירט א אכזריות'דיג פארפאלק

פאר פייניגען א שוועסטערן-קינד

(א) פאליציי האט ארעסטירט דאס פארפאלק מאריאנא און מאריאן סטאשאק, פון דארף ראט-שעצקי, קילער קרייז, פאר אונמענשליך פייניגען דאס 8-יאהריגע שוועסטערן-קינד, יאנינא סטאשאק.

דאס פארפאלק האט נאכ'ן טויט פון זייער שוועסטער גענומען די יתומה צו ערציהען. שפע-טער האבען זיי זיך מישב געווען, צו וואס טויג זיי דאס, האבען זיי גענומען דאס קינד שלאגען און הרג'ענען, ווילענדיג עס מאכען דעם טויט.

10 נאַכטשפּילן פון אונזער גרויסער קינסטלערין
אידא קאַמינסקא
אין דער סענסאַציאָנעלער פּיעסע פון בויסאָן
מאַדאַם X
מיט איהר בעריהמטען קינסטלערישען אַנסאַמבל, פון פרייטאָג, דעם 24 יולי אין שענסטען לאָדזשער טעאַטער „סקאַלאַ" (שטאַט־טעאַטער) שרודמיעסקאַ — 15 —
פּרטים לייענט אין די אַפישען און ווייטערדיגע אַנאָנסען.

גרויסע מאַניפעסטאַציע אין לאָדז

נעגען דאַנציגער היטלעריזם ווערט פאָרקומען מיטוואָך

מיטוואָך, דעם 22 ד. ח. ווערט אין לאָדז פאָרקומען אַ גרויסע מאַניפעסטאַציע אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע געשעהענישען אין דאַנציג און אויפ׳ן אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום.

דער בעשלוס וועגען דער מאַניפעסטאַציע איז אָנגענומען געוואָרען אויף אַ קאָנפערענץ אין דער קאָלאָניאַל און ים־ליגע, אין וועלכער ס׳האָבען אָנטיילגענומען פאָרשטעהער פון פערשידענע אָרגאַניזאַציעס די מאַניפעסטאַציע קומט פאָר מיטוואָך 7 אין אָוועגד אויף וואָלדנע רינעק.

ס׳וועט אָנגענומען ווערען פאָלגענדע רעזאָלוציע 1) דער סטאַטוט פון דער פריי־שטאָט דאַנציג, די שטענדיגע פאָרט־שטאָט פון פוילען, איז נאָך דער מלחמה פעסטגעשטעלט געוואָרען אַזוי, אז ער האָט נאָר טיילוויז בעפרידיגט די רעכט און נויטיגע בעדערפענישען פון דער פוילישער מלוכה.

2) דער סטאַטוט פון דער פעלקער־ליגע איז נאָר אַ טייל פון די טעריטאָריאַלע בעשטימונגען פון ווערסאַלער טראַקטאַט, וועלכער גאַראַנטירט דעם אייראָפּעאישען שלום די דאַנציגער מאַכט איז די מאַכט פון דער פריישטאַט — און נישט פון א סובערענער מלוכה און דעריבער דאַרף זי אויפהערען פאָליטיק און אויכערליכע מאַניפעסטאַציעס, וועלכע ס׳איז פרובען וואָס פיהרען צו דעם אַזוי־גערופענעם „בע־פרייען זיך פון דאַנציג" פון די בעשטימונגען פון ווערסאַלער טראַקטאַט — וואָס זענען איבריגענס געגען די דאַנציגער אינטערעסען, מוזען זיך אָנטרעפען אויף אַ ווידערשטאַנד פון דער פוילישער רעפּובּליק, וועמענס רעכט און פליכט ס׳איז צו שטעהען אויף דער וואַך פון שלום ביים באַלטישען ים, ווער ס׳בעדראָהט די זיכערקייט און שלום ביים באַלטישען ים בעדראָהט אויך די זיכערקייט און שלום פון פוילען.

* * *

די פערוואַלטונג פון די פּראָפעסיאָנעלע קלאַסען־פעראיינען האָט בעשלאָסען צו דעלעגירען דעם פאָרזיצער שטשערקאָווסקי אַנטיילצונעמען אין דער אַנטי־היטלעריסטישער מאַניפעסטאַציע, כדי אָנצונעהמען אַן׳ענטשפּרעכענדע שטעלונג אין נאָמען פון די קלאַסען אָרגאַניזירטע אַרבייטער.

* * *

(א) היינט וועלען פאָרקומען עטליכע פּראָטעסט־מיטינגען, גערופען דורך געזעלשאַפטליכע און פאָליטישע אָרגאַניזאַציעס, אויף וועלכע עס וועלען אָנגענומען ווערען פּראָטעסט־רעזאָלוציעס געגען דאַנציג. עס איז אויך מעגליך, אז ס׳וועט זיין אַ גאַסען־דעמאָנסטראַציע.

אַרעסטירט די גנבים פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור"

וועלכע האָבען סיסטעמאַטיש בעגנב׳עט די קאָנפעקציע־לאַגערן

(א) די לעצטע צייטען האָט מען אין די לאַגערן פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" בעמערקט ווי עס פעהלען שטיקער קאָנפעקציע.

נאָך אַ לענגערע אָבסערוואַציע איז געלונגען צו דערגעהן, ווער עס זענען די „מייסטערס" דערפון, דאָס זענען די אַרבייטער: העניק קלימעל, יוזעף לוצקי און קאַראָל טשעפּליכאַ. זיי האָבען די סחורה ארויסגעטראָגען פון לאַגער, שפּעטער עס פערקויפט דעם מייסטער פון דער „ווידז.־מאַנופאַקטור", וואַצלאַוו וואָלניצקי. ער האָט עס ווייטער פערקויפט צו דער געוועלבערין מאַריאַנאַ שמיגראָווסקאַ.

אַלע פערדעכטיגע זענען איבערגעשיקט געוואָרען אין רשות פון דער געריכטס־מאַכט.

אַן׳אינדיווידועלער לוין־אָפּמאַך איז נישט גילטיג

בעת ס׳איז דאָ אַ קאָלעקטיווער לוין־אָפּמאַך

(א) דער מוירער־אַרבייטער יאַן גאַלאָנזקי, האָט אַריינגעטראָגען אַן׳אָנקלאַגע אין אַרבייטס־געריכט געגען זיין מייסטער ווענגזשין, וועגען צוצאָהלען איהם דעם אונטערשיד פון לוין.

דאָס אַרבייטס־געריכט האָט גאַלאָנזקאַ׳ן צוגעפּסקנ׳ט די תביעה, אַרויסגעהענדיג פון דער הנחה, אז אינדיווידועלע אָפּמאַכען קענען נישט זיין גילטיג, בעת ס׳איז דאָ אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך. דערפאַר האָט געמוזט צאָהלען גאַלאָנזאַק׳ן דעם פּרייז, וואָס עס זעהט פאַר דער קאָלעקטיווער לוין־אָפּמאַך, נישט ווי ער האָט זיך משוה געוואָרען מיט גאַלאָנזאַק׳ן.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט,־געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען און געמט אָן
פּיעטריקאָווער 161, טעל. 245-21
פּראַנט דריטער שטאָק
פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונד
זונטאג פון 8–11 בייטאג.
פאַר פרויען אַ בעזונדער וואַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

די לאָדזער בערעטען־פּראָדוקציע

עראָבערט נייע גרויסע אָפּזאַץ־מערק

(אג) אין משך פון די לעצטע 2 חדשים האָט מען אויפ׳ן לאָדזער מאַרק פון בערעטען־פּראָדוקציע בעמערקט אַ זעהר גינסטיגע ערשיינונג, וואָס ערלויבט צו האָבען די בעסטע האָפנונגען. עס האַנדעלט זיך אין דעם, אז די לאָדזער בערעטען־פּראָדוקציע האָט עראָבערט מערק, וואָס קענען אין אַ געוויסער מאָס לעזען דאָס פּראָבלעם פון בערעטען־עקספּאָרט פאַר דער לאָדזער פּראָדוקציע.

קודם־כל איז געלונגען אַנצוקניפּען אַ קאָנטאַקט מיטן פּאַלעסטינער מאַרק. ביז איצט איז דער דאָרטיגער מאַרק געווען בעהערשט פון דער פראַנצויזישער פּראָדוקציע און טיילווייז אויך פון דער אייגענער פּראָדוקציע. דער פראַנצויזישער בערעט איז אָבער פון הויכער קוואַליטעט און דער לאָדזער, הגם פון אַ נידריגערער קוואַליטעט ווי דער פראַנצויזישער, איז ער אָבער בעדייטענד ביליגער פון איהם. דער פּאַלעסטינער בערעט איז פון אַ בעדייטענד נידריגערער קוואַליטעט ווי דער פוילישער און די אָביעקטיווע בעדינגונגען זענען דעריבער פאַר דעם פוילישען בערעט אויף דעם ארץ־ישראל זעהר גינסטיג.

ווייטער איז געמאַכט געוואָרען אַן׳עקספּאָרט פּרוב פון בערעטען קיין מעקסיקאָ, אַמעריקאַ (ניו־יאָרק) און מאָנטרעאָל און קאַנאַדאַ, די דאָזיגע אָפּזאַץ־מערק זענען זעהר גרויס און אויב דער קאָנטאַקט זאָל מיט זיי איינגעהאַלטען ווערען וואָלט מען געקאָנט פערדרייפאַכען די פּראָדוקציע פון בערעטען אין לאָדז. אויף יענעם מאַרק טרעפט דער לאָדזער בערעט נישט אָן אויף קיין קאָנקורענץ, אָבער דאָנעגען איז דאָ אַן׳אַנדערע מניעה, אין נעמליך: די פערטייערונג פון די פּרייזען צוליב די טראַנספּאָרט־קאָסטען דערצו איז נויטיג צו דעם דאָזיגען עקספּאָרט גרויסע קאַפּיטאַלען. ווי מען מעלדעט פון אינפאָרמירטע קרייזען, וועט אָבער דער עקספּאָרט פון בערעטען מעבר לים רעאַליזירט ווערען.

פון די איירּאָפּעאישע מערק איז דער בערעטען־פּראָדוקציע געלונגען צו עראָבערן אין דער לעצטער צייט דעם פינלענדישען מאַרק פון וואו זי האָט אַרויסגעשטויסען די טשעכישע פּראָדוקציע.

„תומכי אורחים" פּאַמאַרסקאַ 18
פּאַרק העלענאָוו
היינט זונטאָג, דעם 19־טען יולי פון 2 נאָכמ. קומט פאָר
לטובת דעם הילפס־פעראיין „תומכי אורחים" אַ
גאַרטען־פערוויילונג
מיט זעהר אַ אינהאַלטסרייכען פּראָגראַם!
10 שעה פערגעניגען
אַרטיסטישע אויפטריטען: מ׳יעטש. מיעטשקאָווסקי
ס׳נעמען אַנטייל דער הומאָריסט
די פּאָפּולערע וואָדעוויליסטקע יאַנינאַ זגאַרזשעלסקאַ
און דער בעליבטער הומאָריסט יעזשי לענסקי
מיט אָריגינעלע טענץ וועט אויפטרעטען דער בעליבטער באַלעט־מייסטער ב. ליבאָוויטש.
סימפאָנישער קאָנצערט אונטער דער לייטונג פון דיר. סעוו. פּיעטרושקאַ.
פאַנטען־לאָטעריע פון 1200 פאַנטעי צוו. אַנד. לעבעדיגער אינווענטאַר, און פיל וועט־פולע געווינסען 30 גר. אַ לאָס, יעדער לאָס געווינט.
בעמערקונג: יעדער בעזוכער ווערט געפילמט ביים אַריינגאַנג אין גאָרטען.
איינגענער כשר׳ער בופעט. —::— הוזה־בילעטען צו 75 גראָשען פערקויפט די
פעראיינס־קאַנצעלאַריע היינט און זונטאָג ביז 6 אָוונד.

ק. מלאַר
דאַן־דאַמינגאַ

ראָמאַן

124

אָבער ווי אַ געהיימער צייכען האָט זיך ענטריבען איבער שטעט און פּראָווינצען, אין דער אייזאַמער ראַטשאַ, ערגעץ צווישען היילען ביז די מאַרמאָרנע פּאַלאַצען אויף קאַנטעט, די בשורה מיט דעם בייזען נייעס וועגען די אויפשטאַנדען, וועגען געהרגעטע און פערוואונדעטע, וועגען צוזאַמענשטויסען צווישען מחנות מיליטער און פּאָליציי, וועגען אָנפאַלען פון דערוואַרטירען און אַנטלאָפענע אויף קליינע שטעט לעך און דערפער.

עס זענען געווען צייטען וואָס ידיעות אין דער הויפּטשטאָט אָדער אין די צפון־פּראָווינצען וועגען דער לאַגע אין ריאָ גראַנדע דאָ סול האָט מען געמוזט קריגען דורך די שכנותדיגע לענדער, די צענטראַלע רעגירונג איז געווען דערשלאָגען און אויפגעבראַכט איבערהויפּט האָט מען זיך געכעסט אויף אַרגענטינע און אורוגוואַי. ווייל זיי האָלטען זיך ווייט פון נייטראַליטעט, מען האָט דערציילט אז די רעבּעלען אין ריאָ גראַנדע דאָ סול, נישט נאָר וואָס זיי קענען זיך פריי בעוועגען מיט די גרעניצען, און אריי בערלויפען, דעמאָלט ווען עס דראָהט זיי די געפאַהר פון דעם לאָיאַלען מיליטער און פון די פערשטאַרקונגען וואָס די רעגימענטען קריגען פון די שכנותדיגע פּראָווינצען, נאָר די אויפשטייענדיגע בעקומען נאָך אַמוניציע און אינסטרוקטאָרען פון דאָרט. און דאָס וויכטיגסטע אין דער צייט וואָס די רעגולערע פּראָ־ווינץ־אַרמעי קען אַפילו נישט איינקויפען אויף יעדער זייט גרעניץ די געהעריגע שפּייזען פאַר זיך און פּאַשע פאַר די פערד.

פּאַראַלעליש האָט זיך נאָך די פעדעראַלע רעגירונג נישט געמישט אין חער אַנטוויקלונגען, זי האָט נאָר געהאַלטען גרייט איהר קריגס־פלאָט אין די וואַסערען פון סאַנטאָס, די מאַרינען זענען געווען אויסגעשטאַט ווי צום פראָנט. די פּאָרטיפיקאַציעס, די נאַטירליכע פעסטונגען, וואָס האָבען זיך געהויבען מיט גרינער פּייכטקייט ביי די אַריינפאָהרען אין די בראַזיליאַנישע וואַסערן, זענען געווען בעוואַכט, די אַרסענאַלען וואָס האָבען מיט זיך פאַרגעשטעלט קליינע און זונניגע אינז־אינמיטען ים, און האָבען בעטריסט מיט ווייס־קייט פון נייע מויערען, רויטקייט פון בלעכענע הע־כער, קופּאָלען און טורעמלעך, געטונקען אין הייסען ליכט און געשאָטענט ווי מיט פינגער פון די שיטערע גרינע פּאַלמעס, האָבען איצט געהאַט אַן׳אַנדער אויסזעהן, אַרום־און־אַרום האָבען אַרומגערינגעלט קליינע ישלעפּ־שיפלעך, וואָס האָבען געשפּיגען נעדיכטע שוואַרצען רויך. דאָס האָט מען געטאָן נאָכט געלאָדענט די קריגס־שיפען און זיי צוגעגרייט צו דער מלחמה...

אין די שטעט האָט מען קיין גרויסע בעדייטונג נישט געוואָלט צוגעבען צו דעם אויפשטאַנד. די צייטונגען האָבען געבראַכט די נייעס, הגם מיט גרויסע קעפּ אָבער נישט מיט קיין וויכטיגקייט. דעם קריגס־צושטאַנד האָט מען נישט פערשטאַרקט. אָבער דער וועקסל פון דער וואַלוטע איז מורא׳דיג געפאַלען און אין אויסלאַנד איז מען מיט הלוואות געוואָרען זעהר פאָר־זיכטיג.

די פעדעראַלע רעגירונג האָט אַ לאַנגע צייט מורא געהאַט זיך אַריינצומישען אין די סול־געביטען מיט איהר איינטערווענציע. זי האָט זיך געפּרובט אַרויס־הדרען מיט פערשידענע תירוצים, דערקלערט אז דאָס איז אַ לאָקאַלער קאַמף צווישע זאַנהעגטער און געגנער פון דעם פּרעזידענט פון יענעם שטאַט; אז לויט דער קאָנסטיטוציע טאָר זיך די צענטראַלע נישט מישען...

אָבער אין דער אמת׳ן האָט מען געוואוסט די סיבות פון דעם נישט אינטערווענירען. אין סאַן־פּאַולאָ איז אויך נישט געווען נעגנוג היימליך. עס זע נען שוין פאָרגעקומען קליינע „אינצידענטען" אין די מיליטערישע רייהען, שפּאַנען האָבען מיטגעטיילט, דעם קריגס־מיניסטעריום וועגען געהיימע פאַרבּעריר־טונגען אין די קאַזאַרמעס פון „קאַרפּאָ מיליטאַר דאַ כאן פּאַולאָ". און אַן עס סגייען אַ געהיימע קאָנפערענ־צען צווישען איזידאָראָ דיאַז לאָפּעז, דעם אַלטען, אויס געפּרובטען רעוואָלוציאָנערען פיהרער, און בעוואוס טע גענעראַלען, מכוח אָפּשנײַדען די פּראָווינץ סאַן־פּאַולאָ פון צענטראַל בראַזיליען און גרינדען אַ פּער יוטרערע מלוכה.

די ידיעות האָבען שטאַרק בעאומרוהיגט די מי־ליטערישע לייטונג פון דער הויפּט־רעגירונג. די אַד־מיראַליטעט איז נישט געשלאָפען, די מאַטראָסען פון רעגירונגס האַנדעלס־פלאָט האָבען געקראָגען אַ גע־היימען בעפעהל זיך צוצוגרייטען און זענען אין גע־היים דערקלערט געוואָרען אַלס מיליטערישע מאַרי־נערס און האָבען געמוזט דורכגיין אַן׳איילינגע מיליטערישע איבונג.

אין סאַן־פּאַולאָ איז דער פּלאַן געווען אויסגעאר־בעטעט אז ווי נאָר דאָס פערדלאַנט מיליטער וועט זיך אַוועקלאָזען אין דער ווייטער דרום־פּראָווינץ צו הילף דעם לאָיאַלען מיליטער פון גענעראַל ריקאַרדאָ סאַנ־אַנאַ־דע־אַמאַראַליאַ דעם שעף פון די דרומדיגע גאַרניזאָנען וואָס שטייט שטאַל־און־אייזען פאַר דעם פּראָווינץ־פּרעזידענט און בעמיהט זיך מיט דער אַרקעסטער האַנד אונטערצודריקען דעם אויפשטאַנד — וועט זיך אין סאַן־פּאַולאָ אָנהויבען די בעוועגונג. די רעבעלען פון ריאָ גראַנדע וועלען זיך דעמאָלט לאָזען אין דער נידער צו דרום און וועלען בעגעגענען דעם רעגירונגס־חיל אויפ׳ן וועג עס וועט זיך אָנהויבען די פּאַרמעלע שלאַכט אין יענע געגענדען וואו נאָר די ריאָגראַנדער ווייסען ווי אַ פּוס צו שטעלען, וועט לען זיכער צושלאָגען די אַרמעע פון דער רעגירונג און די איבעריגע וואָס וועלען אַנטלויפען צוריק, וועט לען שוין אַריינפאַלען צו זיי אין די הענט אַריין, אַזוי צרום וועט סאַן־פּאַולאָ שפּילען אַ וויכטיגע סטראַ־טעגישע חלק, וועט זיך איינבייסען אין קאַרק פון דער רעגירונגס אַרמעי, וועט זי צעשטיילען און אָפּ־שניידען און דעמאָלט איז שוין קיין ספק נישט אז זייער אויפשטאַנד וועט פולשטענדיג געלונגען. נאָר וועלען זיי די פּראָווינצען פון סאַן־פּאַולאָ אָפּריי־סען, נאָר וועלען נאָך מיטשלעפּען אַנדערע וויכטיגע שטאַטען פון לאַנד. די צענטראַלע פּראָווינצען וועלען זיכער צושטיין צו זיי נאָכדעם. ווי די רעגירונג וועט ליגען אַ צעבראָכענע און אַ צעשמעטערטע.

וועגען דעם קאַך, וואָס האָט זיך אויפגעהויבען אין די סאַמע געדערים פון מיליטערישען קעסעל אין סאַן־פּאַולאָ האָט דאָס פאָלק קיין אהנונג נישט גע האַט. בלויז דיפּלאָמאַטיע האָט עס דערפיהלט, מען האָט אָנגעהויבען אַרויסצוציהען די קאַפּיטאַלען פון די סאַן־פּאַולער בענק. מען האָט פערמינדערט די אַרבייט און אָפּגעשטעלט די בויאונגען פון געוויסע אונ־טערנעהמונגען, אַזוי אַרום האָט ווי איין האַנד אָפּגע־שטעלט די קייט פון דער מאַנופאַקטורישער בעוועגונג. עס האָט אָנגעהויבען אַריינטרעטען אַ קריזיס און אַר־בייטסלאָזיגקייט. האָט זיך דאָס פערפּיטערונג פון די מאַסען געשטאַרקט און טעדראָהט. דאָס גראָד איז נישט געווען קיין גוטער אויפטו פאַר דער רעגירונג, אָדער זייער גינסטיג פאַר די מיליטערישע אָנפיהרער. די לאַגע איז דאָ געווען אַן׳ערגערע ווי אין ריאָ־גראַנדע. ווייל אידער יענע קענען זעהן די איינטער־ווענץ פון די פעדעראַלע חילות, קענען זיי די גאַנצע פּראָווינץ האָבען ביי זיך אין די הענט. חאָ אַני פאַר ליסטאַ איז עפּעס אַנדערש: ווען מען זאָל אַפילו אָפּ־שניידען דעם באַהן־וועג פון ריאָ, קען חער מיליטער־רישער פלאָט אין איין נאַכט דערשווימען ביז סאַנ־טאָס און דאַן דער וועג אַ קורצער, הגם זעהר אַ שווע־רער, אַ באַרגיגער ביז סאַן־פּאַולאָ.

פאַר דעם סאַן־פּאַולער אויפשטאַנד איז דורכ־אויס נייטיג געווען דאָס ערשטע צו האָבען אָקופּירט סאַנטאָס, אָפּשניידען דעם שליסעל צו דרום פאַר דער פעדעראַלער אַרמעע און פלאָט. אָבער דאָס איז געווען אונמעגליך: דער קריגס־פלאָט פון בראַזיליען האָט זיך געפינען אין סאַנטאָס, די מאַרינען־שולען, די גרויסע פולווער־לאַגערן, די מיליטערישע רעבעלען אין סאַן־פּאַולאָ האָבען זיך געמוזט שטיצען בלויז אויף זייער קאַוואַלעריע, אינפאַנטעריע און פּוסט־ציר. אַמוניציע האָבען זיי געהאַט גענוג. אָבער געגען אַ באָמבאַרדירונג פון קריגס־שיפען אויף דער שטאָט פון סאַנטאָס אַרויף זענען זיי געווען מאַכטלאָז, האָט מען געגערעכענט אז דאָס וואָלט נאָר געקענט אַן׳אויסער־ליכער שונא, אָבער די אייגענע רעגירונג וועט דאָס נישט אָנווענדען. זי וועט טראַכטען פערניכטען אַ שטאָט מיט הונדערטער טויזענטער איינוואוינער.

(פאָרטזעצונג קומט).

פּאַרק הערענאַוו טעל. 209-32

שבת, דעם 25 יולי, 8.45 אָוונט, נאָך דעם קאָלאָסאַלען ערפֿאָלג איינציגער קאָנצערט

ליבלינג פֿון לאָדזשער פּובליקום

לאָלאָ פּאַלמאָן

פֿון דער בעריהמטער פֿאָלקס-זינגערין, דער שטאָלץ פֿון דער יודישער עסטראַדע, אין איהר נייעסטען שלאַגער-פּראָגראַם!

אין פּראָגראַם: יודישע פֿאָלקס-מוזיק. איינטריט אין גאָרטען פֿון 2 נאָכמיטאָג. פֿון 4 נאָכמ. סימפאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פֿון דיר. ס. פּיעטרושקאַ.

איינטריט-בילעטען צו 80 גר. פֿערקויפֿט די קאַסע פֿון הערענאַוו. אָלגאָווע אין פֿאַרפֿערקויף צו 54 גר. צו בעקומען אין קאַסע פֿון פֿילהאַרמאָניע אויך אין דער טערקישער קאָנדיטאָריי פּיעטריקאָווער 12.

זי האָט נישט געוואָלט ווערען זייַן כלה

האָט ער חתונה-געהאַט מיט איהר שוועסטער, כדי צו נעמען נקמה

טראַגעדיע אויף פאַמיליען-פּלאָנטער מיט שפּאַגענדע פּאַסירונגען, וואָס האָט זיך אָנגעהויבען אין לאָדז און פֿערענדיגט אין אַמעריקאַ

שמואל וויניצקי דערצעהלט אין ניו-יאָרקער „פֿאָרווערטס":

„די געשיכטע האָט מיר דערצעהלט פֿרוי פּערל קאַנטאָר, פֿון 7913 בעי פּאַרקוועי, ברוקלין, ניו-יאָרק. זי האָט דערביי בעמערקט:

— דאָס, וואָס איך דערצעהל אייך, איז נישט נאָר אַ געשיכטע פֿון מיין אייגענעם לעבען, נאָר אויך פֿון דריי-פֿיר אַנדערע מענשען. עס איז אַ געשיכטע פֿון צוויי פֿאַמיליעס, וואָס דאָס לעבען האָט זיי פֿערפּלאָנטערט איינע מיט דער אַנדערער. אַ רייכע פֿאַמיליע און אַן אָרימע פֿאַמיליע.

ביידע פֿאַמיליעס האָבען געלעבט אין לאָדז, נאָר די רייכע אין רייכען טייל פֿון שטאָט, אויף דער אַנדזשעיאַ גאַס, און די אָרימע, אין אָרימען געגענד אין באַלוט, אויף דער זגערזשער גאַס.

די געשיכטע האָט זיך אָנגעהויבען נאָך מיט אַ דור פֿאַר מיר — האָט קאַנטאָר ווייטער בערעדט — אויך אין לאָדז, און מיט מענשען, וואָס האָבען געהאַט אַ גרויסען שייכות מיט מיר. איהר וועט זיך דערוויסען שפּעטער אין גאַנג פֿון מיין דערצעהלען אייך.

אַלזאָ, דאָס איז געווען מיט פֿיל יאָהרען צוריק. אויף דער זגערזשער גאַס האָט דעמאָלט געוואוינט אַ גוו'סער יוסף לעווין. דאָס איז אין די יונגע יאָהרען געווען אַ לערנער, אָבער נאָך דער חתונה האָט ער זיך געמוזט נעמען צו עפּעס און ער איז געוואָרען אַ „שרער". לעווין איז געווען אַ גרערער חסיד, אָבער ער פֿלעגט זעהר זעלטען פֿאָהרען צום רבי'ן.

לעווין האָט געהאַט צוויי קינדער, צוויי מיידלעך: מרים, די עלטערע, און חנה, אַ יונגערע פֿון איהר מיט אַ יאָהר.

מרים איז באַלד פֿון קינדווייז אָן געוואַקסען גאַנץ אַנדערש ווי חנה, אָדער חנה'לע, ווי די עלטערען האָבען זי גערופֿען. מרים איז געוואַקסען אַ שעהן געזונד קינד, אָבער חנה'לע האָט כסדר זיך געפֿיהלט שלעכט און האָט אויסגעזעהן פֿערגרינט און קרענקליך.

ווען די מיידלעך זענען אונטערגעוואַקסען, און עס האָט געפֿעהלט אין הויז אויף ברויט, האָבען זיי ביידע געמוזט אַרויסהעלפֿען דעם פֿאָטער.

מרים איז אַלט געווען אַ יאָהר 17, מיט רויטע בעקלעך און בלויע אויגען. אין יענער צייט, ווען דער פֿאָטער האָט זי דאָס ערשטע מאָל מיטגענומען אין דעם פּלאַץ, וואו ער האָט געאַרבייט, און געוויזען איהר ווי אַזוי צו „שערען אַ קעסטל". זי האָט זיך די אַרבייט אויסגעלערענט אין גאָר אַ קורצער צייט און האָט געאַרבייט אויף אַ „שעמע" נעבען איהר פֿאָטער.

חנה'לע ווידער, וועלכע איז געווען 16 יאָהר אַלט, האָט דער פֿאָטער בעזאָרגט מיט אַ שפּינרעדעל אין דער היים און זי האָט געשפּינען ווען נאָר זי האָט זיך געפֿיהלט גוט, און אַזוי-אַרום האָט זי אויך פֿערדינט עטליכע רובעל אַ וואָך, צושטייער אויף פּרנסה.

ביי דער זעלבער פֿירמע, וואו לעווין האָט געאַרבייט, און וואו ער האָט אַרויפֿגעבראַכט זיין טאָכטער, מרים, האָט אויך געאַרבייט אַ בוכהאַלטער, אַ יונגערמאַן מיט'ן נאָמען באַריס קאַנטאָראָוויטש.

באַריס איז געווען אַ פֿרעהליכער בחור, רויט-האָריגער און ער איז געווען אַ היציגער אין טעמפּעראַמענט.

ער איז געווען אַ מינסקער, און איז דאָרט געגאַנגען אין גימנאַזיום, אָבער ווען ער איז געווען אין זעקסטען קלאַס האָט מען איינמאָל געפֿונען אויף דער וואַנד פֿון קלאַס אויפֿגעשריבענע ווערטער: „זאָל לעבען די רעוואָלוציע!" עס האָט זיך באַלד אָנגעהויבען אַ שטאַרקע אויספֿאָרשונג אויסצוגעפֿינען ווער עס האָט דאָס געטון. מען האָט פֿערגליכען די האַנדשריפֿטען פֿון אַלע סטודענטען, און דער-חשד איז געפֿאַלען אויף דריי, וועמעס האַנדשריפֿטען זענען געווען ענהליך צו דער, וואָס האָט געשריבען די ווערטער אויף דער וואַנד. באַריס איז געווען איינער פֿון די דריי. מען האָט אַלע דריי באַלד אויסגעשלאָסען פֿון גימנאַזיום, און אַזוי ווי ער האָט מורא געהאַט פֿאַר ווייטערדיגע פֿערפֿאָלגונגען, איז ער באַלד אַוועק קיין לאָדז, צו זיינעם אַן אָנקעל. דאָרט האָט ער זיך אַביסעל צוגעלערענט צו זיין בוכהאַלטער און ער האָט בעקומען אַ שטעל.

באַריס איז געווען אַ פֿרייער פֿויגעל, ער האָט געלאַכט פֿון רעליגיע און זיין בעסטער מאכל איז געווען גוי'אישער קעלבאַסאַ. די פֿרומע מענשען, וואָס האָבען געאַרבייט אין דער פֿאַבריק האָבען זיך דערפֿאַר געהאַלטען פֿון דערווייטענס פֿון איהם. בלויז לעווין האָט זיך געהאַלטען אַביסעל נאָהענט צו איהם.

לעווין איז געווען אַ הונגעריגער נאָך בילדונג און וויסענשאַפֿט. און ער האָט דערזעהן אין באַריס'ן אַ קענער. באַריס פֿלעגט אַלע מאָל צוקומען צו לעווינ'ען און מיט איהם איינ'טענה'ען פֿערשידענע זאַכען, און דערביי אַלעמאָל זיך אַרויסגעשטעלט פֿאַר אַן אַפּיקורס.

איינמאָל, ווען באַריס איז צוגעקומען צו לעווינ'ען, האָט ער פּלוצלינג דערזעהן מרים'ן און ער איז געבליבען שטעהן בעוואונדערן איהר שעהנקייט. ער האָט געפֿרעגט לעווינ'ען ווער דאָס מיידעל איז, און ווען לעווין האָט איהם געענטפֿערט, אַז זי איז זיין טאָכטער, האָט באַריס אויסגעשריגען:

— פֿאַרוואָס האָט איהר מיר נישט געזאָגט פֿריהער נאָך, אַז איהר האָט אַזאַ שעהנע טאָכטער, איך וואָלט דאָך שוין דאָ לאַנג געווען...

— מוחל, מוחל! — האָט דער פֿאָטער איהם געענטפֿערט אין אַ גוטמוטיגען טאָן. — זאָל מיין מאָכטער זיין בעשערט עפּעס בעסערס, ווי אַזאַ קעלבאַסניק, ווי דו ביזט!...

(ווייטער — מאָרגען)

זיי האָבען זיך נוקם געווען אין אויטאָמאַט

צוהאַקט די שפּיל-מאַשין נאָכ'ן פֿערשפּילען דאָס גאַנצע געלד

(א) צוריק מיט צוויי יאָהר האָט די אַדמיניסטראַטיווע-מאַכט פֿערווערט דאָס שפּילען אויף די אויטאָמאַטען, אין וועלכע מ'האָט אַריינגעוואָרפֿען צו 5, 10, 20 און 50 גר. און געוואונען דאָפּעלט און דרייפֿאַך ביז צעהן-פֿאַך. פֿערשטעהט זיך אַז מ'האָט מעהר פֿערשפּילט ווי געוואונען.

דאָס פֿערווערען די אויטאָמאַטען איז געשעהן צוליב דעם, וואָס ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז נישט נאָר, וואָס דערוואַקסענע מענשען פֿערשפּילען דאָרט זייערע פֿערדינסטען און דערפֿאַר הונגערן זייערע ווייבער און קינדער, נאָר עס שפּילען דערויף שול-קינדער. וואָס אנשטאָט צו געהן אין שולע, שפּילען זיי אויף דער מאַשין.

האָט זיך טאַקע קיינער נישט גענומען צום האַרצען וואָס מ'האָט צוריק מיט דריי יאָהר פֿערווערט דאָס שפּילען אויף די אויטאָמאַטען.

לעצטענס האָבען זיך צוריק בעוויזען די אויטאָמאַטען און ווי בעוואוסט, זעהט מען ווייטער דאָס זעלבע: עס שפּילען אַרבייטער, וועלכע פֿערשפּילען די לעצטע גראָשענס עס שפּילען הויפּטזעכליך די יוגענד, וועלכע ווערט אַריינגעטריבען אין האַזאַרד און אַ דעפּרעסיע.

אזא האַזאַרדאָווע שפּיל איז נעכטען פֿאָרגעקומען אין גאַסטראָנאָמישען אנשטאַלט אויף רוג פּיעטריקאָווער און 6-טער שערפּיען. ווי עס האָבען געשפּילט עטליכע יונגלעך פֿערשפּילענדיג זייער גאַנץ געלד און נישט האָבענדיג מעהר איינצושטעלען האָט איינער גענומען אַ קוועל פֿון ביער און געטוהן אין אויטאָמאַט, זיין ביישפּיל האָבען נאָכגעטוהן אַלע אַנדערע און דער סוף איז געווען אז דער אויטאָמאַט איז געוואָרען צובראָכען אויף שטיקלעך.

אַכטוהענדיג דאָס שטיקעל „אַרבייט" זענען זיי אַנטלאָפֿען נאָך איידער ס'איז אָנגעקומען פּאָליציי.

אפשר וועט שוין איצט די מאַכט פֿערווערען דאָס שפּילען אויף די אויטאָמאַטען, אַזוי ווי זי האָט עס געטוהן צוריק מיט דריי יאָהר.

אַ הערצעל-ביאַליק אַקאַדעמיע

ביי די יורדנשטאַטלערישע חלוצים אין „הכובש"

היינט אָוונט קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון גרוד „הכובש", ליפּאָווע 43, אַ הערצעל-ביאַליק-אַקאַדעמיע.

עס וועלען געהאַלטען ווערען רעפֿעראַטען וועגען הערצל און ביאַליק.

שווער אָפּגעבריהט

בעתן פּוצען מלבושים

(א) די 27-יעהריגע קאַראָלינאַ נוימאַן (בוקאָווע 33) פּוצענדיג אַ קליידער מיט בענזין, האָט דער בענזין זיך אָנגעכאַפּט און אָנגעבריהט די נוימאַן דאָס פּנים מיט די הענד. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

„פֿרייער'ס" וואַקסען איבער נאַכט

(א) יוזעף גזשעלאַק האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז זיצענדיג אין אַ טעה-הויז, אויף 11 ליסטאָפּאַדאַ 54, האָט ער זיך בעקענט מיט אַ פֿרעמדען פֿערשוין, וועלכער האָט איהם יוזעפ'ן צוגעזאָגט צו שאַפֿען אַ פּאָסטען אַלס וואָזשני, און גענומען דערוויייל אַ קאַנטאַלע 15 זל.

איצט זוכט יוזעף די 15 זל. און די פּאָליציי — דעם חברה-מאַן.

אונטער די רעדער פֿון אַ וואָגען

(א) אויף בזשעזשינער גאַס איז אַרונטערגעפֿאַלען אונטער די רעדער פֿון אַ לאַסט-וואָגען, די 45-יעהריגע יאַנינאַ מאַרטשינקאָווסקאַ. אין אַ שווערען צושטאַנד איז זי אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

בלוטיג געשלעג צוליב אַ ירושה סטאָדאָלע

(א) אין דאָרף גאָרזשעטש איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג אויף העק און דרענגער און אַנדערע „גוטע" זאַכען צוליב אַ ירושה סטאָדאָלע. אין רעזולטאַט פֿון געשלעג איז מאַרטאַ האַרענבאַזשאַווא אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין אַ גסיסה-צושטאַנד אין שפּיטאָל. ליאָן האַרענבאַוש און זיין טאַטע מאַרטשין זענען אַרעסטירט.

דעם 15-טען יולי 1936 איז פֿאָרגעקומען אין דער צענטראַלע פֿון פּ. ק. אָ. אין וואַרשאַ די 41-טע ציהונג דער רייהע דאָס אויסלאָסעווען פֿון די פּרעמירטע ביכלעך פֿון די פּקדונות סעריע 2.

צו 1000 זל. בעקומען די בעזיצער פֿון פֿאָלגענדע ביכלעך:

35547	31768	1154
35574	33586	8965
35655	33979	15733
40183	34077	20401
44819	34532	23898
45977	35219	30195

דאָס ביכעל פֿון דער סעריע 1, וואָס איז אויסגעלאָסעוועט געוואָרען דעם 15-טען אַפּריל ד. י. און וואָס איז ביז איצט נישט רעאַליזירט געוואָרען איז № 28209

אויספֿלוגען קיין יוגאָסלאַוויען, רומעניען, בולגאַריען, טערקיי

מיט דער מעגליכקייט צו פֿערקירצען אָדער פֿערלענגערן דעם אויפֿענטהאַלט.

אינדיווידועלע ריטשאַלטען אין טשעכאָסלאָוואַקיי, עסטרייך, יוגאָסלאַוויען און רומעניען.

פֿערקויף פֿון קאָמפּענסאַציע-אַקרעדיטיווען.

„אורביס" פּיעטריק. 18, טעל. 249-40.

נייע געזעצען און צירקולאַרען.

אַרבייטס פֿערזיכערונג.

אין שייכות מיט דער בעשטימונג אַז אַ גייסטיגע אַרבייטערין האָט 60 פֿערזיכערונגס חדשים, היי־ראַט אין משך פֿון אַ יאָהר נאָכן פֿערלאָזען דעם פּאָסטען אָדער פֿערלאָזט דעם פּאָסטען אין משך פֿון 2 יאָהר נאָך דער חתונה איז זי בערעכטיגט צוריקצובקומען 50 פּראָצענט פֿון אָפּגעצאָהלטע ביטראַג אויפֿן חשבון פֿון די עמעריטאַל - לייסטונגען, גיט דאָס מיניסטעריום פֿאַר סאָציאַלער השגחה נאָך פֿאָלגענדע אויפֿקלערונגען:

די יענניגע גייסטיגע אַרבייטערינס וועלכע האָבען צוריק בעקומען 50 פּראָצענט פֿון דערמאָנטען בעטראָף פֿערלירען אויטאָמאַטיש דירעכט צו גענייסען פֿון די עמעריטאַלע לייסטונגען ד.ה. פֿון אינוואַלידען אָדער עלטער-רענטע.

די גייסטיגע אַרבייטערינס וועלכע בעקומען עמעריטאַלע לייסטונגען האָבען נישט קיין רעכט צוריקצומאָהנען די 50 פּראָצענט פֿון די אָפּגעצאָהלטע ביי־טראַגען.

בעקומענדיג צוריק די 50 פּראָצענט פֿון די אָפּגעצאָהלטע ביטראַגען פֿערלירען דורכדעם נאָך נישט אַזעלכע גייסטיגע אַרבייטערינס די רעכט צו גענייסען פֿון אונטערשטיצונג אין פֿאַל פֿון אַרבייטסלאָזיגקייט. דעסגלייכען האָט אויך דאָס נעמען אַרבייטס-לאָזען אונטערשטיצונג נישט קיין שום מניעה פֿאַר צו־ריקמאָהנען די דערמאָהנטע 50 פּראָצענט פֿון אָפּגעצאָהלטע ביטראַג.

לאָקאַל- שטייער פֿון דירות אין נייע הייזער.

דער פֿינאַנץ מיניסטער קלערט אויף אַז די רעכטליכע לאַגע פֿון בעפֿרייען לאָקאַטאָרען פֿון דירות אין נייע הייזער פֿון לאָקאַל-שטייער שטעלט זיך איצט אַזוי פֿאָר:

בעפֿרייט פֿון לאָקאַל-שטייער זענען לאָקאַטאָרען פֿון דירות אין נייע, אַריינגעבויטע אָדער צוגעבויטע בנינים, אויב זיי זענען פֿערענדיגט געוואָרען נאָכן 1 יאַנואַר 1919 אָדער וועלען פֿערענדיגט ווערען ביזן סוף 1940 יאָהר.

די הנחה איז גילטיג אין משך פֿון 10 יאָהר פֿאַר די בנינים אין וועלכע מ'האָט זיך אָנגעהויבען אַריינציהען פֿאַרן 1 יאַנואַר 1929 און אין משך פֿון 15 יאָהר פֿאַר די בנינים אין וועלכע מ'האָט זיך אָנגעהויבען אַריינצוציהען ערשט נאָכן 1 יאַנואַר 1929.

וואָס שייך איבערגעבויטע בנינים זענען די לאָקאַטאָרען בעפֿרייט געווען פֿון לאָקאַל-שטייער בלויז ביזן 1 יאַנואַר 1932 אַזוי אַז אין איצטיגען מאָמענט אונטערליגען זיי דער פֿליכט פֿון צאָהלען לאָקאַל-שטייער.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט פֿאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג סעקסועלע בעראַטונגען פֿון פּסיכאָ - אַנאַליזע

נעמט אָן פֿון 8—11 פֿון 5—8 אָוונט. שבת און חגאות פֿון 9—12.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פֿון ציינער און יאַסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20.

KINO-TEATR MIRAŻ

היינט און פֿאָלגענדע טעג! דער גענ'אַלער יודישער זינגער און אַקטיאָר

Józef SCHMIDT

אין דעם הערליכען פֿילם א. ג. „פֿערקויפֿטע שטימע"

אָנהויב 4 אַ זייגער נאָכמ.

NOWE PRAWO WEKSLOWE i HANDLOWE

opracował L. Lewandowski, sędzia Sądu Okręgowego, Wydział Handlowy.

Wydawnictwo Księgarni Łódzkiej „Czytaj", ul. Prez. Narutowicza 2.

פאהרט זיך מעשה פריץ

און צום סוף ערהאלט ער: אין כסף

(א) געהענדיג זיך אזוי אויף דער גאס, האט זיך אנטאגעני סלאווינסקי מישב געווען, הלמאי דארף ער זיך שלעפען צופוס אויף אזעלכע הייסע טעג, א מפהר קען ער זיך פאהרען אויף א טאקסובקע מעשה פריץ.

כר-הוה, ער האט זיך אריינגעזעצט אין דער טאקסובקע פון סטאניסלאוו גאלקא און געהייסען זיך פיהרען אהיים.

ווען ס'איז געקומען צום בעצאהלען, האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז לא עליכם „נאלע" און דער סוף איז געווען, אז סלאווינסקי וועט זיך האבען צו פערענטפערן פאר זיין פערגעניגען.

8-יעהריג קינד צוביסען!

פון א משוגענעם הונד

(א) אויף אינזשיניערסקא גאס איז צוביסען געווארען פון א משוגענעם הינד, די 8-יעהריגע בארבארא צוטשאק.

דאס קינד איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג אויף וויסאצקא 23, האט בעגאנגען זעלבסטמארד, טרינקענדיג זאלץ-זויערע, דער 43-יעהריגער ראיבער פערמאן. אין א האפנונגסלאזען איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די סיבה — נויט.

דער „מוהמע" פעסעלע'ס „געשעפטער"

איצט וועט זיך דאס מוהמעלע „אויסרוהען"—אין יושב-בסתר

(א) זייט א לענגערער צייט, דאס דער אויספארשונגס-אמט אבסערווירט די „אונטערנעהמונג" פון דער „מוהמע" פעסע ראבינאוויטש, לעגיאנוב 12.

די „מוהמע" האט געפיהרט איהר „געשעפט" אנדערש ווי אנדערע „מוהמעס", ביי איהר זענען נישט געווען קיין „פענסיאנערקעס". זי די „מוהמע" פעסע, האט איהר גרויסע וואוינונג איינגעארדענט מיטן גרעסטען קאמפארט, די גרויסע צימערן האט זי אפגעטיילט מיט ווענטלעך — „אלא גאבינעטען" און אהין אריין זענען געקומען פארלעך פון דער בעסערער געזעלשאפט, וואס זענען געקומען זיך אביסעל „ווייקען" — מילא וועמען ארט עס?...

זעהט איהר! — די מוהמע האט עס דווקא יא געארט — זי האט זיך נישט בעגניגענד מיטן פערדינסט, פון „אפגעבען" די גאבינעטען, נאר זי האט נאך די פארלעך נאכשפיאנירט, הויפטזעכליך דאס מין-היפה, און אז זי, די „מוהמע" פעסע איז געוואויר געווארען ווי אזא „זי" וואוינט איז שוין געווען א קלאג צו איהרע יאהרען. יענע האט שוין געמוזט „טון" דאס, וואס די „מוהמע" האט געוואלט, „זי" האט געמוזט אויפנעהמען געסט און דווקא ביי דער „מוהמע" און די גאבינעטען און דאס „פערדינסט" — פערשטעהט זיך האט די „מוהמע" צוגענומען, פאר מאכען א שווייג.

האט זיך אבער געטראפען א ווייבעל א קאזאק, און האט געמאלדען ווי מ'דארף און דער סוף איז געווען, אז די פאליציי איז אהין אריין און געטראפען דאס „געשעפט" אין גאנצען „בליה סעזאן". איצט איז דאס „געשעפט" געווארען פערחתמ'עט און די „מוהמע" — וועט זיך א קאפעטשקעלע אפרוהען אין יושב-בסתר.

בעפאלען און געשלאגען יודען

בעת'ן ארויסגעהן פון סטאשיץ-פארק

נעכטען 9 אין אווענד, ווען מ'האט פערמאכט דעם סטאשיץ-פארק, האבען די וועכטער געשלאסען די טיר אויף ציגעל-גאס, און געהייסען אלע שפאצירענדע ארויסגעהען דורך דער טיר אויף נארוטאוויטשא. ביים ארויסגעהען איז אבער פאר'ן טויער געשטאנען א גרויסע גרופע כוליגאנעס מיט שטיינער, אייזענס און מעסערס און מורא'דיג געשלאגען אלע ארויסגעהענדע יודען. אין גאס איז געווארען א גרויסע מהומה.

פיל יודען זענען שטארק צושלאגען. נאכ'ן אנקומען פון דער פאליציי, איז די ארדנונג צוריקגעשטעלט געווארען

טעאטער-פארשטעלונג און א גארטען-פערוויילונג אין „העלענאוו" לטובת „תומכי אורחים"

היינט זונטאג קומט פאר אין גארטען העלענאוו די לאנג-ערווארטעטע גארטען-פערוויילונג פערבונדען מיט מאבילזאציע פון ארטיסטישע קרעפטען אין וועלכער ס'נעמען אנטייל: דער פאפולערער הומאריסט און ליבלינג פון לאדז מיעטשסלאוו מיעטשקאווסקי, די פאפולערע וואדעוויליסטקע אנינא זגאזשעלסקא און דער בעליבטער יעזשי לענסקי. מיט אריגינעלע טענץ וועט אויפטרעטען דער באלעט-מייסטער ב. ליבאוויטש, זיי אלע צוזאמען וועלען אויספיהרען א פרעכטיגען ארטיסטישען קאנצערט פראגראם. אויסער דעם קומט [illegible]ישער קאנצערט אויסגעפיהרט פון שטרייך-ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. סטעפאן פיעטרושקא, וועלכער טרעט אויף צום 1-טען מאל אין היינטיגען סעזאן. ווייטער קומען נישט געוועזענע נאך אין לאדז אטראקציעס, ווי יעדער בעזוכער וועט ווערען ביים אריינגאנג אין גארטען געפילמט.

א חוץ דעם רייכען פראגראם וועט זיין א פאנטען-לאטעריע מיט 12000 ווערטפולע געווינסען, און דאן א ג'אנ'אייגענער ביליגער כשר'ער בופעט.

ווען מען נעמט אין אכט, דאס די פערוויילונג ווערט איינגעארדענט דורך דעם יודישען הילפס-פעראיין „תומכי אורחים" איז קלאר, אז אלע וועלען זיין היינט זונטאג אין העלענאוו [illegible] צו העלפען דער פערוואלטונג פון „תומכי אורחים" ערפילען דער פערוואלטונג פון „תומכי אורחים" ערפילען איהר פליכט לגבי דער ארימער בעפעלקערונג פון דער שטאט לאדז, און דורך דיין שטארקען דעם קאסע-בעשטאנד פון „תומכי אורחים".

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

2-טע קלאס; 2-טער טאג

20,000 zł. — 116433.
10,000 zł. — 3831, 140632.
5,000 zł. — 142693, 162082.
2,000 zł. — 59718, 182116.
1,000 zł. — 2730, 67954, 103708, 93187 126192, 144910, 180310.
500 zł. — 229, 62870, 76352, 101657, 106251, 184533.
400 zł.—1088, 135555, 174920, 176866, 190790.
250 zł. — 16400, 27532, 36308, 58031, 57542, 74639, 85327, 112292, 112907, 118661, 131112, 132871, 137559, 138315, 140681, 145863, 146221, 164346, 168965, 176480, 188379.
200 zł. — 5232, 11435, 16594, 18766, 18933, 32940, 43588, 47511, 47562, 49255, 54104, 63265, 71988, 77110, 81192, 80078, 82647, 91431, 106121, 109702, 122694, 126328, 129186, 141797, 147815, 148167, 152773, 153670, 154859, 155250, 164209, 164272, 164850, 172428, 175658, 178643, 182710, 189862.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po 150 zł.

104s 213s 389 928 1060s 162 72 251 571 73 738 95 841s 2108 264 428s 628 3085 261s 77 310 568s 879s 927 41 4319s 28s 52 53 408 20 8 72s 537s 650 849s 5066 73 130 1 59s 86s 430s 841 912s 6115s 389 650 947 7037 43s 121 81s 429s 83 617s 716 807 944 8303 501s 840 93 645s 9191 234 53 453s 604 708s 917s.

10312 484 873s 918 82 85s 11017 650s 720 65 12038s 268 354s 411s 883s 13052 484 712 85s 970 14406s 14s 634s 69 797 980 968s 15018 324 405s 25 61 752 16086s 127 42 53s 242 43 385 400 26 844 84 17130 534s 721 92s 806s 18391 426s 33s 860s 933 19068s 441s 53s 93s 516 769s 97s 829s.

20305 684s 705 6s 28 861s 97 914 2121s 216 79 82s 440s 51s 800 22024 506 857 909 23178s 239 735 86 822s 43s 24119 241 581 93 600 866s 916s 46 25262s 471 569 711 26766s 856 95727038s 682 777 28019s 208 443 592 592 648s 708 816 25s 97 29210.

30026 392 706s 925 31088 109 209 634s 32012s 58s 128 702 21s 873s 940 91s 33101 232s 771 34049s 168 267 759 883 35064s 321s 534 44s 46s 768 819 36075s 392 904s 37205 725s 56s 38817s 940s 39084s 149 473 535 872s.

40042 131s 39 95 203 95s 332 562s 800s 951 41030s 50s 183s 426 95 517 775 42456s 586 631 750 847s 43489s 544s 6 641 851s 75s 44093s 287s 966s 45294 312 634s 816 74 960 1s 73 46231s 507 981 47249s 681s 711s 874s 48173s 261s 310s 602 859s 49174 315 47s 424 9 60s 836s 971s

50044s 214 656s 701s 87 811s 51021 37s 59 117s 337s 84s 695 976 52063s 825 997 53001s 36 84s 315 528s 54041s 73s 346s 472 619 75 909 55242 327s 515 834s 969s 56286 653s 57271s 75 406 76s 523 53s 867 58031 55s 70 177 545s 53 56 626 71 8s59217 351 566s 857 972s.

60049 272s 433 698s 753 891 61035s 53s 147 212s 316s 603 715 95s 983s 99 62290s 303s 413 672 93156 259 65 411 549 620 48 716s 968 64146s 215s 310s 19s 627s 791 65260s 373 66536 677s 828s 79 67233s 512s 610s 777 994 68116 88s 238s 470s 639 766 906s 69207 51 87s 477 533 8s 818 980.

70012 43 556s 76s 83s 980s 71023 274s 435 672 849 72209 358 480s 514 622 31 728 84s 947 73600 85 74017s 277s 369 472s 536s 675s 904 87 75264 71s 309 542 614s 799 831 45s 76014 151 94s 276 81 339s 77072s 110 84 89 47s 461 733s 70 78224 542 78s 806s 90 954 96 79051 234.

80219 62 95 395 8s 551 53 727 32s 40 81033 220 312 450 562s 757 866 917s 82130 435s 70s 647 931s 83032 6 107 584 643 5s 909 70s 84112 222 671 722 872s 998 85007 224 346 835 941 86002 51 121 364s 476s 763 817 67 824 87019 148s 469 554 602s 6s 39 765s 829 89 88236 58 497 89047 52 206s 371s 481s 511s 15s 22 791.

90041s 69 429 929s 48 91163 431s 79 669s 723 917s 92013s 93s 244 9 72 308 55s 817 30 970s 93097 113 509 28 786s 94063 260s 643s 95220 471 98 602s 920s 96247 58s 405 514 614 702 74s 98s 97010s 51s 78s 275 676 804 50 70s 98290 304s 589 681 99050 206s 747 973.

100032s 94s 154 634s 828 101074s 305s 932s 102399s 473s 502s 103591 923 85s 104023 24 29 231 336s 72 961s 105373s 633s 780 881s 992 106121 449s 796s 886 107737 108199 305s 413 546 811 91 109317s 687 702s 93 807s 65.

110281s 566 73s 905s 111381 738 57 444s 112300s 686 709 30 3s 873 113135s 40s 250 574 114707 33 65 85s 992 115061 519s 36 609 781 933 116031 121s 205 362s 85 596s 686 850 112429 584 118004 602s 724 119024 59 77 152 700 80 7s.

120250s 74s 517 20s 760 96s 21045 122s 410 122162s 294 394 724 123125 29 81s 280 523s 630 97s 803 58 72 124004s 193s 514s 855s 999 125064 202s 394 728s 68s 982 126195 296 526 921 42 127115 32s 47 730 128003 117 80s 344 481s 91s 565 710 129027s 29 154s 86 237s 339 97 549 86s 733 860 948.

130055s 72 232 849s 131363 70s 400 735s 132189 404 23s 520 54s 915s 133230 532 929 134181s 86 500s 707 78s 926s 78 135171s 87 437s 520 136138s 96s 677 80 722s 945 137004s 59 248s 83 975 138017 38s 160 405 994s 139000 112 76 552 619s 759s 900s.

140115s 211s 61 83 354s 93 499 634 49 756 57 141103s 55s 329s 513 631s 835s 38 142217 33s 407 675 772s 143215 67 334s 722s 987 144029 125s 203 390 430s 896s 961s 145076s 332s 677 863 146032 79 96 146s 254 516 31s 750s 964 147051 440 80 510 61s 935s 85 148044s 926 149574s 75 886.

150041s 71 5s 112 223 39 334s 99 575s 840s 945 151084 125s 291s 416 595 670 152118s 201 311 45 55s 65s 435 701 153056 178 87 323 670 154143s 447 621 732 4s 813 155055 223 50 515 842s 16091s 146s 328 474 866 8 17148s 290 468 602 9 746s 158075s 198 311 420 735s 159636 712s 918.

160219s 59 738s 161038s 49 282s 363s 88s 898s 162759 807 72s 163156 82 220 351 446s 502 601s 53 942 164002 209 476 820 165027s 898 902 166086s 144 89s 300 40s 537 639 842 167519 40 51 6 634s 168425 56s 530s 3 86s 602 169085 236 509 39 630s.

170193 371s 456 676s 773s 171093 342s 651 908 57s 172012 58 145 6 347 474 9 173478 91s 612 887s 948s 174092s 155 437s 660 724s 25s 941 175028 175s 781 933 65s 175021 24 66s 233 341s 439 845s 997 177337 69 415 87 178076 209s 452 537 686 179037 55 176s 631 857 917s 98.

180180s 238 317s 459 514s 25 629 37 729 830s 181582s 620s 182230s 345s 468 632s 848 909 183094s 190 259 345s 56 94s 184106 76 239s 649s 185033 58s 446s 88 705 930 56 186037 110s 374 564 710 935 187015s 124s 281s 437 95s 655s 819s 950 188114s 334s 454 994s 97 189635 66 957.

190274s 310 467s 191106 32 588 835 87s 192003s 140 95 607 757s 822 90 95s 193646 854s 194052 276 467 519s 85.

CIĄGNIENIE DRUGIE.

25.000 zł. — 114926.
5,000 zł. — 29774, 46374, 182689.
2,000 zł. — 9330, 29366, 50506, 86225, 174473.
1,000 zł. — 36135, 80109, 157822.
500 zł. — 778, 5063, 53545, 101950, 124884, 132881, 139713, 155307, 188084.
400 zł. — 2820, 12475, 54993, 56836, 59505, 64436, 70359, 91584, 104500 112385, 125388, 153319, 158689, 159410, 167333, 194104.
250 zł. — 10026, 22975, 23765, 40619, 43915, 62629, 69334, 77301, 85887, 91303, 111022, 120636, 125402, 126605, 127952, 131830, 132664, 133944, 135350, 150708, 173109, 186600, 188988, 189520, 194022.
200 zł. — 4997, 9221, 16494, 17649, 24780, 26428, 28704, 33507, 33765, 37394, 52938, 57116, 58102, 61929, 62738, 64620 66862, 69179, 83467, 85728, 92559, 92577, 98843, 107885, 110245, 118599, 127504, 133665, 134015, 134800, 139826, 142750, 146412, 151800, 156197, 157702, 163943, 184010.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po 150 zł.

166 1112s 311s 46s 927 86s 2438s 91s 675 933 3059s 146 250s 787s 817 48s 4296 493s 910 5009 62s 244 6265s 228s 643s 724 924 91 7163 71 529 822 8180 718 837s 9183s 578s 657 817 81 10152 833 11027s 825 12057 612s 13177 427 519s 46 653s 843s 14455 918 49 99s 15400 662 16110s 944s 17165s 406s 890 18663s 908 19010 171s 346.

20054 122 61 264 504s 960 70 21714 894 901s 22021s 89 145 362 896 23362 567s 24667 999 25158s 713s 35s 26292 27062 352s 428 52s 28262 404 29280s 352 67s 745s 80s.

30257 329s 31164s 32647 845 33568s 34072s 35233 52 513s 75 37200 535 699 733s 38746s 39056s 180 353 540 651s.

40619 41141s 312s 513 614 821s 42678s 712s 43016 743s 833s 44040s 421s 45252s 496 576s 83 700s 945 46166 289 732 47684 48029s 558s 794s.

51100 200s 388s 503s 601 52631 783 53044 599 54576 960 93 55074 137 297s 561 696 56711s 941 57532 58285 345 845 49200 426 55s 794s.

60839 947 61614s 84s 929s 6228 541s 45s 631 713s 962 63124s 525s 934 64305s 620 65114 66064 210 68 564s 659s 67629 707s 921s 68036 166s 297 847.

70371s 85s 769s 71802s 72001 63 124 329 588 677 96s 733s 74328 50s 92s 75655 897 77469s 78047 63 135 79040 517 608 98s 998.

81299 854 91 82014s 147s 88s 398s 782s 932s 83005 67s 237 478 84497 85186 263 958 86283 344 512 626 797s 909 94 87452s 71 742s 820 88435 582s 89027s 136 66.

90039 378 739 91039 98s 480 584s 92045 86s 133s 559 93142s 48 466 625 94185s 256s 364 508s 936 95570 866 96959 97092s 161s 216 98027s 639s 746.

100204s 519 801s 101950 102111 103127 284 344 512 50 943 104221s 622s 105176 866s 106659 107668s 997s 108018 109297s 691 918s.

110238 111022 71s 332 528 112290s 501s 113360 689s 837 114987 115001s 234 116249 486 793 117351 118247 820 119205 66.

120038s 146 86 804 121058 283 122175 247 434s 47 863 922 123313s 124109 19 385s 689s 778 125254 s693 126207 371 605 127444 504s 820s 920s 128298s 460s

130107 417 54s 94s 98s 807s 952 131052s 409 546 132454s 654s 708s 133772s 865 134204s 29 402 135062s 436 42s 513s 726s 856s 136376s 454s 815s 918s 137172 398s 138203s 139035 275 544s 826.

140062 141048s 348 142347 67 459s 750 143059 177 289 423 685s 990 144151 89 803 145007 802 146442s 812 147484 664s 927 148002 24 389 715s 50 149293s 567s.

150968s 161020s 704 841s 908 152003 84 295s 359 507s 62 821 153105 765s 154100s 257s 617 727 155165s 97s 639 51 156379 442s 846s 157174s 708s 158109 460s 75s 584 159723.

160232 161272s 556s 162331s 414 20s 879 164158s 467s 547 910 165310 409 552 166050s 565 741 865 167518s 845s 87s 168054 356 541s 624 717 169647s.

170221 77 97s 334 589 623 171139s 244s 659s 836s 959 172586 741 174568 176434s 177111 351 564 739 178263 494 578s 791 834s 179300s 316s 937s.

180363s 520 704 997s 181022 27s 363 487 182127s 785 183339s 96 664s 960 184379 484 185213 77 403 645s 918 186453 755 848 927 187474s 528 188095s

190404 31 762 191046s 115 66s 504 764 850 192513 59 193052 106s 357 719.

CIĄGNIENIE TRZECIE.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po 150 zł.

117s 81s 218 343 552s 780 870 905s 1036 65s 329s 740s 889 93s 2321 3314 622 4200s 335 5126 379s 682s 6607 735s 7173 327 92 523s 660s 834 8229s 89 388 786 9083 304 426 876 944s 11406s 530 684 757 12000 94 420 956 13065 101 293s 515 14022 665s 15096s 458 563 753 78s 843s 16717s 904 18 17245 337 527 61 762s 19001 89 286s 314s

21060 124s 22694 24719s 25107 507 26469 681s 883 27156 344 627s 938s 28729s 29533 818.

30389 669 31057s 330 45 692 33247s 372s 515s 855 34056 62 99 515s 591s 36324s 86 983 37528 60 38567s 39032s 672.

40066s 662 780 41054s 496 564 42161 384s 465s 587 823 43375 602 44591s 631 45295 649 76 858 983s 46476 47543 651s 48242 405 781 975 4948 557s 850.

50925 51389 491s 945s 52004 159 53228s 473 54062s 183s 300 492 562 55071s 305s 491 56529s 47 58 68 57330s 450 59228s 558s 744s 855.

60141s 56s 640s 65s 872 61003s 155s 862 62061 255 83s 304 95 409s 684s 63509 907s 64069s 148 59s 254s 366 433s 40s 679s 66544 628s 67980 68108s 368s 853s 939 69182 205 585 629.

70256 71400 68 80 643s 799s 72398 611 73111s 77 353s 942s 74204s 482s 616s 986 75037 147 432s 67s 789s 76308 77116 486s 847s 78716 79426s 619 835 947

80029 38 226s 455s 667 81009 644s 82767 83876 84540s 44s 611 85401 73s 86119 518 69 87972s 88270 842 89368s 436 985.

90033 214s 348 425 744 91154s 97 465 887 92586s 706 93060 135s 67s 642s 787 94017 183s 215 454s 95128s 31s 425 96264 587s 97118 98448s 99374 531 88s 691s.

100112 424 101136 290 407 648 102150s 162 420 658s 762s 958s 103025s 915 105638s 106454 107464s 108587s 109069s 431s.

110351 54 111053 830 112388s 419 113158s 424 879 991s 114283 446s 892s 115618s 792 116380 436s 857 117072s 125 699 944s 118015s 113 530s 746s 58s 119782s

120636 807 121428s 628s 86 719s 122105s 506 711 123509s 999 124021s 98 234 799 125335s 571s 858s 126067 127106 261 482 829 902 128054 244 365 440 49s 129148s 220s 819s.

130104 875s 910 131035 115 742 133679 712s 134194 221s 135438 650 804 136367 833s 138826s 60s 139002s 246 734s.

141073s 372s 413 64 678 895s 142162 332 493s 585s 664 748 144014 575s 959 145291s 404 66s 146174 240s 410s 796s 147269 361 525 149606 704 946.

150403 19s 719 151068 454 557s 789s 152068 490 732s 829s 154918s 43 155560 848s 966s 156201 415 561 802 79s 157242 307 31s 83s 639s 768 158295s 688s 159130 64.

160967s 161001s 16s 207 87 815 162162 440 539 656 163125s 26s 787 835 164027 546s 616 889 165049 265 446s 166090 137s 167354 554 874s 168494 786 169183 95s 596s 836s 99.

170561 171237s 315 624 173211 174026 264 381s 751 829s 175805 44s 176644s 961 95s 177579 727 78097 112s 239s 608s 705 179102s 4 203s 503 7 852s.

180544 674 865s 181151 96 225s 456 702s 182639 183031 42 349s 51s 184244 367s 605s 899s 944s 185207 51s 506 665s 187344s 660 188258 189625 65 979s

191124s 382 461 768 192074s 866s 193540 603 945.

דעלעגאַציע פֿון דער לאָדזער שטאָט-פֿערוואַלטונג

אויף דער לויה פֿון גענעראַל אַרליטש דרעשער

(א) די לאָדזער שטאָט־פֿערוואַלטונג האָט אויף דער לויה פֿון די טראַגיש - אומגעקומענע אין דער ליפֿט־פֿליה־קאַטאַסטראָפֿע אין אין אָרלאָווא, אַרויסגעשיקט אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע מיט׳ן דירעקטאָר קאַליגאָווסקי־אין דער שפּיץ, וואָס פֿאַרנעמט דעם אַמט פֿון פּרעזעס פֿון דער קרייז־פֿערוואַלטונג פֿון דער ים־ליגע.

לאָדזער! רעזערווירט אייך דעם 26־טען יולי

פֿון היינט אין אַ וואָך אַרום, זונטאָג דעם 26־טען ר. ח. אין פּאַרק אויף דער פּלאַזשע „העלענאָוו" וועט פֿאָרקומען צום ערשטען מאָל אין לאָדז אַ גרויסער פֿילם־פֿעסטיוואַל, וועלכער וועט דויערן אַ גאַנצע וואָך.

אין פֿעסטיוואַל נעמען אָנטייל: נינאַ גרודזשינסקאַ, מיכאַל זניטש, לילי קריסטינאַ און שטערנס פֿון דער צענטער מחוז.

ס'וועלען אויך געפֿיהרט אונטערהאַנדלונגען צו אַנגאַזשירען יאַדזשאַ אַנדזשעיעווסקאַ און וויטאָלד קאָנטי. אין פֿעסטיוואַל וועלען פֿאָרקומען אַ רייה אָריגינעלע פֿילם - קאָנקורסען און אַ פֿערווײַלונג פֿאַר קינדער. און דאָס וויכטיגסטע — נאָר 1 זל. אַרײַנטריט אָהן שום אַנדערע קאָסטען.

ס'וועלען אויך זיין אַטראַקציעס און איבעראַשונגען ביז׳ן סאַמע פֿריהמאָרגען און אין אָוונט, אויף דער פּלאַזשע און אין פּאַרק.

Dr. Wołkowski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿיליס און הויט־קראַנקהייט.
בעהאַנדלונג פֿון מענער־שוועכע
נעמט אָן פֿון 8—11 ביי טאָג און 4—9 אָוונט.

קאַנסום איז די פּאָפּולערסטע האַנדעלס־פּלאַצובקע אין לאָדז

נישט איינמאָל האָבן מיר זיך אָפּגעשטעלט איבער דער געהיימניש פֿון דעם ערפֿאָלג פֿון איינציגען אין אונזער שטאָט וואַרען־הויז „קאַנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופֿאַקטור, ראַקיטשיגער 54.

דאָס געהיימניש איז אַפֿילו לייכט צו לעזען. די דירעקציע פֿון „קאַנסום" שטיצט זיך אויף 4 קאַרדינאַלע פּרינציפּען: אַ גרויסער אויסוואַהל, ביליגע פּרייזען, העכסטע קוואַליטעט און העפֿליכע בעדינונג.

דעריבער טאַקע זענען די זאַלען פֿון קאַנסום טאָג טעגליך פֿול פֿון קויפֿענדע און אַזוי אַרום איז ער טאַקע געוואָרען די פּאָפּולערסטע האַנדעלס־פּלאַצובקע אין לאָדז.

אַ מחלוקה, וואָס האָט זיך געענדיגט אויף — מעסערס

(א) אויף דוואָרסקאַ־גאַס, איז אויסגעבראָכען אַ מחלוקה צווישען אַוואַנטורניקעס, אין רעזולטאַט פֿון וועלכען עס איז צושטאָכען געוואָרען: סטאַניסלאַוו קוויאַטקאָווסקי און אַנטאָני מילעק.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

זונטאָג, דעם 19־טען יולי

8 צייט־סיגנאַל, 8.18 מוזיק (פּליטען), 8.45 אָווענד ידיעות, 10.30 „קאָנצערט זשיטשען", 11.45 לאָדזער פֿעליעטאָן, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 קאַמעראַל־קאָנצערט, 2.30 פֿעליעטאָן, 2.45 טאַנץ־מוזיק (פּליטען), 3 מוזיק, 3.15 רעקלאַמע־קאָנצערט, 3.30 פֿערווײַלונגס־מוזיק (פֿון וואַרשע), 3.55 אָפּערעטע אין 3 אַקטען, בעת דער פּויזע — רעפּאָרטאַזש פֿון וואַרשאַווער לעבען, 9 פּאָליטישער איבערזיכט, 9.10 אָווענד־ידיעות, 9.20 „אויף די לעמבערגער פֿרעהליכע כוואַליעס", 9.50 ספּאָרט ידיעות, 10.10 טאַנץ־מוזיק.

מעלדונג

אויף דער אָנפֿראַגע פֿון דער פּראָווינץ צי דער פּאַביאַניצער רבי שליט״א, שרודמיעסקאַ 44 איז דאָ אין לאָדז האָבען מיר זיך דערוואוסט פֿון אַ געוויסע קוועלע, אַז ער פֿאָהרט אין היינטיגען זומער נישט אַרויס פֿון לאָדז.

אַכטונג! ● אַכטונג!
הנחה־בילעטען אויף די פֿאָרשטעלונגען פֿון
פּסח׳קע בורשטיין
צו בעקומען אויסשליסליך אין דער בעז. „קולטור־ליגע". זאַכאָדניע 68.

גרויסע גאָרטען־פֿערווײַלונג לטובת „לינת הצדק"

קומט פֿאָר דעם 2־טען אויגוסט

זונטאָג, 2. אויגוסט ד. י. קומט פֿאָר אין „העלענאָוו" אַ גראַנדיעזע גאָרטען־פֿערווײַלונג לטובת דער נאַכט־פּאַגאָטאָוויע „ביים „לינת הצדק".

אין פּראָגראַם אויפֿטריטען פֿון בעקאַנטע לאָדזער אַרטיסטען. עס נעהמט אויך אָנטייל די בעריהמטע זינגערין לאָלאַ פֿאָלמאַן אין אַ נייעם פּראָגראַם.

היינטיגע שבת — לאָלאַ פֿאָלמאַן אין „העלענאָוו"

נאָך דעם קאָלאָסאַלען ערפֿאָלג פֿון איהר לעצטען אויפֿטריט, וועט די בעריהמטע יודישע פֿאָלקסזינגערין און אַרטיסטין לאָלאַ פֿאָלמאַן אויפֿן פֿערלאַנג פֿון פּובליקום אויפֿטרעטען מיט נאָך אַ איינציגען קאָנצערט אין פּאַרק העלענאָוו היינטיגען שבת דעם 25 ד. ח. 8.45 אָווענד אין איהר שלאַגער פּראָגראַם פֿון די נייעסטע לידער. אין קאָנצערט וועט אויך אָנטיילנעמען דער סימפֿאָנישער אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פֿון פּאָפּולערען דיריגענט ס. פּיעטרושקאַ.

טעאַטער, מוזיק און פֿערווײַלונג (קאָמוניקאַטען)

גרויסער ערפֿאָלג פֿון פּסח׳קע בורשטיין אין „ראַזמאַיטאָשטשי"

ווי ס׳איז געווען פֿאָראויסצוזעהן, האָבען די פֿאָרשטעלונגען פֿון בעריהמטען אַמעריקאַנער סטאַר פּסח׳קע בורשטיין צוגעצויגען די ברייטסטע טעאַטער - קרייזען פֿון אונזער שטאָט.

די לעצטע טעג האָט זיך דער אינטערעס פֿון די גאַסט־שפּילען נאָך מעהר פֿערגרעסערט, צוליב דעם, וואָס פּסח׳קע בורשטיין פֿיהרט איצט אויף זיין שטאַרק אויסגענומענע פּיעסע „אַ חתונה אין שטעטעל".

פֿון שטאָטישען טעאַטער

היינט 8.30 אָווענד ווערט געשפּילט „זאַמאַך" מיט סטעפֿאַן יאַראַטש" אין דער הויפּט־ראָל.

4 ביי טאָג — „ניעאוספּראַווידליוויאָנאַ גאַרזשינאַ".

אין סטאַשיץ־פּאַרק

היינט 9 אָווענד ווערט געשפּילט „מאַנזש אַ רוואָך זשאַנאַרי".

ג. באַגאַטעלאַ

היינט 8.45 אָווענד ווערט געשפּילט „ראַסקאָשנאַ דזשעווטשינאַ".

ראַדיאָ - ווינקעל

ראַדיאָ - טעלעגראַף אין דינסט פֿון דער ענגלישער פּאָליציי

לאָנדאָן האָט זיך לעצטענס גענומען פֿערזאָרגען אַ גאַנצע רייע פּאָליציי - וואָגענס מיט ראַדיאָ־אַפּאַראַטען כּדי אַזוי אַרום זאָל דער פּאַטראָלירענדער פּאָליציאַנט קענען שטעהן אין קאָנטאַקט מיט זיין צענטראַלע אין סקאָטלענד־יאַרד. די פּרובען, וואָס מען האָט געמאַכט דורך די אויפֿגיב־סטאַציעס אין טאַטענהעם און קיו, זענען אַרויסגעקומען מיט גרויס ערפֿאָלג. די ענגלישע פּאָליציי־עמטער אונטערשיידען זיך פֿון די אַמעריקאַנישע דערמיט, וואָס זיי זענען ראַדיאָ־טעלעגראַפֿיש און נישט ראַדיאָפֿאָניש־ אויף אַזאַ אופֿן מוז דער ענגלישער פּאָליסמען קענען אויך דעם אַלף־בית פֿון מאָרזע. ענגלאַנד בענוצט אָבער די פֿאָלגען פֿון די אַמעריקאַנער פּראַקטיק, וואו די פּאָליציי־קאָמוניקאַטען זענען געוואָרען ממש אַ בעזונדערער ספּאָרט: טויזענדער אַמעריקאַנ[illegible]גען שטעהען און אָבוואַרטען ביי זייערע אַפּאַראַטען אַט די קאָמוניקאַטען, כּדי צו קענען אָנקומען וואָס פֿריהער אַהין, וואו דער פֿערברעכען איז פֿאָרגעקומען און טיילמאָל שפּילען די ראָלע פֿון דעטעקטיוון. ענגלאַנד האָט אָבער אויסגעמיטען דאָס אַריינמישען זיך פֿון דעטעקטיוו־אַמאַטאָרען אין די ענינים פֿון עפֿענטליכער זיכערהייט און דעריבער ווערט דאָ בענוצט נישט קיין קלאַנג־קאָמוניקאַטען, נאָר גראַפֿישע צייכענס.

כּדאַי צו וויסען:

דער קאָנצערט פֿון האָלענדישער מוזיק, וואָס איז געגעבען געוואָרען פֿעברואַר היי־יאָהר אין פּוילישען ראַדיאָ, האָט געפֿונען אַ גרויסען אָבקלאַנג אין דער האָלענדישער פּרעסע, וועלכע האָט געווידמעט דערצו אַ רייהע נאָטיצען און רעצענזיעס.

דער גרויסער סימפֿאָנישער אָרקעסטער פֿון דער ענגלישער ראַדיאָפֿאָניע וועט געבען גאַסטראָלען אין פּאַריז, צוריך, וויען און בודאַפּעשט.

ציהונג פֿון דער מלוכה־לאָטעריע

2־טע קלאַס; 3־טער טאָג

10,000 zł. — 125868, 168226.

5,000 zł. — 31963, 123953.

2,000 zł. — 150720.

1,000 zł. — 5054, 61749, 82810, 117062, 133442, 171958.

500 zł. — 6288, 18099, 11828, 19133, 150300, 179387.

400 zł. — 11783, 20143, 46868, 62564, 81091, 112288, 113431, 122886, 145451, 158903, 167386, 173526, 184561.

250 zł. — 8797, 70042, 75146, 85150, 102196, 103366, 104651, 119091, 126474, 129000, 131595, 135248, 136805, 167747, 170043, 180184, 162743, 187189.

200 zł. — 338, 426, 10247, 12526, 12348, 16995, 17553, 24224, 24626, 32611, 46857, 57160, 58659, 71403, 80685, 90667, 92164, 93609, 94516, 99126, 125671, 134106 152318, 155835, 157988, 167790, 184770, 192760.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po zł. 150.

338s 535s 68 623s 52s 777 1076s 439s 993 2021 53 90 161 213 30s 435 60 92 581 710 823 32 927 90 319s 274 4109s 48 71s 519 693 787 947 5011s 53 59 171 251 321 441s 773s 808 39 76 905s 6023 49 128 542 727 7032 358 805 10 77 8029s 288 98 350 440 887s 977s 9163s 387s 422 569s 611 954s.

10005 247 440 78s 996 11469 77s 520 638s 739s 828 45 85s 12029 339s 499s 611 43s 793 13057 110 430 524s 780 97 14296s 770 15012 26s 229s 432s 659 97s 931s 91s 16014s 45 60 104 733 17017s 151s 553 604s 700 979s 18119s 75 99 216 480 514 19023 38s 188 392 569 704s 889.

20165 464 710 903 8 21047 219s 559 925s 97s 22009 527s 723s 825 967s 85 23156 556 635s 83 24202 40 626 722 38 953s 939s 25000s 153s 352s 416s 33 52 70 697s 767s 99 809 95s 26339 452 647s 715s 27173s 247 715 811 28458s 522s 48 644 940s 45s 29089s 120 90 201 716 32 823s 913s 63 95.

30041s 480 752 951 31108 13 93 274 320 447 546 726 883s 32001 186 263s 402 611 778s 978 33183 571s 80 621 78 88 897 942 83s 34098s 293s 458 507 10 689 726 85s 35011s 156 133s 36053 391 446 68 596 913s 14s 37072 220 41 329s 38327 404 675 839 39048s 118 97s 230 82 425 51 514s 620 846 95 917 25

40160s 73 754 41027 71 138s 454s 137 968s 42083 294 373s 784s 43023 9 595 665s 709s 44057 45485s 548 773 46001 75s 93s 110 539 629 36s 868 982 47520s 85 48032s 162 739 833s 943 49074s 185 98 706 844.

50098s 199 300 89 505 752 822 962 51156 380s 434s 99 709 887 905s 52164 332 477s 806 936 52160 74 332 774 54417 854 625 55478 532s 44 671 753s 865 95 666 56002 198 283 328 710s 36s 57097 286 626 799 58017 343 606 24s 59638 97 758s 863 926.

60120 707 73 885 61060s 70 85 387s 743 65 837s 46 62134 296 462 521 763 830s 63045 375 447 760 810s 98 64042 82s 128 677s 925s 65627s 66106 301 460 604 959 67025 297s 603 826s 997 68090s 170 290s 466s 93 585 698s 868s 69090 483 662 715 22s 803 17.

70042 147 882s 71008 132s 235 48 403 722s 835s 93 917 72035 83s 138 217s 387 523s 688 781s 839 943 73318 54s 76s 436 860 939s 74191 448s 691 837 921s 75725 76052 148 208s 21 69 77009 94s 368 994 78187 422 990s 79570 85s 805.

80362 96 422 92 685s 772s 81069s 283 330 52 661 932 82315 413 741 83134 227 61s 445s 67 605 825 953 84221 341 592 656 89s 85188 243s 392 511 609s 709s 823s 86110 42 567 628s 952 87007 68 240 52s 334s 447s 755 88068 501s 35 8s 803 89108 55 87s 207 513 56 715.

90013s 304 333 79s 96 587 667 95 747 91148 62s 296 468 531 92128 243s 62 392s 454 87 672s 93433 609 24 84s 806 977s 94069s 142 98 250 331 71 84 414 666 817s 99 95041s 277 355 435 842 917 96212 386s 458 82 505 9 61 830 71 935 50 97554s 600 821 98071s 117s 245s 77s 594 972s 99037 47 71 134s 584s.

100073 235 92 332 51 70 472 604s 730 827 31 996 101027 460 581 868s 901 89 102196 260s 326 450s 610s 737 931s 103005 24s 69 235 338 666s 781 104258 335 457 614s 29 968s 105011 713 881 106058 92 105 98s 280 505 654 94 778 855 107045s 98 129 31 54 78 615 821 42s 108009s 129 58s 82s 501 7 641 783 109474 675s 799s 923 88. —

110471 526 75 854s 67 943s 111423 752s 55s 112033 290 328 54 87s661 738 968s 113023s 245 86 317 26s 79 407s 88s 540s 855 114340s 412 501s 651 930 115865 982 116062s 351 443 487 518s 97 643s 939s 117205 80 301 83s 721 118041 75 174s 97 316 614 53 802s 119091 120 291 612s 771 975s.

120063 71 286 375 404s 68s 701 898 940 121039 88 287 302s 631 52 112066s 212 591s 123070s 255 375 406 563 953 124157 349 404s 684 929 55 125042 98 318s 28s 470 600 3s 712 126240s 90s 97 412 511s 31 614 753 83 828 947s 127280 359s 448s 632s 859 94 128614s 60s 7 721 900 129556 669 863.

130029s 43 415s 560 822 908 131325s 32 410s 805 922 72s 132089 505s 16 42 763 87 815s 963 133068 189 241 90s 349s 442s 675717 96 815s 951 134184s 257s 74s 479 551 829 930s 34 135036s 56 111 248 382s 533 60 769 76 928 136104 556 840s 137115 67 340s 649s 790 138132 402 730s 896 139423 67 691s 744 810.

140396s 437s 613 75 141164s 226 351 437s 506 32s 97 700s 77s 142439 545s 822 88s 143003s 144177 483s 561 738s 807 145142 808s 451 510s 600s 146119 521 4s 623s 716s 19 861 924 47 147011 238s 422 617s 43 875 148139 392 741 95s 99s 889 949 50 149237s 387 457s 700 94 913s.

150031 163 337s 485 901s 151014 217 32 46 586s 810s 61 959 72 152178 308 84 624s 834 74 923s 153041s 154040 197 204 642s 828 971 155351 538 665 714 815 156156 205 96s 625s 823 74s 117783 158444 88 676 903 159161 445 537 65 601 773 965.

160010 144s 370 94 7 525 29 708 947 71 161277 435s 77s 571 927 162057s 140 295s 799 921 163065s 273 80s 81 710s 986 164007s 85s 200 22 326s 796 806 67 93 165089 383 995 166058s 281s 302 652 798s 167218 25s 96 533 728 904s 168139s 434 940 90s 169161 295s 464 74s 92 735s

170194s 224 76s 844 968s 93s 171422 87s 725 858 82s 172038 313 534 70s 606 45 70 4 709s 173130 81 481s 790 835 174048 120s 610 704 945 75 175053 137 232 176129 246 80 433 983s 177405 12s 549 631 996s 178512 179163 226 602s 921s 93

180256s 79 90 518s 796 181337 445s 618s 182337 580s 708s 58 99s 839 183010 11s 159 665 184046 282s 390s 545s 664 758 185012 38s 120 291s 327 443s 91 530s 705 81 186282 531 538s 62 806s 187090 138 452s 514s 611s 45 188193 427 527 773 852 189099 295 61s 567 613s.

190033 120 386s 869 983s 191020 691s 749 940s 192265s 489s 748 991s 193246s 603 752 77 864 194017 23 440 553 763.

CIĄGNIENIE DRUGIE.

25,000 zł. — 138584.

2,000 zł — 16366.

1,000 zł. — 24097, 120493, 121090, 150928.

500 zł. — 48506, 71743, 85132, 97887, 133911, 155218, 159607, 171805, 173186, 176259, 190935.

400 zł. — 230, 15567, 22215, 32072, 62413, 125400, 154107, 166455, 185499.

250 zł. — 24705, 29209, 30330, 49245, 58112, 71364, 73249, 82876, 84130, 115331, 128339, 148854, 150495, 187648.

200 zł. — 8202, 9424, 15955, 17198, 23018, 29441, 29524, 41072, 55950, 63314, 83599, 105171, 108095, 110184, 111199, 117013, 122516, 193772, 128685, 130391, 142205, 142470, 150435, 162030, 164055, 167869, 176668, 178471, 191022.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po 150 zł.

230 1653s 3448 4588 648s 5564 835 73 6708s 950 57 7433s 713 840s 8199 259s 306 66 600s 818 9248 405 750s 861s 920.

10320s 457s 672s 11962 12167 688 14102s 58 501s 724s 925s 15422 524 16467 17011 362 982 18406s 44 560s.

20190 454 518s 615s 21608 877 84s 22622 874s 23337s 566s 24041s 193s 923 488 649s 75 25499s 897s 26356 418 27583 92s 28343s 80s 657 29047 98s 362s 524s 630.

30693s 31230 32s 319s 573 708 899 946 32318s 527 732s 68 70s 33638s 34210 332 851 35257 473 576s 36486 529 38102s 71 603s 39045 760s 90 923s.

40316 700 41018 337s 503 16 669s 42503 948 43330s 44048 550s 829s 45084 147 441 500 909 46044 448s 47023s 732s.

51044s 138s 218s 93s 497 812s 52315s 502 39s 99 53648 54573 608s 813s 55161 555 56249s 775s 898s 57567 659 58751 59131s 419 37 672 830.

60130s 219s 644 860s 61052 57 225s 79 391 449 62180s 469s 570 625s 774s 63195s 959s 64150 74s 793s 962s 65230 43 439s 717s 66199 716s 67067 241 434s 507 925 68319s 657s 937 69074 650s 849. —

70209 392 469 71046s 523s 746 72010 80s 145s 360s 541s 73267 396 616 836s 68s 74126 254s 95 574 708 75166 214 76003s 32 624 705 908 77103 675 917s 78876s 79408s 786 912.

80442 658 87 81093s 195 805s 978 82006s 21 83328 64 865 84074s 442s 774 85746 87500 88050 205 67 915s 22 89094s 570 74s 97.

90140s 460s 98 905 91245s 445 603 92289s 439 93081 122s 37s 205 50 432 94218 739 95036 163 339 279s 70 97024s 238 900s 98172 789 99072 738 77s 89.

100155 352s 85 614s 65 838s 101259 524 51s 102210s 34 371s 487s 832s 103149 490s 910 104060 563s 700 818s 105093 193 342s 765 897s 106468 107609s 108151 607 728 59s 109742s 110446 652 111068 819s 41 112020s 559s 76s 611s 113009s 87s 294 335s 643 822s 114199s 115070 703 126444 561 663 945 117013s 218s 63 749 954 118083s 119043s 749 90s 96s 961.

120594 972s 121017 503s 789 932 68 122392s 123753 86 124507s 125010s 539s 126335 127057s 128447s 723 26s 892 903s 129074 194 688s 857 96s.

130622s 95 885 131975 132120 580 133663 741 840 135034s 67s 136018s 717s 137596 138568 139052s 80s 825s.

140678 863s 141636s 74 881s 142001s 408 41s 542 143277 145102 647s 146187 847s 998 147052s 166 620 58s 148146 91 385 410s 597s 952 149928.

151364s 718 839 152103s 55s 364 556s 154028s 148s 69 491 512s 646s 80 988 155412 28s 657s 894 928 156214s 645 87s 725 157486s 673 993 158609s 784.

160248s 461 161179s 978s 162282 439 89 163994 164316s 923s 65 165182 239 365s 624s 905s 27 166691s 714 872s 167529 38 743 800 99 954s 78 168854s 169152s 327s 500 937.

170060 103 424 70 171473 540s 824 172210 724 173182s 325 66s 506s 174698 823s 175047s 484s 712s 176342 782s 883s 177030 86 402 641 178883s 99s 179635 711 898s.

180241 99s 374 181003 154s 895 182007s 82s 105 628 748s 76s 834s 183057s 136 840 184411 810 185025s 748 907 186671s 770s 903 188020s 53 68 167s 599 189200s 697.

190182s 350 51 94s 191065s 719 192070 581s 193163 87s 458 659 871s 194567s 953.

CIĄGNIENIE TRZECIE.

WYGRANE po zł. 50, z literą s po 150 zł.

92 1958 2276 406s 594 948s 3025 674s 839 44 4197s 823 5374 984 6177s 556s 653 7141 478s 8592 642s 9681.

10333s 768 840s 11146s 214 442 874 995 12073 362s 13667s 14303s 555 15030 72s 112 77s 212 910s 67 16059 66 330 725s 17277 328s 497s 556 726 954 73s 18127s 375 19217 891s.

20027 392 431 21099s 492 22232 454 596 702s 23092 654 969s 94 24121s 577s 714s 25064 261 641 65 891s 26254 640 878s 27006s 787 28074 29023 921s.

30046s 277 883s 31080 254s 373 409s 32792s 33689s 820s 34249 404 782 807s 985 35259 454 556s 779 36029 572 774 833 37751s 39078s 982.

40364 41542 43168s 236 948 44168s 574 99s 45030 518s 46511s 877 47612s 722 48259s 49326s 492s 603s.

50441 51065 229s 904 52543s 58s 725 906 53221s 634s 722 54065s 120 448 885s 904s 55542s 56082 280 59564 779 870s 923s.

60566 638 61129 767s 81 62122 202s 70s 644 799 928 63059 66 548s 64391 478s 834 927 65409 52s 589 638 784 66018 429 185 89 67382s 68722s 817s 69383s 402s 749 71 841.

70313 71104 72062 104s 350s 838 49 73013 208 48s 608s 74858s 989 75286s 76026 60 161s 727 989s 77361s 78289 635s 79043 60 247s 486 686s.

80342s 498 617s 864 81174 804 82131 338s 522s 857s 83592s 84021 914 85531 668s 86425s 87141 215s 91s 302 793s 88175s 804s 998 89303s 776.

91184s 730 811 90s 92433s 633 888 93021 103s 224 426 52s 94007s 907s 95042 87s 786s 96180 400 818 93s 97032 555s 85 833 98569 964.

100350 491s 621 780 101420s 601 829s 102106 77 206 12 703 103575 104094s 273s 360s 558 619s 105059s 325s 673 106071s 107293 336 470 807 28 959s 108519s 109860.

110078 200s 352 111156 749 98s 928 112022s 287 326 113416 76s 723s 815 114417 58s 666s 996 115123 737s 116366 585 738s 924s 117047 184 891s 118629 83s 702 979s 119822 496s 515s.

120442 649 121304s 973 122 051 256 660 754s 123187 294 386s 637 708 124028 283s 453s 125113 516s 654 721 856s 126030 344 687 127133 252 58s 452 710 128495 728

130276s 982s 131184s 299 414 18 515 638 767s 132097 115 48s 474s 519 78s 795s 944s 133021 452s 584s 134101 346 425 54 825 135297 329 522 719s 73s 136931 93s 137106s 138187s 290 955 139177s 513 800 849 87s.

140144 141133s 482s 630s 49s 767 72 807s 142279s 93 595 719 143655 800 144117 200 691s 145058s 351 552 601s 820 23 146276 469 635 147022s 503s 885s 148027s 80s 37 4413 66s.

150125s 78 395s 429s 772 825 151122s 85s 92s 152612 702 29 927s 153180 564 771 154437s 155014 233s 804s 156225s 35 40s 630s 157221s 437 158554 159134 830s 84s.

160602 15s 872 930s 162344s 424 655 163433 599 939 164413s 724 165102 282 382 589 699 999s 166648 852 168437 169056 205s 374

170727s 171141 530s 660 84s 172237s 604 794 174287s 456 509s 83 175302 423s 614 176083 95s 359 82 689 783 927 177152 440s 790 178875 179046s 677s 747s.

180361s 521s 181209s 777 819s 983 182165s 536s 684 183021s 101 88 997s 184306 519s 185399 479 186154 479s 808s 187479s 188028 130 536 672 95s 731 47 189300 372s 540 77 876 935 190006

190006 679 191338 90 595 192593s 878s 103479s 85s 701s.

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ראקיטשאנער 54. צופאהר מיט די טראמוואיען 10 און 6

געלעגענהייטס=קויף פאר אפריזענדע אויף אורלויב.

דער „קאנסום" עמפפעהלט צו רעוועלאציאנס-נידריגע פרייזן: דאמען-שיך, הערן- און קינדער-שיך, שטרימף און שקארפעטלעך, טיש-בעדעק, באד=מאנטלען ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון סחורות סעקונדא, בראק און רעשטלעך פון אויסארבייטונגען פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור".

מיר שיקען אויך פעקלעך קיין סאוויעט-רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספעציעלן אפמאך מיט דער פארשטעהערשאפט פון ז.ס.ס.ר. — אינפארמאציעס אויפ'ן ארט.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכן מיר בעקאנט אונזער ג' קונדשאפט, אז פון 15 מאי ד.י. איז אונזער

מעבעל=געשעפט

איבערגעטראגן געווארן פון פיעטריקאווער 6 אויף

זשגאווסקא 2

טעל. 143-08

NASIELSKI i MARKOWICZ

מיט אכטונג

און מיר עמפפעהלען זיך ווייטער אונזערער ג' קונדשאפט.

מיר בעזיצען אויף לאגער די נייעסט=מאדערנסטע מעבעל.

מיר מאכן אויפמערקזאם, אז אויסער די דערמאנטע צוויי אינהאבער פון דער פירמע האט מעהר קיינער קיין שום שייכות נישט צו אונזער געשעפט און איז נישט בעפולמעכטיגט אנצונעמען בעשטעלונגען אין אונזער נאמען. קומט און איבערצייגט אייך

בעמערקונג: וועהניגער מאדערנע מעבעל מיט 50 פראצענט ביליגער.

!קליינע אנאנסען!

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

צו טרייבען קונסט-זיידע אויף האנד און קראפט ווערט ארויסגעגעבען ביי הירשבערג, שרודמיעסקא 5, פראנט-געוועלב.

ביליג צו פערקויפען א גומי-ציהער ווייניג געניצט און אנדערע מאשינען צו טריקאטאזש. זשידאווסקא 23, וויעלגורסקי

א יונגערמאן זוכט א פאסטען ביי וואס עס זאל נישט זיין מיט גוטע רעפערענצען. עס קען זיין גאסען-ערלעדיגונג מיט א ראווער. אפערטן אונטער "K".

זאלען אלע סוחרים און מעקלערס וויסען! אין דער טריקאטאזש=פאבריק 11-טער ליסטאפאדא 43 איז צו בעקומען ווינטער=טריקא-וועש, אלע סארטען און זומער-שטאף. שטענדיג אויף לאגער.

אכטונג! ווער עס וויל האבען די עלעגאנטסטע היטען צום זומער=סעזאן אויך Hückel ווי אויך די בעסטע יודישע היטלעך, טוכענע, סאמעטענע, זיידענע צו ביליגע פרייזען. אויך אלע ארט שילער-היטלעך בעקומט איהר נור אין בעוואוסטען הוט-געשעפט „Szerlauns" פיעטריקאווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאסען.

היטען אייער געזונד

קענט איהר נאר, ווען איהר וועט עסען די געשמאקע מיטאגען אין בעוואוסטען היגיענישען רעסטאראן פון הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39, פראנט צווייטער שטאק. טעל. 169-94.

דאס בני=ערעפענטע יודישע אפטיק=געשעפט

„OPTICUM"

28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס.

אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט ווממל. רעפעראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס:

28 פיעטריקאווער 28.

ווייצענע קלייען פערקויפט „Elektromłyn" לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147-40.

Przyjmę swetry do szycia na oberloku i wykończenia po cenie przystępnej. Glazer, Narutowicza 47, m. 22.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן=פאריין

אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22 טעלעפאן 264=38.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

פרייע פאסטענס

א מיידעל פון 16—18 יאהר קען זיך מעלדען מאנטאג פריה פון 8—9 ביי „Argos", Gdańska 118.

נויטיג א סוועטער-מאכער מיט אנ' 8-טער און 4-ער מאשין. זיך מעלדען סאלגא 8 [illegible]

לאקאלען

2 מעבלירטע צימערן זאפארט צו פערמיטען. אינפארמאציעס ביים ווירט לאדז, לימאנאווסקיעגא 90.

איבערצוגעבען א לאקאל אויף א פאבריק מיט אינסטאלאציע, קאנצעסיע, ווי אויך מאטאר. צו ערפאהרען זאכאדניא 11, וו. 30.

Frontowe mieszkanie 6-pokojowe z kuchnią przy Alei 1-go Maja Nr. 5 do wynajęcia od 1 października 1936. Wiadomość u dozorcy domu.

א קליינער לאקאל אין צענטרום שטאט ביז'ן 2-טען שטאק ווערט זאפארט געברויכט אויף א געשעפט. אפערטן אין אדמינ. פאר „לאקאל".

צו פערמיטען זאפארט א פראנטאווע צימער מיט א בעזונדערען איינגאנג נישט טייער דירה-געלד ווי אויך א געוועלב און א גרויסען לאקאל געאייגנעט אויף א פאבריק, קיבוץ אדער אויף א פעראיין. צו ערפאהרען 11-טער ליסטאפאדא 43 ביים ווירט ביז 12 בייטאג.

צו פערדינגען א שטיבעל מיט א קוכעל מיט עלעקטריע און וואסער אויף בזשעזשינער 11.

א בעקוועם ארט צו שלאפען פאר 2 מענער אדער פריילינס אין א מעבלירטע לופטיג צימער, פראגט. מעסיגער פרייז. קילינסקיעגא 39, וו. 18.

פערשידענעס

Cofam wszystkie zarzuty, które postawiłem MOSZKOWI CHAIMOWI SENDEROWICZOWI, Starszemu Cechu Blacharsko-Dekarskiego na m. Łódź, i CHAIMOWI GOLDMANOWI, członkowi Zarządu tegoż Cechu, na zebraniach członków tego Cechu w dniach 15-go grudnia 1935 r., 29 grudnia 1935 r. i 1 lutego 1936 r. Oświadczam, iż wszystkie te zarzuty były niezgodne z prawdą. Za wyrządzoną pp. Senderowiczowi i Goldmanowi krzywdę przepraszam ich i składam na L.O.P.P. ofiarę w kwocie 10 zł. (—) **Łęczycki.**

בעזיצענדיג א געוועלב אין בעסטען צענטרום נעבען די האלעס, זוך איך א שותף צוועקטועל א פערטרעטונג פון וועלכע עס זאל נישט זיין אויסארבייטונגען. אפערטן אונטער „F" אין אדמ.

איבערציהונגען און עקספעדיציעס נאך ארץ=ישראל

איין געזאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען

„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.

oddział w Łodzi
Narutowicza 13
tel. centrala: 250-15.

פערטרעטונג:
Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפפעהלט
סאדעוואסער=לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72

עמפפעהלט
אויסגעצייכנטע לאדעם
צוזאמען מיט סאדא-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אווענדברויטעו
פון 4 געגנ צו 1 זל.

ראהמאשינען (Draparki)
סיסטעם Rekord און Union
צו בעקומען אין דער מעכאנישער שלאסעריי און שווייסעריי פון
E. MOTYL
ŁODŹ, POMORSKA 37
tel. 248 06

ווי אויך זעמטליכע מאשינען=רעפעראטורן און ספעציעל פאר שאכטעל = מאכער, בוכבינדער און לינירער-מאשינען.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע
פון דאהמוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הוים-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

Dr. med
J. Nadel
ספעצ'אליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיעז 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 וואכט.

וויכטיג פאר ברוך=קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען=ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גליכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפיס ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימף לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל=ארטאפעדישע אנשטאלט ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

וויכטיג פאר אלע!

טריקאטאזש-סוחרים טריקא-עטיקעטן

שטרימפ-פאבריק. שטריטפ-באנדעראלען

העש-פאבריק. פערשיד. עטיקעטן און מיטען

דרוקעריי בראמבערג

8 - לאדז - 8 צעגעלניאנא

טעלעפאן 255-09.

קאנפעקציאנערן טיטען-עטיקעטן

שניידער-מייסטער מאס-ביכער

בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען

בריעפבויגענ, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה-קארטען צו ביליגע פרייזען.

אנאנסען - פרייז:

מארגן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם איגהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס. פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג גישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.